[illegible] २८०२ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

000588 [illegible]

[illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

२९०२

॥अथतृतीयाष्टकप्रारंभः॥ पत्रा [illegible]

और [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प. ह.

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥ प्र। ये। आ। रुः। दीप्तिः। पृथस्य। धासेः। आ। मातरा। विविशुः। सप्त। वाणीः। परिऽक्षिता। पितरा। सं। चरेते इति। प्र। सस्रीते इति। दीर्घं। आयुः। प्रऽयक्षे। दिवक्षसः। धेनवः। वृष्णः। अश्वाः। देवीः। आ। तस्थौ। मधुऽमत्। वहंतीः। ऋतस्य। त्वा। सदसि। क्षेमऽयंतं। परि। एका। चरति। वर्तनिं। गौः। आ। सी। आ। रोहत्। सुऽयमाः। भवंतीः। पतिः। चिकित्वान्। रयिऽवित्। रयीणां। प्र। नील। पृष्ठः। अतसस्य। धासेः। ताः। अवासयत्। पुरुधऽप्रतीकः। महि। त्वाष्ट्रं। ॥१॥

ऊर्जयंतीः। अजुर्यं। स्तभुऽयमानं। वहतः। वहंति। ... भिः। दिद्युतानः। ... एतोऽइव। ... सीं इति। आ। विवेश। जनंति। ... ऋतस्य। शेवं। उत। व्रध्नस्य। शासने। रणंति। दिवःऽरुचः। सुऽरुचः। रोचमानाः। इळा। येषां। गण्या। माहिना। गीः॥२॥ उतो इति। पितृऽभ्यां। प्रऽविदा। अनु। घोषं। महः। महत्ऽभ्यां। अनयंत। शूषं। उक्षा। ह। यत्र। परि। धानं। अक्तोः। अनु। स्वं। धाम। जरितुः। ववक्ष॥३॥ अध्वर्युऽभिः। पंचऽभिः। सप्त। विप्राः। प्रियं। रक्षंते। निऽहितं। पदं। वेरिति वेः। प्राचः। मदंति

उक्षणः। अजुर्याः। देवाः। देवानां। अनुं। हि। व्रता। गुरिति गुः। ०। वृषऽयंतेः। म
हः। अस्याय। पूर्वरः। वृष्टेः। चित्राय। रश्मयः। सुऽयामाः। देव। होतः। मंद्रऽत
रः। चिकित्वान्। महः। देवान्। रोदसी इति। आ। इह। वक्षि। पृक्षऽप्रयजः।
द्रविणः। सुऽवाचः। सुऽकेतवः। उषसः। रेवत्। ऊषुः। उतो इति। चित्। अग्ने।
महिना। पृथिव्याः। कृतं। चित्। एनः। सं। महे। दशस्य॥०॥२॥ अंजंति। त्वां।
अध्वरे। देवऽयंतः। वनस्पते। मधुना। दैव्येन। यत्। ऊर्ध्वः। तिष्ठाः। द्रविणा।
इह। धत्तात्। यत्। वा। क्षयः। मातुः। अस्याः। उपऽस्थे। संऽइद्धस्य। श्रय ॥३॥

माणः। पुरस्तात्। ब्रह्म। वन्वानः। अजरं। सुऽवीरं। आरे। अस्मत्। अमतिं। बाध
मानः। उत्। श्रयस्व। महते। सौभगाय। उत्। श्रयस्व। वनस्पते। वर्ष्मन्। पृथि
व्याः। अधि। सुऽमिती। मीयमानः। वर्चः। धाः। यज्ञऽवाहसे। युवा। सुऽवासाः। प
रिऽवीतः। आ। अगात्। सः। ऊं इति। श्रेयान्। भवति। जायमानः। तं। धीरासः।
कवयः। उत्। नयंति। सुऽआध्यः। मनसा। देवऽयंतः। जातः। जायते। सुदिनऽत्वे। अ
ह्नां। सऽमर्ये। आ। विदथे। वर्धमानः। पुनंति। धीराः। अपसः। मनीषा। देवऽयाः। विप्रः।
उत्। इयर्ति। वाचं॥३॥ यान्। वः। नरः। देवऽयंतः। निऽमिम्युः। वनस्पते। स्वऽधितिः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प०टी० ३

॥२॥ वा। ततक्ष। ते। देवासः। स्वरवः। तस्थिऽवांसः। प्रजाऽवत्। अस्मे इति। दिधिषंतु। रत्नं
ये। वृक्णासः। अधि। क्षमि। निऽमितासः। यतऽस्रुचः। ते। नः। व्यंतु। वार्यं। देवऽत्रा।
क्षेत्रऽसाधसः। आदित्याः। रुद्राः। वसवः। सुऽनीथाः। द्यावाक्षामा। पृथिवी। अंत
रिक्षं। सऽजोषसः। यज्ञं। अवंतु। देवाः। ऊर्ध्वं। कृण्वंतु। अध्वरस्य। केतुं। हंसाःऽइ
व। श्रेणिऽशः। यतानाः। शुक्राः। वसानाः। स्वरवः। नः। आ। अगुः। उत्ऽनीय
मानाः। कविऽभिः। पुरस्तात्। देवाः। देवानां। अपि। यंति। पाथः। शृंगाणिऽइ
व। इत्। शृंगिणां। सं। ददृश्रे। चषालऽवंतः। स्वरवः। पृथिव्यां। वाघतऽभिः। वा ॥३॥

विऽह्वे। श्रोषमाणाः। अस्मान्। अवंतु। पृतनाज्येषु। वनस्पते। [illegible]। [illegible]। वि।
रोह। सहस्रऽवल्शाः। वि। वयं। रुहेम। यं। त्वां। अयं। स्वऽधितिः। तेजमानः। प्रऽ
निनाय। महते। सौभगाय॥४॥ सखायः। त्वा। ववृमहे। देवं। मर्तासः।
ऊतये। अपां। नपातं। सुऽभगं। सुऽदीदितिं। सुऽप्रतूर्तिं। अनेहसं। का
यमानः। वना। त्वं। यत्। मातॄः। अजगन्। अपः। न। तत्। ते। अग्ने। प्रऽमृ
षे। निऽवर्तनं। यत्। दूरे। सन्। इह। अभवः। अति। तृष्टं। ववक्षिथ। अथ।
एव। सुऽमनाः। असि। प्रऽप्र। अन्ये। यंति। परि। अन्ये। आसते। येषां। स
ख्ये। असि। श्रितः। ईयिऽवांसं। अति। स्रिधः। शश्वतीः। अति। सश्चतः। अ
नु। ईं। अविंदन्। निऽचिरासः। अद्रुहः। अप्ऽसु। सिंहंऽइव। श्रितं। त

[illegible stamp]
Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प॰ ऋ॰
४

वां । संऽइव । त्मना । अग्निं । इत्था । तिरःऽहितं । आ । एनं । नयत् । मातरिश्वा । परा
ऽवतः । देवेभ्यः । मथितं । परि ॥ ५ ॥ तं । त्वा । मर्ताः । अगृभ्णत । देवेभ्यः । ह
व्यऽवाहन । विश्वान् । यत् । यज्ञान् । अभिऽपासि । मानुष । तव । क्रत्वा । यवि
ष्ठ्य । तत् । भद्रं । तव । दंसना । पाकाय । चित् । छदयति । त्वां । यत् । अग्ने । पशव
ः । संऽआसते । संऽइद्धं । अपिऽशर्वरे । आ । जुहोत । सुऽअध्वरं । शीरं । पाव
कऽशोचिषं । आशुं । दूतं । अजिरं । प्रत्नं । ईड्यं । श्रुष्टी । देवं । सपर्यत । त्रीणि ।
शता । त्री । सहस्राणि । अग्निं । त्रिंशत् । च । देवाः । नव । च । असपर्यन् । औक्ष
न् । घृतैः । अस्तृणन् । बर्हिः । अस्मै । आत् । इत् । होतारं । नि । असादयंत ।
॥ ९ ॥ त्वां । अग्ने । मनीषिणः । संऽराजं । चर्षणीनां । देवं । मर्तासः । इंधते । ४

सं । अध्वरे । त्वां । यज्ञेषु । ऋत्विजं । अग्ने । होतारं । ईळते । गोपाः । ऋतस्य । दीदिहि । स्वे । दमे । सः । घ । यः ।
ते । ददाशति । संऽइधा । जातऽवेदसे । सः । अग्ने । धत्ते । सुऽवीर्यं । सः । पुष्यति । सः । केतुः । अध्वराणां । अ
ग्निः । देवेभिः । आ । गमत् । अंजानः । सप्त । होतृऽभिः । हविष्मते । प्र । होत्रे । पूर्व्यं । वचः । अग्नये । भरत । बृ
हत् । विपां । ज्योतींषि । बिभ्रते । न । वेधसे ॥ ४ ॥ अग्निं । वर्धंतु । नः । गिरः । यतः । जायते । उक्थ्यः । महे ।
वाजाय । द्रविणाय । दर्शतः । अग्ने । यजिष्ठः । अध्वरे । देवान् । देवऽयते । यज । होता । मंद्रः । वि । राजसि । अति । स्रि
धः । सः । नः । पावक । दीदिहि । द्युऽमत् । अस्मे इति । सुऽवीर्यं । भव । स्तोतृऽभ्यः । अंतमः । स्वस्तये । तं
त्वा । विप्राः । विपन्यवः । जागृऽवांसः । सं । इंधते । हव्यऽवाहं । अमर्त्यं । सहःऽवृधं ॥ ८ ॥ अग्निः
होता । पुरःऽहितः । अध्वरस्य । विऽचर्षणिः । सः । वेद । यज्ञं । आनुषक् । सः । हव्यऽवाट् । अ
मर्त्यः । उशिक् । दूतः । चनःऽहितः । अग्निः । धिया । सं । ऋण्वति । अग्निः । धिया । सः । चेतति । केतुः ।
यज्ञस्य । पूर्व्यः । अर्थं । हि । अस्य । तरणि । अग्निं । सूनुं । सनःऽश्रुतं । सहसः । जातऽवेद
सं । वह्निं । देवाः । अकृण्वत । अदाभ्यः । पुरःऽएता । विशां । अग्निः । मानुषीणां । तूर्णिः । रथः ।

प.८ ३ सतां । नवं । ९ ॥ सऽक्रान् । विश्वाः । अभिऽयुजः । क्रतुं । देवानां । अमृक्तः । अग्निः । तु
विऽश्रवःऽतमः । अग्नेः । श्रवांसि । वाहसा । दाश्वान् । अश्नोति । मर्त्यः । क्षयं । पावकऽ
५ शोचिषः । परि । विश्वानि । सुऽधिता । अग्नेः । अश्याम । मन्मऽभिः । विप्रासः । जातऽ
वेदसः । अग्ने । विश्वानि । वार्या । वाजेषु । सनिषामहे । त्वे इति । दासः । आ । ईरिरे ॥१०॥
इंद्राग्नी इति । आ । गतं । सुतं । गीःऽभिः । नभः । वरेण्यं । अस्य । पातं । धिया । इषिता । इं
द्राग्नी इति । जरितुः । सचा । यज्ञः । जिगाति । चेतनः । अया । पातं । इमं । सुतं । इंद्रं । अ
ग्निं । कविऽछदा । यज्ञस्य । जूत्या । वृणे । ता । सोमस्य । इह । तृंपतां । तोशा । वृ
त्रऽहना । हुवे । सऽजित्वाना । अपराऽजिता । इंद्राग्नी इति । वाज ५
ऽसातमा । प्र । वां । अर्चंति । उक्थिनः । नीथऽविदः । जरितारः ।
इंद्राग्नी इति । इषः । आ । वृणे ॥११॥

इंद्राग्नी इति । नवतिं । पुरः । दासऽपत्नीः । अधूनुतं । साकं । एकेन । कर्मणा
इंद्राग्नी इति । अपसः । परि । उप । प्र । यंति । धीतयः । ऋतस्य । पथ्याः । अनु ।
इंद्राग्नी इति । तविषाणि । वां । सधऽस्थानि । प्रयांसि । च । युवोः । अप्ऽतूर्यं । हि
तं । इंद्राग्नी इति । रोचना । दिवः । परि । वाजेषु । भूषथः । तत् । वां । चेति । प्र । वीर्यं
॥१२॥ प्र । वः । देवाय । अग्नये । बर्हिष्ठं । अर्च । अस्मै । गमत् । देवेभिः । आ । सः ।
नः । यजिष्ठः । बर्हिः । आ । सदत् । ऋतऽवा । यस्य । रोदसी इति । दक्षं । सचंते । ऊ
तयः । हविष्मंतः । तं । ईं । ईळते । तं । सनिष्यंतः । अवसे । सः । यंता । विप्रः । एषां । सः ।
यज्ञानां । अथ । हि । सः । अग्निं । तं । वः । दुवस्यत । दाता । यः । वनिता । मघं । सः ।
नः । शर्माणि । वीतये । अग्निः । यच्छतु । शंऽतमा । यतः । नः । प्रुष्णवत् । वसु । दिवि ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ल॰ ३

॥ ६ ॥ क्षितिऽभ्यः । अप्ऽसु । आ । दीदिऽवांसं । अपूर्व्यं । वस्वीभिः । अस्य । धीतिऽभिः । ऋ
क्वाणः । अग्निं । इंधते । होतारं । विश्पतिं । विशां । उत । नः । ब्रह्मन् । अविषः । उक्थे
षु । देवऽहूतमः । शं । नः । शोच । मरुत्ऽवृधः । अग्ने । सहस्रऽसातमः । नु । नः । रा
स्व । सहस्रऽवत् । तोकऽवत् । पुष्टिऽमत् । वसु । द्युऽमत् । अग्ने । सुऽवीर्यं । वर्षिष्ठं ।
अनुपऽक्षितं ॥ १३ ॥ आ । होता । मंद्रः । विदथानि । अस्थात् । सत्यः । यज्वा । क
विऽतमः । सः । वेधाः । विद्युत्ऽरथः । सहसः । पुत्रः । अग्निः । शोचिःऽकेशः । पृ
थिव्यां । पाजः । अश्रेत् । अयामि । ते । नमःऽउक्तिं । जुषस्व । ऋतऽवः । तुभ्यं ।
चेतते । सहस्वः । विद्वान् । आ । वक्षि । विदुषः । नि । सत्सि । मध्ये । आ । बर्हिः । ऊ
तये । यजत्र । द्रवतां । ते । उषसा । वाजयंती इति । अग्ने । वातस्य । पथ्याभिः । ॥ ६ ॥

अच्छ । यत् । सीं । अंजंति । पूर्व्यं । हविःऽभिः । आ । वंधुराऽइव । तस्थतुः । दुरोणे । मित्रः ।
च । तुभ्यं । वरुणः । सहस्वः । अग्ने । विश्वे । मरुतः । सुम्नं । अर्चन् । यत् । शोचिषा ।
सहसः । पुत्र । तिष्ठाः । अभि । क्षितीः । प्रथयन् । सूर्यः । नॄन् । वयं । ते । अद्य । र
रिम । हि । कामं । उत्तानऽहस्ताः । नमसा । उपऽसद्य । यजिष्ठेन । मनसा । यक्षि ।
देवान् । अस्रेधता । मन्मना । विप्रः । अग्ने । त्वत् । हि । पुत्र । सहसः । वि । पूर्वीः । देव
स्य । यंति । ऊतयः । वि । वाजाः । त्वं । देहि । सहस्रिणं । रयिं । नः । अद्रोघेण । वचसा ।
सत्यं । अग्ने । तुभ्यं । दक्ष । कविक्रतो इति कविऽक्रतो । यानि । इमा । देव । मर्तासः ।
अध्वरे । अकर्म । त्वं । विश्वस्य । सुऽरथस्य । बोधि । सर्वं । तत् । अग्ने । अमृत । स्व
द । इह ॥ १४ ॥ वि । पाजसा । पृथुना । शोशुचानः । बाधस्व । द्विषः । रक्षसः । अमी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ठ॰।
७

वाः। सुऽशर्मणः। बृहतः। शर्मणि। स्याम्। अग्नेः। अहं। सुऽहवस्य। प्रऽनीतौ। त्वं। नः।
अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। त्वं। सूरे। उत्ऽइते। बोधि। गोपाः। जन्मऽइव। नित्यं।
तनयं। जुषस्व। स्तोमं। मे। अग्ने। तन्वा। सुऽजात। त्वं। नृऽचक्षाः। वृषभ। अनु।
पूर्वीः। कृष्णासु। अग्ने। अरुषः। वि। भाहि। वसो इति। नेषि। च। पर्षि। च। अति। अंहः।
कृधि। नः। राये। उशिजः। यविष्ठ। अषाळ्हः। अग्ने। वृषभः। दिदीहि। पुरः। विश्वाः।
सौभगा। संऽजिगीवान्। यज्ञस्य। नेता। प्रथमस्य। पायोः। जातऽवेदः। बृहतः।
सुऽप्रनीते। अच्छिद्रा। शर्म। जरितरिति। पुरूणि। देवान्। अच्छ। दीद्यानः।
सुऽमेधाः। रथः। न। सस्निः। अभि। वक्षि। वाजं। अग्ने। त्वं। रोदसी इति। नः। सु
मेके इति सुऽमेके। प्र। पीपय। वृषभ। जिन्व। वाजान्। ० सुदोघे इतिं सु॰ ५ ७
सं० ८०

देवेभिः। देव। सुऽरुचा। रुचानः। मा। नः। मर्तस्य। दुःऽमतिः। परि। स्थात्।६।१९॥
अयं। अग्निः। सुऽवीर्यस्य। ईशे। महः। सौभगस्य। रायः। ईशे। सुऽअपत्यस्य।
गोऽमतः। ईशे। वृत्रऽहथानां। इमं। नरः। मरुतः। सश्चत। वृधं। यस्मिन्। रा
यः। शेऽवृधासः। अभि। ये। संति। पृतनासु। दुःऽध्यः। विश्वाहा। शत्रुं। आऽ
दभुः। सः। त्वं। नः। रायः। शिशीहि। मीढ्वः। अग्ने। सुऽवीर्यस्य। तुविऽद्युम्न। व मी २
र्षिष्ठस्य। प्रजाऽवतः। अनमीवस्य। शुष्मिणः। चक्रिः। यः। विश्वा। भुवना। अ
भि। ससहिः। चक्रिः। देवेषु। आ। दुवः। आ। देवेषु। यतते। आ। सुऽवीर्ये। आ।
शंसे। उत। नृणां। मा। नः। अग्ने। अमतये। मा। अवीरतायै। रीरधः। मा।गो रा ५
अगोतायै। सहसः। पुत्र। मा। निदे। अप। द्वेषांसि। आ। कृधि। शग्धि। वाजस्य।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प॰न॰ ३

सुऽभगः। प्रजाऽवतः। अग्ने। बृहतः। अध्वरे। सं। राया। भूयसा। सृज। मयःऽभुना।
तुविऽद्युम्न। यशस्वता॥१६॥ संऽइध्यमानः। प्रथमा। अनु। धर्म। सं। अक्तुऽ
भिः। अज्यते। विश्वऽवारः। शोचिःऽकेशः। घृतऽनिर्निक्। पावकः। सुऽयज्ञः।
अग्निः। यजथाय। देवान्। यथा। अयजः। होत्रं। अग्ने। पृथिव्याः। यथा। दु
दिवः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। एव। अनेन। हविषा। यक्षि। देवान्। मनुष्वत्।
यज्ञं। प्र। तिर। इमं। अद्य। त्रीणि। आयूंषि। तव। जातऽवेदः। तिस्रः। आऽ
जानीः। उषसः। ते। अग्ने। ताभिः। देवानां। अवः। यक्षि। विद्वान्। अथ। भ
व। यजमानाय। शं। योः। अग्निं। सुऽदीतिं। सुऽदृशं। गृणन्तः। नमस्यामः। त्वा। ८
ईड्यं। जातऽवेदः। त्वां। दूतं। अरतिं। हव्यऽवाहं। देवाः। अकृण्वन्। अमृत

स्य। नाभिं। यः। त्वत्। होता। पूर्वः। अग्ने। यजीयान्। द्विता। वा। सत्ता। स्वधया।
वा। शंऽभुः। तस्य। अनु। धर्म। प्र। यज। चिकित्वः। अथ। नः। धाः। अध्वरं। दे
वऽवीतौ॥१७॥ भव। नः। अग्ने। सुऽमनाः। उपऽइतौ। सखाऽइव। सख्ये। पितराऽइ
व। साधुः। पुरुऽद्रुहः। हि। क्षितयः। जनानां। प्रति। प्रतीचीः। दहतात्। अरातीः।
तपो इति। सु। अग्ने। अंतरान्। अमित्रान्। तप। शंसं। अररुषः। परस्य।
तपो इति। वसो इति। चिकितानः। अचित्तान्। वि। ते। तिष्ठन्तां। अजराः।
अयासः। इध्मेन। अग्ने। इच्छमानः। घृतेन। जुहोमि। हव्यं। तरसे। बलाय।
यावत्। ईशे। ब्रह्मणा। वंदमानः। इमां। धियं। शतऽसेयाय। देवीं। उत्। शोचि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.त.

षा। सहसः। पुत्रः। स्तुतः। बृहत्। वयः। शशमानेषु। धेहि। रेवत्। अग्ने। विश्वामि
त्रेषु। शं। योः। मर्मृज्म। ते। तन्वं। भूरि। कृत्वः। कृधि। रत्नं। सुऽसनितः। धनानां।
सः। घ। इत्। अग्ने। भवसि। यत्। सम्ऽइद्धः। स्तोतुः। दुरोणे। सुऽभगस्य। रेवत्। स
प्रा। करस्नाः। दधिषे। वपूंषि॥१८॥ अग्निं। होतारं। प्र। वृणे। मियेधे। गृत्सं। कु
विं। विश्वऽविदं। अमूरं। सः। नः। यक्षत्। देवऽताता। यजीयान्। राये। वा
जाय। वनते। मघानि। प्र। ते। अग्ने। हविष्मतीं। इयर्मि। अच्छ। सुऽद्युम्नां। राति
नीं। घृताचीं। प्रऽदक्षिणित्। देवऽतातिं। उराणः। सं। रातिऽभिः। वसुऽभिः।
यज्ञं। अश्रेत्। सः। तेजीयसा। मनसा। त्वाऽऊतः। उत। शिक्ष। सुऽअपत्यस्य। शि

क्षोः। अग्ने। रायः। नृऽतमस्य। प्रऽभूतौ। भूयाम। ते। सुऽस्तुतयः। च। वस्वः। भू
री। णि। हि। त्वे इति। दधिरे। अनीका। अग्ने। देवस्य। यज्यवः। जनासः। सः। आ।
वह। देवऽतातिं। यविष्ठ। शर्धः। यत्। अद्य। दिव्यं। यजासि। यत्। त्वा। होतारं। अ
नजन्। मियेधे। निऽसादयन्तः। यजथाय। देवाः। सः। त्वं। नः। अग्ने। अविता। इह।
बोधि। अधि। श्रवांसि। धेहि। नः। तनूषु॥१९॥ अग्निं। उषसं। अश्विना। दधि
क्रां। विऽउष्टिषु। हवते। वह्निः। उक्थैः। सुऽज्योतिषः। नः। शृण्वन्तु। देवाः। सऽजोष
सः। अध्वरं। वावशानाः। अग्ने। त्री। ते। वाजिना। त्री। सधऽस्था। तिस्रः। ते। जि
ह्वाः। ऋतऽजात। पूर्वीः। तिस्रः। ऊं इति। ते। तन्वः। देवऽवाताः। ताभिः। नः। पाहि। गिरः

पं.त.१

अप्रऽयुच्छन्। अग्ने। भूरीणि। तव। जातऽवेदः। देव। स्वधाऽवः। अमृतस्य। नाम। या। च। मायाः। मायिनां। विश्वंऽइन्व। त्वेइति। पूर्वीः। संऽदधुः। पृष्टबंधोइति पृ
ष्टऽबंधो। अग्निः। नेता। भगःऽइव। क्षितीनां। दैवीनां। देवः। ऋतुऽपाः। ऋतऽवा।
सः। वृत्रऽहा। सनयः। विश्वऽवेदाः। पर्षत्। विश्वा। अति। दुःऽइता। गृणंतं। द
॥१॥ क्रां। अग्निं। उषसं। च। देवीं। बृहस्पतिं। सवितारं। च। देवं। अश्विना। मित्रावरु ॥१॥
णा। भगं। च। वसून्। रुद्रान्। आदित्यान्। इह। हुवे॥२०॥ इमं। नः। यज्ञं। अमृतेषु। धेहि। इमा। हव्या। जातऽवेदः। जुषस्व। स्तोकानां। अग्ने। मेदसः। घृतस्य। हो
रिति। प्र। अशान। प्रथमः। निऽसद्य। घृतऽवंतः। पावक। ते। स्तोकाः। श्चोतंति। मे स.।

दसः। स्वऽधर्मन्। देवऽवीतये। श्रेष्ठं। नः। धेहि। वार्यं। तुभ्यं। स्तोकाः। घृतऽश्चुतः। अ
ग्ने। विप्राय। संत्य। ऋषिः। श्रेष्ठः। सं। इध्यसे। यज्ञस्य। प्रऽअविता। भव। तुभ्यं।
श्चोतंति। अध्रिगोइत्यध्रिऽगो। शचीऽवः। स्तोकासः। अग्ने। मेदसः। घृतस्य।
कविऽशस्तः। बृहता। भानुना। आ। अगाः। हव्या। जुषस्व। मेधिर। ओजि
ष्ठं। ते। मध्यतः। मेदः। उत्ऽभृतं। प्र। ते। वयं। ददामहे। श्चोतंति। ते। वसोइति।
स्तोकाः। अधि। त्वचि। प्रति। तान्। देवऽशः। विहि॥२१॥ अयं। सः। अग्निः। य
स्मिन्। सोमं। इंद्रः। सुतं। दधे। जठरे। वावशानः। सहस्रिणं। वाजं। अत्यं। न।
सप्तिं। ससऽवान्। सन्। स्तूयसे। जातऽवेदः। अग्ने। यत्। ते। दिवि। वर्चः। पृथि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प०तृ०

अग्ने।यत्।ओषधीषु।अप्ऽसु।आ।यजत्र।येन।अंतरिक्षं।उरु।आऽततंथ।त्वे
॥१९॥ षः।सः।भानुः।अर्णवः।नृऽचक्षाः।अग्ने।दिवः।अर्णं।अच्छ।जिगासि।अच्छ।देवा
न्।ऊचिषे।धिष्ण्याः।ये।याः।रोचने।परस्तात्।सूर्यस्य।याः।च।अवस्तात्।उपऽति
ष्ठंते।आपः।पुरीष्यासः।अग्नयः।प्रवणेभिः।सऽजोषसः।जुषंतां।यज्ञं।अद्रुहः।
अनमीवाः।इषः।महीः।॥२२॥निःऽमथितः।सुऽधितः।आ।सधऽस्थे।युवा।
कविः।अध्वरस्य।प्रऽनेता।जूर्यत्ऽसु।अग्निः।अजरः।वनेषु।अत्र।दधे।अ
मृतं।जातऽवेदाः।अमंथिष्टां।भारता।रेवत्।अग्निं।देवऽश्रवाः।देवऽवातः।
सुऽदक्षं।अग्ने।वि।पश्य।बृहता।अभि।राया।इषां।नः।नेता।भवतात्।अनु।द्यू

॥११॥

द्यून्।दश।क्षिपः।पूर्व्यं।सीं।अजीजनन्।सुऽजातं।मातृषु।प्रियं।अग्निं।स्तुहि
दैवऽवातं।देवऽश्रवः।यः।जनानां।असत्।वशी।नि।त्वा।दधे।वरे।आ।पृथि
व्याः।इळायाः।पदे।सुदिनऽत्वे।अह्नां।दृषत्ऽवत्यां।मानुषे।आपयायां।सर
स्वत्यां।रेवत्।अग्ने।दिदीहि।॥२३॥अग्ने।सहस्व।पृतनाः।अभिऽमातीः।
अप।अस्य।दुस्तरः।तरन्।अरातीः।वर्चः।धाः।यज्ञऽवाहसे।अग्ने।इळा।
सं।इध्यसे।वीतिऽहोत्रः।अमर्त्यः।जुषस्व।सु।नः।अध्वरं।अग्ने।द्युम्नेन।
जागृवे।सहसः।सूनो इति।आऽहुत।आ।इदं।बर्हिः।सदः।मम।अग्ने।वि
श्वेभिः।अग्निऽभिः।देवेभिः।महय।गिरः।यज्ञेषु।ये।ऊं इति।चायवः।अग्ने।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.त. ३ दाः। दाशुषे। रयिं। वीरऽवंतं। परीणसं। शिशीहि। नः। सूनुऽमंतः॥२४॥ अग्ने।
॥१२॥ दिवः। सूनुः। असि। प्रऽचेताः। तना। पृथिव्याः। उत। विश्वऽवेदाः॥ ऋधक्।
देवान्। इह। यज॥ चिकित्वः॥ अग्निः। सनोति। वीर्याणि। विद्वान्। सनोति।
वाजं। अमृताय। भूषन्। सः। नः। देवान्। आ। इह। वह। पुरुक्षो इति पुरुऽक्षो।
अग्निः। द्यावापृथिवी इति। विश्वजन्ये इति विश्वऽजन्ये। आ। भाति। देवी इति।
अमृते इति। अमूरः। क्षयन्। वाजैः। पुरुऽचंद्रः। नमःऽभिः। अग्ने। इंद्रः। च। दाशुषः। दु
रोणे। सुतावऽवतः। यज्ञं। इह। उप। यातं। अमर्धंता। सोमऽपेयाय। देवा। अग्ने। अ ॥१२॥
पां। सं। इध्यसे। दुरोणे। नित्यः। सूनो इति। सहसः। जातऽवेदः। सधऽस्थानि। म

हयमानः। ऊती॥२५॥ वैश्वानरं। मनसा। अग्निं। निऽचाय्य। हविष्मंतः। अनुऽस
त्यं। स्वःऽविदं। सुऽदानुं। देवं। रथिरं। वसुऽयवः। गीःऽभिः। रण्वं। कुशिकासः। हवाम
हे। तं। शुभ्रं। अग्निं। अवसे। हवामहे। वैश्वानरं। मातरिश्वानं। उक्थ्यं। बृह
स्पतिं। मनुषः। देवऽतातये। विप्रं। श्रोतारं। अतिथिं। रघुऽस्यदं। अश्वः। न। क्रंद
न्। जनिऽभिः। सं। इध्यते। वैश्वानरः। कुशिकेभिः। युगेऽयुगे। सः। नः॥ अ
ग्निः। सुऽवीर्यं। सुऽअश्व्यं। दधातु। रत्नं। अमृतेषु। जागृविः॥ प्र। यंतु। वाजाः।
तविषीभिः। अग्नयः। शुभे। संऽमिश्लाः। पृषतीः। अयुक्षत। बृहत्ऽउक्षः। मरुतः।
विश्वऽवेदसः। प्र। वेपयंति। पर्वतान्। अदाभ्याः॥ अग्निऽश्रियः। मरुतः। विश्वऽ
कृष्टयः। आ। त्वेषं। उग्रं। अवः। ईमहे। वयं। ते। स्वानिनः। रुद्रियाः। वर्षऽनि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.ऋ.
११३।

निःजाः। सिंहाः। न। हेषऽक्रतवः। सुऽदानवः। २६॥ व्रातंऽव्रातं। गणंऽगणं। सुशस्ति
भिः। अग्नेः। भामं। मरुतां। ओजः। ईमहे। पृषत्ऽअश्वासः। अनवभ्रऽराधसः।
गंतारः। यज्ञं। विदथेषु। धीराः। अग्निः। अस्मि। जन्मना। जातऽवेदाः। घृ
तं। मे। चक्षुः। अमृतं। मे। आसन्। अर्कः। त्रिऽधातुः। रजसः। विऽमानः। अ
जस्रः। घर्मः। हविः। अस्मि। नाम। त्रिऽभिः। पवित्रैः। अपुपोत्। हि। अर्कं।
हृदा। मतिं। ज्योतिः। अनु। प्रऽजानन्। वर्षिष्ठं। रत्नं। अकृत। स्वधाभिः।
आत्। इत्। द्यावापृथिवी इति। परि। अपश्यत्। शतऽधारं। उत्सं। अक्षीय ॥२७॥
माणं। विपःऽचितं। पितरं। वक्त्वानां। मेळिं। मदंतं। पित्रोः। उपऽस्थे। तं। रोद

सी इति। पिपृतं। सत्यऽवाचं॥२७॥ प्र। वः। वाजाः। अभिऽद्यवः। हविष्मंतः। घृताच्या।
देवान्। जिगाति। सुम्नऽयुः। ईळे। अग्निं। विपःऽचितं। गिरा। यज्ञस्य। साधनं।
श्रुष्टीऽवानं। धितऽवानं। अग्ने। शकेम। ते। वयं। यमं। देवस्य। वाजिनः। अ
ति। द्वेषांसि। तरेम। संऽइध्यमानः। अध्वरे। अग्निः। पावकः। ईड्यः। शोचिः
केशः। तं। ईमहे। पृथुऽपाजाः। अमर्त्यः। घृतऽनिर्णिक्। सुऽआहुतः। अग्निः। य
ज्ञस्य। हव्यऽवाट्॥२८॥ तं। सऽबाधः। यतऽस्रुचः। इत्था। धिया। यज्ञऽवंतः। आ।
चक्रुः। अग्निं। ऊतये। होता। देवः। अमर्त्यः। पुरस्तात्। एति। मायया। विदथानि।
प्रऽचोदयन्। वाजी। वाजेषु। धीयते। अध्वरेषु। प्र। नीयते। विप्रः। यज्ञस्य। सा
धनः। धिया। चक्रे। वरेण्यः। भूतानां। गर्भं। आ। दधे। दक्षस्य। पितरं। तना।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ऋ.व. ३

२४ नि। व्वाक्षे। वरेण्यं। दक्षस्य। इळा। सहःऽकृत। अग्ने। सुऽदीतिं। उशिजं ॥२४॥ अ
ग्निं। यन्तुरं। अप्ऽतुरं। ऋतस्य। योगे। वनुषः। विप्राः। वाजैः। सं। इंधते। ऊर्जः। नपा
तं। अध्वरे। दीदिऽवांसं। उपऽद्यवि। अग्निं। ईळे। कविऽक्रतुं। ईळेन्यः। नमस्यः।
तिरः। तमांसि। दर्शतः। सं। अग्निः। इध्यते। वृषा। वृषो इति। अग्निः। सं। इध्यते।
अश्वः। न। देवऽवाहनः। तं। हविष्मन्तः। ईळते। वृषणं। त्वा। वयं। वृषन्। वृषणः। सं। इधी।
महि। अग्ने। दीद्यतं। बृहत् ॥२०॥ अग्ने। जुषस्व। नः। हविः। पुरोळाशं। जातऽवेदः।
प्रातःऽसावे। धियावसो इति धियाऽवसो। पुरोळाः। अग्ने। पचतः। तुभ्यं। वा। घ। परिऽ
कृतः। तं। जुषस्व। यविष्ठ्य। अग्ने। वीहि। पुरोळाशं। आऽहुतं। तिरःऽअह्न्यं। सहसः। १४

सूनो इति। असि। अध्वरे। हितः। माध्यंदिने। सवने। जातऽवेदः। पुरोळाशं। इह। कवे। जु
षस्व। अग्ने। यह्वस्य। तव। भागऽधेयं। न। प्र। मिनन्ति। विदथेषु। धीराः। अग्ने। तृ
तीये। सवने। हि। कानिषः। पुरोळाशं। सहसः। सूनो इति। आऽहुतं। अथ। देवेषु।
अध्वरं। विपन्यया। धाः। रत्नऽवन्तं। अमृतेषु। जागृविं। अग्ने। वृधानः। आऽहु
तिं। पुरोळाशं। जातऽवेदः। जुषस्व। तिरःऽअह्न्यं ॥२१॥ अस्ति। इदं। अधिऽमन्थनं।
अस्ति। प्रऽजननं। कृतं। एतां। विश्पत्नीं। आ। भर। अग्निं। मन्थाम। पूर्वऽथा। अरण्योः।
निऽहितः। जातऽवेदाः। गर्भःऽइव। सुऽधितः। गर्भिणीषु। दिवेऽदिवे। ईड्यः। जा
गृवत्ऽभिः। हविष्मत्ऽभिः। मनुष्येभिः। अग्निः। उत्तानायां। अव। भर। चिकि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प. तः

१९१

त्वा॑न्। सद्यः। प्रऽवीता। वृषणं। जजान। अरुषऽस्तूपः। रुशत्। अस्य। पाजः। इळायाः।
पुत्रः। वयुने। अजनिष्ट। इळायाः। त्वा। पदे। वयं। नाभा। पृथिव्याः। अधि। जातऽ
वेदः। नि। धीमहि। अग्ने। हव्याय। वोळ्हवे। मंथत। नरः। कविं। अद्वयंतं। प्रऽचे
तसं। अमृतं। सुऽप्रतीकं। यज्ञस्य। केतुं। प्रथमं। पुरस्तात्। अग्निं। नरः। जन
यत। सुऽशेवं। ३२। यदि। मंथंति। बाहुऽभिः। वि। रोचते। अश्वः। न। वाजी। अ
रुषः। वनेषु। आ। चित्रः। न। यामन्। अश्विनोः। अनिऽवृतः। परि। वृणक्ति। अ
श्मनः। तृणा। दहन्। जातः। अग्निः। रोचते। चेकितानः। वाजी। विप्रः। कविऽशस्तः।
सुऽदानुः। यं। देवासः। ईड्यं। विश्वऽविदं। हव्यऽवाहं। अदधुः। अध्वरेषु। सीद। होतः।

तरिति। स्वे। ऊं इति। लोके। चिकित्वान्। सादय। यज्ञं। सुऽकृतस्य। योनौ। देवऽअवीः। देवान्। हवि
षा। यजासि। अग्ने। बृहत्। यजमाने। वयः। धाः। कृणुत। धूमं। वृषणं। सखायः। अस्रेध
न्तः। इतन। वाजं। अच्छ। अयं। अग्निः। पृतनाषाट्। सुऽवीरः। येन। देवासः। असहंत। दस्यून्।
अयं। ते। योनिः। ऋत्वियः। यतः। जातः। अरोचथाः। तं। जानन्। अग्ने। आ। सीद। अथ। नः।
वर्धय। गिरः। ॥३३॥ तनूऽनपात्। उच्यते। गर्भः। आसुरः। नराशंसः। भवति। यत्। वि
जायते। मातरिश्वा। यत्। अमिमीत। मातरि। वातस्य। सर्गः। अभवत्। सरीमणि।
सुनिःऽमथा। निःऽमथितः। सुऽधिता। निऽहितः। कविः। अग्ने। सुऽअध्वरा।
कृणु। ०। अजीजनन्। अमृतं। मर्त्यासः। अस्रेमाणं। तरणिं। वीळुऽजंभं। दश।
स्वसारः। अग्रुवः। संऽईचीः। पुमांसं। जातं। अभि। सं। रभंते। प्र। सप्तऽहो
ता। सनात्। अरोचत। मातुः। उपऽस्थे। यत्। अशोचत्। ऊधनि। ...

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यज्ञे। अस्मिन्। होतरिति। चिकित्वः। अवृणीमहि। इह। अद्य। ध्रुवं। २

पा.र. ऋति। सुऽरणः। दिवेऽदिवे। यत्। असुरस्य। जठरात्। अजायत। अमित्रऽयुधः। म-
१६ रुतांऽइव। प्रऽयाः। प्रथमऽजाः। ब्रह्मणः। विश्वं। इत्। विदुः। द्युम्नऽवत्। ब्रह्म। कु-
शिकासः। आ। ईरिरे। एकःऽएकः। दमे। अग्निं। सं। ईधिरे। यत्। अद्य। त्वा। प्र-
ऽयति। यज्ञे। अस्मिन्। होतरिति। चिकित्वः। अवृणीमहि। इह। ध्रुवं। अयाः।
ध्रुवं। उत। अशमिष्ठाः। प्रऽजानन्। विद्वान्। उप। याहि। सोमं॥ ३४॥ इति तृ-
तीयाष्टके सप्तमोध्यायः॥ ॥ इच्छंति। त्वा। सोम्यासः। सखायः। सुन्वंति। सोमं।
दधति। प्रयांसि। तितिक्षंते। अभिऽशस्तिं। जनानां। इंद्र। त्वत्। आ। कः। चन। हि।
प्रऽकेतः। न। ते। दूरे। परमा। चित्। रजांसि। आ। तु। प्र। याहि। हरिऽवः। हरिऽभ्यां।
स्थिराय। वृष्णे। सवना। कृता। इमा। युक्ताः। ग्रावाणः। संऽइधाने। अग्नौ। इंद्रः। सु-
ऽशिप्रः। मघऽवा। तरुत्रः। महाऽव्रातः। तुविऽकूर्मिः। ऋघावान्। यत्। उग्रः।

धाः। बाधितः। मर्त्येषु। क्व। त्या। ते। वृषभ। वीर्याणि। त्वं। हि। स्म। च्यवयन्। अच्यु-
तानि। एकः। वृत्रा। चरसि। जिघ्नमानः। तव। द्यावापृथिवी इति। पर्वतासः। अ-
नु। व्रताय। निमिताऽइव। तस्थुः। उत। अभये। पुरुऽहूत। श्रवःऽभिः। एकः। दृ-
ळ्हं। अवदः। वृत्रऽहा। सन्। इमे इति। चित्। इंद्र। रोदसी इति। अपारे इति। यत्।
संऽगृभ्णाः। मघऽवन्। काशिः। इत्। ते॥ १॥ प्र। सु। ते। इंद्र। प्रऽवता। हरिऽभ्यां।
प्र। ते। वज्रः। प्रऽमृणन्। एतु। शत्रून्। जहि। प्रतीचः। अनूचः। पराचः। वि-
श्वं। सत्यं। कृणुहि। विष्टं। अस्तु। यस्मै। धायुः। अदधाः। मर्त्याय। अभक्तं।
चित्। भजते। गेह्यं। सः। भद्रा। ते। इंद्र। सुऽमतिः। घृताची। सहस्रऽदाना। पु-
रुऽहूत। रातिः। सहऽदानुं। पुरुऽहूत। क्षियंतं। अहस्तं। इंद्र। सं। पिणक्।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥ प०स्त॥

॥ १७ ॥

कृणोति । आ । दृ॒ळ्हं । वर्धमानं । पियारुः । अपादं । इंद्र । तवसा । जघंथ । नि । साम
नां । इषिरां । इंद्र । भूमिं । महीं । अपारां । सदने । ससत्थ । अस्तभ्नात् । द्यां । वृषभः
अंतरिक्षं । अर्षंतु । आपः । त्वया । इह । प्रऽसूताः । अलातृणः । वलः । इंद्र । व्र
जः । गोः । पुरा । हंतोः । भयमानः । वि । आर । सुऽगान् । पथः । अकृणोत् । निःऽ
अजे । गाः । प्र । आवन् । वाणीः । पुरुऽहूतं । धमंतीः ॥२॥ एकः । द्वे इति । वसु
मती इति वसुऽमती । समीची इति संऽईची । इंद्र । आ । पप्रौ । पृथिवीं । उत
द्यां । उत । अंतरिक्षात् । अभि । नः । संऽईके । इषः । रथीः । सऽयुजः । शूर । वा
जान् । दिशः । सूर्यः । न । मिनाति । प्रऽदिष्टाः । दिवेऽदिवे । हर्यश्वऽप्रसूताः ।
सं । यत् । आनट् । अध्वनः । आत् । इत् । अश्वैः । विऽमोचनं । कृणुते । तत् । ॥१७॥

तु । अस्य । दिदृक्षंते । उषसः । यामन् । अक्तोः । विवस्वत्याः । महि । चित्रं । अनीकं । वि
श्वे । जानंति । महिना । यत् । आ । अगात् । इंद्रस्य । कर्म । सुऽकृता । पुरूणि । महि ।
ज्योतिः । निऽहितं । वक्षणासु । आमा । पक्वं । चरति । बिभ्रती । गौः । विश्वं । स्वा
द्म । संऽभृतं । उस्रियायां । यत् । सीं । इंद्रः । अदधात् । भोजनाय । इंद्र । दृह्य । या
मऽकोशाः । अभूवन् । यज्ञाय । शिक्ष । गृणते । सखिऽभ्यः । दुःऽमायवः । दुः
ऽएवाः । मर्त्यासः । निषंगिणः । रिपवः । हंत्वासः ॥३॥ सं । घोषः । शृण्वे । अव
मैः । अमित्रैः । जहि । नि । एषु । अशनिं । तपिष्ठां । वृश्चेः । अधस्तात् । वि । रुज
सहस्व । जहि । रक्षः । मघऽवन् । रंधयस्व । उत् । वृह । रक्षः । सहऽमूलं । इंद्र । वृ
श्च । मध्यं । प्रति । अग्रं । शृणीहि । आ । कीवतः । सललूकं । चकर्थ । ब्रह्मऽद्विषे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.ऋ

२८ तपुषिं। हेतिं। अस्य॥ स्वस्तये। वाजिऽभिः। च। प्रनेतरिति प्रऽनेतः। सं। यत्। महीः।
इषः। आऽसत्सि। पूर्वीः। रायः। वंतारः। बृहतः। स्याम। अस्मेइति। अस्तु। भगः।
इंद्र। प्रजाऽवान्॥ आ। नः। भर। भगं। इंद्र। द्युऽमंतं। नि। ते। देष्णस्य। धीमहि। प्रऽरेके।
ऊर्वःऽइव। पप्रथे। कामः। अस्मेइति। तं। आ। पृण। वसुऽपते। वसूनां॥ इमं। कामं। मं-
दय। गोभिः। अश्वैः। चंद्रऽवता। राधसा। पप्रथः। च। स्वःऽयवः। मतिऽभिः। तुभ्यं। वि-
कु प्राः। इंद्राय। वाहः। कुशिकासः। अक्रन्॥ आ। नः। गोत्रा। दर्दृहि। गोऽपते। गाः। सं। अ-
स्मभ्यं। सनयः। यंतु। वाजाः। दिवक्षाः। असि। वृषभ। सत्यऽशुष्मः। अस्मभ्यं। सु। २८
मघऽवन्। बोधि। गोऽदाः॥ शुनं। हुवेम। मघऽवानं। इंद्रं। अस्मिन्। भरे। नृऽतमं।
वाजऽसातौ। शृण्वंतं। उग्रं। ऊतये। समत्ऽसु। घ्नंतं। वृत्राणि। संऽजितं। धनानां॥

॥४॥ शासत्। वह्निः। दुहितुः। नप्त्यं। गात्। विद्वान्। ऋतस्य। दीधितिं। सपर्यन्। पिता। य-
त्र। दुहितुः। सेकं। ऋंजन्। सं। शग्म्येन। मनसा। दधन्वे॥ न। जामये। तान्वः। रिक्थं। अ-
रैक्। चकार। गर्भं। सनितुः। निऽधानं। यदि। मातरः। जनयंत। वह्निं। अन्यः। कर्ता।
सुऽकृतोः। अन्यः। ऋंधन्॥ अग्निः। जज्ञे। जुह्वा। रेजमानः। महः। पुत्रान्। अरुषस्य।
प्रऽयक्षे। महान्। गर्भः। महि। आ। जातं। एषां। मही। प्रऽवृत्। हरिऽअश्वस्य। यज्ञैः॥ न
अभि। जैत्रीः। असचंत। स्पृधानं। महि। ज्योतिः। तमसः। निः। अजानन्। तं। जान-
तीः। प्रति। उत्। आयन्। उषसः। पतिः। गवां। अभवत्। एकः। इंद्रः॥ वीळौ। सतीः।
अभि। धीराः। अतृंदन्। प्राचा। अहिन्वन्। मनसा। सप्त। विप्राः। विश्वां। अविदन्

Indira Gandhi National Centre for the Arts

१८ रा। पृथ्व्याः। ऋतस्य। प्रऽजान्। इत्। आ। ता। नमसा। आ। विवेश॥ ५॥ विदत्। यदि।
सरमा। रुग्णं। अद्रेः। महि। पाथः। पूर्व्यं। सध्र्यक्। करिति कः। अग्रं। नयत्। सुऽप
दी। अक्षराणां। अच्छ। रवं। प्रथमा। जानती। गात्। अस्थात्। इति। विप्रः। तम
स्य। इयन्। असूदयत्। सुऽकृते। गर्भं। अद्रिः। ससान। मर्यः। युवऽभिः। मखस्य।
स्यः। अथ। अभवत्। अंगिराः। सद्यः। अर्चन्। सतःऽसतः। प्रतिऽमानं। पुरःऽभूः।
विश्वाः। वेद। जनिम। हन्ति। शुष्णं। प्र। नः। दिवः। पदऽवीः। गव्युः। अर्चन्। सखा।
सखीन्। अमुंचत्। निः। अवद्यात्। नि। गव्यता। मनसा। सेदुः। अर्कैः। कृण्वा
नासः। अमृतऽत्वाय। गातुं। इदं। चित्। नु। सदनं। भूरि। एषां। येन। मासान्।

असिसासन्। ऋतेन। संऽपश्यमानाः। अमदन्। अभि। स्वं। पयः। प्रत्नस्य। रेतसः।
दुघानाः। वि। रोदसी इति। अतपत्। घोषः। एषां। जाते। निःऽस्थां। अदधुः। गोषु।
वीरान्॥ ६॥ सः। जातेभिः। वृत्रऽहा। सः। इत्। ऊं इति। हव्यैः। उत्। उस्रियाः। अ
सृजत्। इंद्रः। अर्कैः। उरूची। अस्मै। घृतऽवत्। भरंती॥ मधु। स्वाद्म। दुदुहे। जे
न्या। गौः॥ पित्रे। चित्। चकुः। सदनं। सं। अस्मै। महि। त्विषिऽमत्। सुऽकृतः। वि। हि।
ख्यन्॥ विऽस्कभ्नंतः। स्कभनेन। जनित्री इति। आसीनाः। ऊर्ध्वं। रभसं। वि। मिन्व
न्॥ मही। यदि। धिषणा। शिश्नथे। धात्। सद्यःऽवृधं। विऽभ्वं। रोदस्योः। गिरः।
यस्मिन्। अनवद्याः। संऽईचीः। विश्वाः। इंद्राय। तविषीः। अनुऽत्ताः। मही। आते।

प॰त॰

॥२०॥

सख्यं। वृऽभिः। धीती। आ। वृत्रऽघ्नः। निःऽयुतः। युति। पूर्वीः। महि। स्तोत्रे। अ
वः। आ। अगन्म। सूरेः। अस्माकं। सुमघऽवन्। बोधि। गोपाः। महि। क्षेत्रे।
पुरु। चंद्रं। विविद्वान्। आ। इत्। सखिऽभ्यः। चरथं। सं। ऐरत्। इंद्रः। अजनयत्। दी नः भिः
द्यानः। साकं। सूर्यं। उषसं। गातुं। अग्निं॥७॥ अपः। चित्। एषः। विऽभ्वः। दमू
नाः। प्रसध्रीचीः। असृजत्। विश्वऽचंद्राः। मध्वः। पुनानाः। कविऽभिः। पवित्रैः। द्युऽभिः।
हिन्वंति। अक्तुऽभिः। धनुत्रीः। अनु। कृष्णे इति। वसुधिती इति वसुऽधिती। जिहाते
इति। उभे इति। सूर्यस्य। मंहना। यजत्रे इति। परि। यत्। ते। महिमानं। वृजध्यै।
सखायः। इंद्र। काम्याः। ऋजिप्याः। पतिः। मर्व। वृत्रऽहन्। सूनृतानां। गिरां। वि ॥२०॥

श्वऽआयुः। वृषभः। वयःऽधाः॥ तं। अंगिरस्वत्। नमसा। सपर्यन्। नव्यं। कृणो
मि। सन्यसे। पुराऽजां। द्रुहः। वि। याहि। बहुलाः। अदेवीः। स्वरिति स्वः। च। नः। मघऽ
वन्। सातये। धाः॥ मिहः। पावकाः। प्रऽतताः। अभूवन्। स्वस्ति। नः। पिपृहि। पारं। आ
सां। इंद्र। त्वं। रथिरः। पाहि। नः। रिषः। मक्षूऽमक्षू। कृणुहि। गोऽजितः। नः। अदेदिष्ट।
वृत्रऽहा। गोऽपतिः। गाः। अंतरिति। कृष्णान्। अरुषैः। धामऽभिः। गात्। प्र। सूनृताः।
दिशमानः। ऋतेन। दुरः। च। विश्वाः। अवृणोत्। अप। स्वाः॥१०॥ इंद्र। सोमं।
सोमऽपते। पिब। इमं। माध्यंदिनं। सवनं। चारु। यत्। ते। प्रऽप्रुथ्य। शिप्रे इति। म
घऽवन्। ऋजीषिन्। विऽमुच्य। हरी इति। इह। मादयस्व। गोऽआशिरं। मंथि

प०ऌ०

२१ नं।इंद्र।शुक्रं।पिब।सोमं।ररिम।ते।मदाय।ब्रह्मऽकृता।मारुतेन।गणेन।सऽजोषाः।रुद्रैः।तृपत्।
आ।वृषस्व।ये।ते।शुष्मं।ये।तविषीं।अवर्धन्।अर्चंतः।इंद्र।मरुतः।ते।ओजः।माध्यंदिने।सवने।
वज्रऽहस्त।पिब।रुद्रेभिः।सऽगणः।सुऽशिप्र।ते।इत्।नु।अस्य।मधुऽमत्।विविप्रे।इंद्रस्य।शर्धः।
मरुतः।ये।आसन्।येभिः।वृत्रस्य।इषितः।विवेद।अमर्मणः।मन्यमानस्य।मर्म।मनुष्वत्।इं
द्र।सवनं।जुषाणः।पिब।सोमं।शश्वते।वीर्याय।सः।आ।ववृत्स्व।हरिऽअश्व।यज्ञैः।सरण्यु
भिः।अपः।अर्णा।सिसर्षि॥५। त्वं।अपः।यत्।ह।वृत्रं।जघन्वान्।अत्यान्ऽइव।प्र।असृजः।
सर्तवै।आजौ।शयानं।इंद्र।चरता।वधेन।वव्रिऽवांसं।परि।देवीः।अदेवं।यजामः।इत्।न
मसा।वृद्धं।इंद्रं।बृहंतं।ऋष्वं।अजरं।युवानं।यस्य।प्रिये इति।ममतुः।यज्ञियस्य।न।रोद २१

सी इति।महिमानं।ममाते इति।इंद्रस्य।कर्म।सुऽकृता।पुरूणि।व्रतानि।देवाः।न।मिनंति।विश्वे।
दाधार।यः।पृथिवीं।द्यां।उत।इमां।जजान।सूर्यं।उषसं।सुऽदंसाः।अद्रोघ।सत्यं।त
व।तत्।महिऽत्वं।सद्यः।यत्।जातः।अपिबः।ह।सोमं।न।द्यावः।इंद्र।तवसः।ते।
ओजः।न।अहा।न।मासाः।शरदः।वरंत।त्वं।सद्यः।अपिबः।जातः।इंद्र।मदाय।
सोमं।परमे।विऽओमन्।यत्।ह।द्यावापृथिवी इति।आ।अविवेशीः।अथ।अ
भवः।पूर्व्यः।कारुऽधायाः॥१०॥अहन्।अहिं।परिऽशयानं।अर्णः।ओजाय
मानं।तुविऽजात।तव्यान्।न।ते।महिऽत्वं।अनु।भूत्।अध।द्यौः।यत्।अन्यया।
स्फिग्या।क्षां।अवऽस्थाः।यज्ञः।हि।ते।इंद्र।वर्धनः।भूत्।उत।प्रियः।सुतऽसोमः।मिये

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰त॰

॥२१॥

पः । यज्ञेनां । यज्ञं । अव । यज्ञियः । सन् । यज्ञः । ते । वज्रं । अहिऽहत्ये । आवत् । यज्ञेन । इंद्रं ।
अवसा । आ । चक्रे । अर्वाक् । आ । एनं । सुम्नाय । नव्यसे । ववृत्याः । यः । स्तोमेभिः । ववृधे ।
पूर्व्येभिः । यः । मध्यमेभिः । उत । नूतनेभिः । विवेष । यत् । मा । धिषणा । जजान । स्तवै ।
पुरा । पार्यात् । इंद्रं । अह्नः । अंहसः । पत्रा । पीपरत् । यथा । नः । नावाऽइव । यांतं । उभ
ये । हवंते । आऽपूर्णः । अस्य । कलशः । स्वाहा । सेक्ताऽइव । कोशं । सिसिचे । पिबध्यै ।
सं । ऊं इति । प्रियाः । आ । अववृत्रन् । मदाय । प्रऽदक्षिणित् । अभि । सोमासः । इंद्रं । न ।
त्वा । गभीरः । पुरुऽहूत । सिंधुः । न । अद्रयः । परि । संतः । वरंत । इत्था । सखिऽभ्यः । इषितः । इं
द्र । यत् । आ । दृळ्हं । चित् । अरुजः । गव्यं । ऊर्वं ॥ ११ ॥ प्र । पर्वतानां । उशती इति । उपऽ ॥२२॥

स्थात् । अश्वेइवेत्यश्वेऽइव । विसिते इति विऽसिते । हासमाने इति । गावाऽइव । शुभ्रे इति ।
मातरा । रिहाणे इति । विऽपाट् । शुतुद्री । पयसा । जवेते इति । इंद्रेषिते इतींद्रऽइषिते ।
प्रऽसवं । भिक्षमाणे इति । अच्छ । समुद्रं । रथ्याऽइव । याथः । समाराणे इति संऽआ
राणे । ऊर्मिऽभिः । पिन्वमाने इति । अन्या । वां । अन्यां । अपि । एति । शुभ्रे इति । अच्छ ।
सिंधुं । मातृऽतमां । अयासं । विऽपाशं । उर्वीं । सुऽभगां । अगन्म । वत्संऽइव । मातरा । सं
रिहाणे इति संऽरिहाणे । समानं । योनिं । अनु । संचरंती इति संऽचरंती । एना । वयं । पय
सा । पिन्वमानाः । अनु । योनिं । देवऽकृतं । चरंतीः । न । वर्तवे । प्रऽसवः । सर्गऽतक्तः । किं
युः । विप्रः । नद्यः । जोहवीति । रमध्वं । मे । वचसे । सोम्याय । ऋतऽवरीः । उप । मुहूर्तं ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प०त्र
२६

एवैः। प्र। सिंधुं। अच्छ। बृहती। मनीषा। अवस्युः। अह्वे। कुशिकस्य। सूनुः॥१२॥ इंद्रः।
अस्मान्। अरदत्। वज्रऽबाहुः। अप। अहन्। वृत्रं। परिऽधिं। नदीनां। देवः। अनय
त्। सविता। सुऽपाणिः। तस्य। वयं। प्रऽसवे। यामः। उर्वीः। प्रऽवाच्यं। शश्वधा। वीर्यं।
तत्। इंद्रस्य। कर्म। यत्। अहिं। विऽवृश्चत्। वि। वज्रेण। परिऽसदः। जघान। आयन्।
आपः। अयनं। इच्छमानाः। एतत्। वचः। जरितः। मा। अपि। मृष्ठाः। आ। यत्। ते। घो
षान्। उत्ऽतरा। युगानि। उक्थेषु। कारो इति। प्रति। नः। जुषस्व। मा। नः। नि। करिति
कः। पुरुषऽत्रा। नमः। ते। ओ इति। सु। स्वसारः। कारवे। शृणोत। ययौ। वः। दूरात्। अ
नसा। रथेन। नि। सु। नमध्वं। भवत। सुऽपाराः। अधःऽअक्षाः। सिंधवः। स्रोत्या ॥२३॥

भिः। आ। ते। कारो इति। शृणवाम। वचांसि। ययाथ। दूरात्। अनसा। रथेन। नि। ते।
नंसै। पीप्यानाऽइव। योषा। मर्यायऽइव। कन्या। शश्वचै। ते इति ते॥१३॥ इसर्द्धः॥
यत्। अंग। त्वा। भरताः। संऽतरेयुः। गव्यन्। ग्रामः। इषितः। इंद्रऽजूतः। अर्षात्।
अह। प्रऽसवः। सर्गऽतक्तः। आ। वः। वृणे। सुऽमतिं। यज्ञियानां। अतारिषुः। भरताः।
गव्यवः। सं। अभक्त। विप्रः। सुऽमतिं। नदीनां। प्र। पिन्वध्वं। इषयंतीः। सुऽराधाः। आ।
वक्षणाः। पृणध्वं। यात। शीभं। उत्। वः। ऊर्मिः। शम्याः। हंतु। आपः। योक्त्राणि। मुं
चत। मा। अदुःऽकृतौ। विऽएनसा। अघ्न्यौ। शूनं। आ। अरतां॥१४॥ इंद्रः। पूःऽ
भित्। आ। अतिरत्। दासं। अर्कैः। विदत्ऽवसुः। दयमानः। वि। शत्रून्। ब्रह्मऽजूतः।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प.त.

॥२४ तन्वा । ववृधानः । भूरिऽदात्रः । आ । अपृणत् । रोदसीइति । उभेइति । मखस्य । ते । तविष
स्य । प्र । जूतिं । इयर्मि । वाचं । अमृताय । भूषन् । इंद्र । क्षितीनां । असि । मानुषीणां । विशां ।
दैवीनां । उत । पूर्वऽयावा । इंद्रः । वृत्रं । अवृणोत् । शर्धऽनीतिः । प्र । मायिनां । अमिनात् ।
वर्पऽनीतिः । अहन् । विऽअंसं । उशधक् । वनेषु । आविः । धेनाः । अकृणोत् । राम्या
णां । इंद्रः । स्वःऽसाः । जनयन् । अहानि । जिगाय । उशिक्ऽभिः । पृतनाः । अभिष्टिः ।
प्र । अरोचयत् । मनवे । केतुं । अह्नां । अविंदत् । ज्योतिः । बृहते । रणाय । इंद्रः । तुजः । बर्ह
णाः । आ । विवेश । नृऽवत् । दधानः । नर्या । पुरूणि । अचेतयत् । धियः । इमाः । ज
रित्रे । प्र । इमं । वर्णं । अतिरत् । शुक्रं । आसां ॥ १५ ॥ महः । महानि । पनयंति । अस्य । इंद्र
स्य । कर्म । सुऽकृता । पुरूणि । वृजनेन । वृजिनान् । सं । पिपेष । मायाभिः । दस्यून् । अभि ॥२४॥

भूतिऽओजाः । युधा । इंद्रः । मह्ना । वरिवः । चकार । देवेभ्यः । सत्ऽपतिः । चर्षणिऽप्राः । विव
स्वतः । सदने । अस्य । तानि । विप्राः । उक्थेभिः । कवयः । गृणंति । सत्राऽसहं । वरेण्यं । स
हःऽदां । ससऽवांसं । स्वः । अपः । च । देवीः । ससान । यः । पृथिवीं । द्यां । उत । इमां । इंद्रं । मदं
ति । अनु । धीऽरणासः । ससान । अत्यान् । उत । सूर्यं । ससान । इंद्रः । ससान । पुरुऽभो
जसं । गां । हिरण्ययं । उत । भोगं । ससान । हत्वी । दस्यून् । प्र । आर्यं । वर्णं । आवत् । इंद्रः ।
ओषधीः । असनोत् । अहानि । वनस्पतीन् । असनोत् । अंतरिक्षं । बिभेद । वलं । नु
नुदे । विऽवाचः । अथ । अभवत् । दमिता । अभिऽक्रतूनां ॥ १६ ॥ तिष्ठ । हरीइ
ति । रथे । आ । युज्यमाना । याहि । वायुः । न । निऽयुतः । नः । अच्छ । पिबासि । अंधः ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पं० ऋ० २५०२

अभिऽसृष्टः। अस्मे इति। इंद्र। स्वाहा। ररिम। ते। मदाय। उप। अजिरा। पुरुऽहूता
॥२५॥ य। सप्ती इति। हरी इति। धुरःऽसु। आ। युनज्मि। द्रवत्। यथा। सम्ऽभृतं। विश्वतः। चि
त्। उप। इमं। यज्ञं। आ। वहातः। इंद्रं। उपो इति। नयस्व। वृषणा। तपुःऽपा। उत।
ईं। अव। त्वं। वृषभ। स्वधाऽवः। ग्रसेतां। अश्वा। वि। मुच। इह। शोणा। दिवेऽदिवे।
सदृशीः। अद्धि। धानाः। ब्रह्मणा। ते। ब्रह्मऽयुजा। युनज्मि। हरी इति। सखाया।
सधऽमादे। आशू इति। स्थिरं। रथं। सुऽखं। इंद्र। अधिऽतिष्ठन्।०। मा। ते। हरी इति। वृष
णा। वीतऽपृष्ठा।०। अति। आ। याहि। शश्वतः। वयं। ते। अरं। सुतेभिः। कृणवाम। सोमैः।
॥२७॥ तव। अयं। सोमः। त्वं। आ। इहि। अर्वाङ्। शश्वत्ऽतमं। सुऽमनाः। अस्य। पाहि। अ
स्मिन्। यज्ञे। बर्हिषि। आ। निऽसद्य। दधिष्व। इमं। जठरे। इंदुं। इं[illegible]र्णं। ते। बर्हिः। ॥२५॥

सुतः। इंद्र। सोमः। कृताः। धानाः। अत्तवे। ते। हरिऽभ्यां। तत्। ओकसे। पुरुऽशाकाय। वृ
ष्णे। मरुत्वते। तुभ्यं। राता। हवींषि। इमं। नरः। पर्वताः। तुभ्यं। आपः। सं। इंद्र। गोभिः।
आ मधुऽमंतं। अक्रन्। तस्य। आगत्य।। सुऽमनाः। ऋष्व। पाहि। प्रऽजानन्। विद्वान्। पथ्याः।
अनु। स्वाः। यान्। आ। अभजः। मरुतः। इंद्र। सोमे। ये। त्वां। अवर्धन्। अभवन्।
गणः। ते। तेभिः। एतं। सऽजोषाः। वावशानः। अग्नेः। पिब। जिह्वया। सोमं। इंद्र। इं
द्र। पिब। स्वधया। चित्। सुतस्य। अग्नेः। वा। पाहि। जिह्वया। यजत्र। अध्वर्योः।
वा। प्रऽयतं। शक्र। हस्तात्। होतुः। वा। यज्ञं। हविषः। जुषस्व।१०॥१८॥ इमां। ऊं इति।
सु। प्रऽभृतिं। सातये। धाः। शश्वत्ऽशश्वत्। ऊतिऽभिः। यादमानः। सुतेऽसुते। वा
वृधे। वर्धनेभिः। यः। कर्मऽभिः। महत्ऽभिः। सुऽश्रुतः। भूत्। इंद्राय। सोमाः। प्रऽदि
वः। विदानाः। ऋभुः। येभिः। वृषऽपर्वा। विऽहायाः। प्रऽयम्यमानान्। प्रति। सु। गृभा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

या। इंद्र। पिब। वृषऽधूतस्य। वृष्णः। पिब। वर्धस्व। तव। घ। सुतासः। इंद्र। सोमासः। प्रथ
माः। उत। इमे। यथा। अपिबः। पूर्व्यान्। इंद्र। सोमान्। एव। पाहि। पन्यः। अद्य। नवीयान्।
महान्। अमत्रः। वृजने। विऽरप्शी। उग्रं। शवः। पत्यते। धृष्णु। ओजः। न। अह। विव्याच। पृथि
वी। चन। एनं। यत्। सोमासः। हरिऽअश्वं। अमंदन्। महान्। उग्रः। ववृधे। वीर्याय।
सं। आ। चक्रे। वृषभः। काव्येन। इंद्रः। भगः। वाजऽदाः। अस्य। गावः। प्र। जाय
ते। दक्षिणा। अस्य। पूर्वीः॥१७॥ प्र। यत्। सिंधवः। प्रऽसवं। यथा। आयन्।
आपः। समुद्रं। रथ्याःऽइव। जग्मुः। अतः। चित्। इंद्रः। सदसः। वरीयान्। यत्। ईं।
सोमः। पृणति। दुग्धः। अंशुः। समुद्रेण। सिंधवः। यादमानाः। इंद्राय। सोमं। सुऽसु ॥२८॥
तं। भरंतः। अंशुं। दुहंति। हस्तिनः। भरित्रैः। मध्वः। पुनंति। धारया। पवित्रैः। ह्रदाः

ऽइव। कुक्षयः। सोमऽधानाः। सं। ईं। विव्याच। सवना। पुरूणि। अन्ना। यत्।
इंद्रः। प्रथमा। वि। आश। वृत्रं। अजघन्वान्। अवृणीत। सोमं। आ। तु। भर। मा। किः। ए
तत्। परि। स्थात्। विद्म। हि। त्वा। वसुऽपतिं। वसूनां। इंद्र। यत्। ते। माहिनं। दत्रं।
अस्ति। अस्मभ्यं। तत्। हरिऽअश्व। प्र। यंधि। अस्मे इति। प्र। यंधि। मघऽवन्।
ऋजीषिन्। इंद्र। रायः। विश्वऽवारस्य। भूरेः। अस्मे इति। शतं। शरदः। जीवसे।
धाः। अस्मे इति। वीरान्। शश्वतः। इंद्र। शिप्रिन्॥०॥२०॥ वार्त्रऽहत्याय। शवसे। पृ
तनाऽसह्याय। च। इंद्र। त्वा। आ। वर्तयामसि। अर्वाचीनं। सु। ते। मनः। उत। च
क्षुः। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। इंद्र। कृण्वंतु। वाघतः। नामानि। ते। शतक्रतो
इति शतऽक्रतो। विश्वाभिः। गीःऽभिः। ईमहे। इंद्र। अभिमातिऽसह्ये। पुरुऽस्तुतस्य।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पं.त
।२७। धामऽभिः। शतेनी। महयाम्। सि। इंद्रस्य। चर्षणिऽधृतः। इंद्रं। वृत्राय। हतंवे। पुरुऽहू
तं। उपं। ब्रुवे। भरेषु। वाजंऽसातये॥ ।२१। वाजेषु। सुसहिः। भव। त्वां। ई महे। शतक्र
तोइति शतऽक्रतो। इंद्रं। वृत्राय। हतवे। द्युम्नेषु। पृतनाज्यै। पृत्सुतूर्षु। श्रवःऽसु।
च। इंद्रं। साक्ष्व। अभिऽमातिषु। शुष्मिन्ऽतंमं। नः। ऊतये। द्युम्निनं। पाहि। जा
गृविं। इंद्र। सोमं। शतक्रतोइति शतऽक्रतो। इंद्रियाणि। शतक्रतोइति शतऽक्र
तो। या। ते। जनेषु। पंचऽसु। इंद्र। तानि। ते। आ। वृणे। अगन्। इंद्र। श्रवः। बृ
हत्। द्युम्नं। दधिष्व। दुस्तरं। उत्। ते। शुष्मं। तिराम् सि। अर्वाऽवतः। नः। आ। ग
हि। अथोइति। शक्र। पराऽवतः। ऊंइति। लोकः। यः। ते। अद्रिऽवः। इंद्र। इह। ततः। [illegible] ।२३?
गहि॥२२॥ अग्निं। तष्टाऽइव। दीधय। मनीषां। अत्यः। न। वाजी। [illegible] सुऽधुरः।

जिह्नानः। अभि। प्रियाणि। मर्मृशत्। परांणि। कविः। इच्छा। सि। संऽदृशें।
सुऽमेधाः। ऊना। उत। पृच्छ। जानें मा। कवी नो। मनःऽधृतः। सु[illegible] तक्षत। दां
ऽमाः। ऊंइति। ते। प्रऽन्यः। वर्धमानाः। मनःऽवाताः। अधा। नु। धर्मणि। ग्म
नि। सौ। इत्। अत्रं। ऽच्छा। दधानाः। उत। क्षत्राय। रोदसीइति। सं। अंजन्।
मात्राभिः। ममिरे। येमुः। उर्वीइति। अंतः। महीइति। समृतेइति संऽऋते। धा
यंसे। धुः। अतिष्ठत्। पारि। विश्वः। अभूषन्। श्रियः। वसानः। चरति।
स्वऽरोचिः। महत्। तत्। वृष्णः। असुरस्य। नाम। आ। विश्वऽरूपः। अमृतानि। त
स्थौ। असूत। पूर्वः। वृषभः। ज्यायान्। इमाः। अस्य। शुरुधः। संति। पूर्वीः। दिवः।
नपाता। विदथस्य। धीभिः। क्षत्रं। राजाना। प्रदिवः। दधाथेइति॥२३॥ त्रीणि। रा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

५८ जाना। विदथे। पुरु। त्रिं। परि। विश्वानि। भूषथः। सदांसि। अपश्यं। अत्र। मनसा।
२८ जगन्वान्। व्रते। गंधर्वान्। अपि। वायुऽकेशान्। ततः। इत्। नु। अस्य। वृषभस्य।
धेनोः। आ। नामऽभिः। ममिरे। सक्म्यं। गोः। अन्यतऽअन्यत्। असुर्यं। वसा
नाः। नि। मायिनः। ममिरे। रूपं। अस्मिन्। तत्। सवितुः। नकिः। मे। हिरण्य
यीं। अमतिं। यां। अशिश्रेत्। आ। सुऽस्तुता। रोदसी इति। विश्वमिन्वे इ
ति विश्वंऽइन्वे। अपिऽइव। योषा। जनिमानि। वव्रे। युवं। प्रत्नस्य। साधथः।
महः। यत्। दैवी। स्वस्तिः। परि। नः। स्यातं। गोपा। जिह्वस्य। तस्थुषः। वि
रूपा। विश्वे। पश्यंति। मायिनः। कृतानि॥२४॥ इंद्रं। मतिः। हृदः। आ। २८
वच्यमाना। अच्छ। पतिं। स्तोमऽतष्टा। जिगाति। या। जागृविः। विदथे। शस्यमा

ना। इंद्र। यत्। ते। जायते। विद्धि। तस्य। दिवः। चित्। आ। पूर्व्या। जायमाना। वि
जागृविः। विदथे। शस्यमाना। भद्रा। वस्त्राणि। अर्जुना। वसाना। सा। इयं।
अस्मे इति। सनऽजा। पित्र्या। धीः। युग्मा। चित्। अत्र। यमऽसूः। अस्तु। नः। कि
क्रायाः। अग्रे। पतत्। आ। हि। अस्थात्। वपूंषि। जाता। मिथुना। सचे
ते इति। तमःऽहना। तपुषः। बुध्ने। आऽइता। न। किः। एषां। निंदिता। मर्त्येषु। ये।
अस्माकं। पितरः। गोषु। योधाः। इंद्रः। एषां। दृंहिता। माहिनऽवान्। उत्। गो
त्राणि। ससृजे। दंसनाऽवान्। सखा। ह। यत्र। सखिऽभिः। नवऽग्वैः। अभि
ज्ञु। आ। सत्वऽभिः। गाः। अनुऽग्मन्। सत्यं। तत्। इंद्रः। दशऽभिः। दशऽग्वैः।
सूर्यं। विवेद। तमसि। क्षियंतं॥२५॥ इंद्रः। मधु। संऽभृतं। उस्रियायां। पत्

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत्र ३

२९

त्वा । विवेद । शफऽवत् । नमे । गोः ।० हस्ते । दधे । दक्षिणे । दक्षिणऽवान् ॥
ज्योतिः । वृणीत । तमसः । विऽजानन् । आरे । स्याम । दुःऽइतात् । अभीके ॥
इमाः । गिरः । सोमऽपाः । सोमऽवृद्ध । जुषस्व । इंद्र । पुरुऽतमस्य । का
रोः ॥ ज्योतिः । यज्ञाय । रोदसी इति । अनु । स्यात् । आरे । स्याम । दुःऽइत
स्य । भूरेः । भूरि । चित् । हि । तुजतः । मर्त्यस्य । सुऽपारासः । वसवः । बर्ह
णाऽवत् । इत्थंऽ वमअर्क ॥०॥२६॥ इति तृतीयाष्टके द्वितीयो ऽध्या
यः ॥ ॐ ॥ इंद्र । त्वा । वृषभं । वयं । सुते । सोमे । हवामहे । सः । पाहि । मध्वः ।
अंधसः ॥ इंद्र । क्रतुऽविदं । सुतं । सोमं । हर्य । पुरुऽस्तुत । पिब । आ । वृषस्व ।
ततृपिं ॥ इंद्र । प्र । नः । धितऽवानं । यज्ञं । विश्वेभिः । देवेभिः । तिर । स्तवान ।

विश्पते ॥ इंद्र । सोमाः । सुताः । इमे । तव । प्र । यंति । सत्ऽपते । क्षयं ।
चंद्रासः । इंदवः ॥ दधिष्व । जठरे । सुतं । सोमं । इंद्र । वरेण्यं । तव । द्युक्षा
सः । इंदवः ॥ २ ॥ गिर्वणः । पाहि । नः । सुतं । मधोः । धाराभिः । अज्य
से ॥ इंद्र । त्वाऽदातं । इत् । यशः ॥ अभि । द्युम्नानि । वनिनः । इंद्रं । स
चंते । अक्षिता । पीत्वी । सोमस्य । ववृधे ॥ परावतः । यः । वृत्रऽहन् । इ
माः । जुषस्व । नः । गिरः ॥ यत् । अंतरा । परावतं । अर्वाऽवतं । च । हूय
से ॥०॥२॥ मद्र्यक् । हुवानः । सोमऽपीतये । हरिऽभ्यां । याहि । अद्रि
वः ॥ सत्तः । होता । नः । ऋत्वियः ॥ तिस्तिरे । बर्हिः । आनुषक् । अयुज्र
न् । प्रातः । अद्रयः ॥ इमा । ब्रह्म । ब्रह्मऽवाहः । क्रियंते । आ । बर्हिः । सीद

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ला॰ ३ वा।हि।शूर।पुरोळाशं।इ।धि।सवनेषु।नः।पृक्षु।सोमेषु।वृत्रऽहन्।उक्थेषु।
२॰ इंद्र।गिर्वणः।मतयः।सोमऽपा।उरु।रिहंति।शवसः।पतिं।इंद्रं।वत्सं।न।मा
तरः॥३॥सः।मंदस्व।हि।अंधसः।राधसे।तन्वा।महे।न।स्तोतारं।निदे।करः।
वयं।इंद्र।त्वाऽयवः।हविष्मंतः।ज[illegible]।महे।उत।त्वं।अस्मऽयुः।वसो इति।मा।आ
रे।अस्मत्।वि।मुमुचः।हरिऽप्रिय।अर्वाङ्।याहि।इंद्र।स्वधाऽवः।मत्स्व।इह।
अर्वाचं।त्वा।सुऽखे।रथे।वहतां।इंद्र।केशिना।घृतस्नू इति घृतऽस्नू।बर्हिः।
आऽसदे॥४॥सोमं।इंद्र।गोऽआशिरं।हरिऽभ्यां।यः।ते।अस्मऽयुः।तं।इंद्र। १।३०।
मदं।आ।गहि।बर्हिःऽस्थां।ग्रावऽभिः।सुतं।कुवित्।नु।अस्य।तृप्णवः।इंद्र।
इत्था।गिरः।मम।अच्छ।अगुः।इषिताः।इतः।आऽवृतं।सोमंऽपीतये।इंद्रं।सो

मस्य।पीतये।स्तोमैः।इह।हवामहे।उक्थेभिः।कुवित्।आऽगमत्॥०॥ता
न्।दधिष्व।शतक्रतो इति शतऽक्रतो।जठरे।वाजिना।वसो इति।वाजिनीऽव
सो॥५॥विद्म।हि।त्वा।धनंऽजयं।वाजेषु।दधृषं।कवे।अध।ते।सुम्नं।ईमहे।
५ आ इमं।इंद्र।गोऽआशिरं।यवऽआशिरं।च।नः।पिब।आऽगत्य।वृषऽभिः।सुतं।
तुभ्यं।इत्।इंद्र।स्वे।ओक्ये।सोमं।चोदामि।पीतये।एषः।ररंतु।ते।हृदि।त्वां।
सुतस्य।पीतये।प्रत्नं।इंद्र।हवामहे।कुशिकासः।अवस्यवः॥६॥आ।याहि।
अर्वाङ्।उप।वंधुरेऽस्थाः।तव।इत्।अनु।प्रऽदिवः।सोमऽपेयं।प्रिया।सखाया।वि।
मुच।उप।बर्हिः।त्वा।इमा।हव्यऽवाहः।हवंते।आ।याहि।पूर्वीः।अति।चर्षणीः।
आ।अर्यः।आऽशिषः।उप।नः।हरिऽभ्यां।इमाः।हि।त्वा।मतयः।स्तोमऽतष्टाः।

प॰क्ष।३ ||
|३१||

इंद्र।हवंते।सख्यं।जुषाणाः।आ।नः।यज्ञं।नमःऽवृधं।सऽजोषाः।इंद्र।देव।हरि
भिः।याहि।तूयं।अहं।हि।त्वा।मतिऽभिः।जोहवीमि।घृतऽप्रयाः।सधऽमा[illegible]
धूनां।आ।च।त्वां।एता।वृषणा।वहातः।हरीइति।सखाया।सुऽधुरा।सुऽअंगा
ना।प्रातःऽवत्।इंद्र।सवनं।जुषाणः।सखा।सख्युः।शृणवत्।वंदनानि।कुवित्
मा।गोपां।करसे।जनस्य।कुवित्।राजानं।मघऽवन्।ऋजीषिन्।कुवित्
मा।ऋषिं।पपिऽवांसं।सुतस्य।कुवित्।मे।वस्वः।अमृतस्य।शिक्षाः।आ।त्वा।
श्री बृहंतः।हरयः।युजानाः।अर्वाक्।इंद्र।सधऽमादः।वहंतु।प्र।ये।द्विता।दिवः।ऋं
जंति।आताः।सुऽसंमृष्टासः।वृषऽभस्य।मूराः।इंद्र।पिब।वृष्णःऽधूतस्य।वृष्णः। |३१||
आ।यं।ते।श्येनः।उशते।जभार।यस्य।मदे।च्यवयसि।प्र।कृष्टीः।यस्य।

मदे।अप।गोत्रा।ववर्थ॥७॥अयं।ते।अस्तु।हर्यतः।सोमः।आ।हरिऽ
भिः।सुतः।जुषाणः।इंद्र।हरिऽभिः।नः।आ।गहि।आ।तिष्ठ।हरितं।रथं।
हर्यन्।उषसं।अर्चयः।सूर्यं।हर्यन्।अरोचयः।विद्वान्।चिकित्वान्
हरिऽअश्व।वर्धसे।इंद्र।विश्वाः।अभि।श्रियः।द्यां।इंद्रः।हरिऽधायसं।पृ
थिवीं।हरिऽवर्पसं।अधारयत्।हरितोः।भूरि।भोजनं।ययोः।अंतः।हरिः।च
रत्।जज्ञानः।हरितः।वृषा।विश्वं।आ।भाति।रोचनं।हरिऽअश्वः।हरितं।
धत्ते।आयुधं।आ।वज्रं।बाह्वोः।हरिं।इंद्रः।हर्यंतं।अर्जुनं।वज्रं।शुक्रैः।अ
भिऽवृतं।अप।अवृणोत्।हरिऽभिः।अद्रिऽभिः।सुतं।उत्।गाः।हरिऽभिः।आ
जत॥८॥आ।मंद्रैः।इंद्र।हरिऽभिः।याहि।मयूररोमऽभिः।मा।त्वा।के।चित्।

रि२

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

म०स

२३॥

नि। यमन्ऽशानिं। न। पाशिनः। अति। धन्वंऽइव। तान्। जहि। वृत्रऽखाद। वलंऽ
रुजः। पुरां। दर्मः। अपां। अजः। स्थाता। रथस्य। हर्योः। अभिऽस्वरे। इंद्रः। दृळ्हा।
चित्। आऽरुजः। गंभीरान्। उद्रिणान्ऽइव। क्रतुं। पुष्यसि। गाःऽइव। प्र। सुऽगो
पाः। यवसं। धेनवः। यथा। ह्रदं। कुल्याःऽइव। आशत। आ। नः। तुजं। रयिं। भ
र। अंशं। न। प्रतिऽजानते। वृक्षं। पक्वं। फलं। अंकीऽइव। धूनुहि। इंद्र। संऽपार
णं। वसु। स्वऽयुः। इंद्र। स्वऽराट्। असि। स्मत्ऽदिष्टिः। स्वयशःऽतरः। सः। वावृधानः।
ओजसा। पुरुऽस्तुत। भव। नः। सुश्रवःऽतमः॥७॥ युध्मस्य। ते। वृषभस्य। स्व
राजः। उग्रस्य। यूनः। स्थविरस्य। घृष्वेः। अजूर्यतः। वज्रिणः। वीर्याणि। इंद्र।
तस्य। महतः। महानि। महान्। असि। महिषा। ... धुनेःऽस्पट। उग्रा। सं ३२

मानः। अन्यन्। एकः। विश्वस्य। भुवनस्य। राजा। सः। योधय। च। क्षयय। च।
जनान्। प्र। मात्राभिः। रिरिचे। रोचमानः। प्र। देवेभिः। विश्वतः। अप्रतिऽइ
तः। प्र। मज्मना। दिवः। इंद्रः। पृथिव्याः। प्र। उरोः। महः। अंतरिक्षात्। ऋजीषी
उरुं। गभीरं। जनुषा। अभि। उग्रं। विश्वऽव्यचसं। अवतं। मतीनां। इंद्रं। सोमासः
। प्रऽदिवि। सुतासः। समुद्रं। न। स्रवतः। आ। विशंति। यं। सोमं। इंद्र। पृथिवी
द्यावा। गर्भं। न। माता। बिभृतः। त्वाऽया। तं। ते। हिन्वंति। तं। ऊं इति। ते। मृजं
ति। अध्वर्यवः। वृषभ। पातवै। ऊं इति॥१०॥ मरुत्वान्। इंद्र। वृषभः। रणाय। पि
ब। सोमं। अनुऽस्वधं। मदाय। आ। सिंचस्व। जठरे। मध्वः। ऊर्मिं। त्वं। राजा। असि।
प्रऽदिवः। सुतानां। सऽजोषाः। इंद्र। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। सोमं। पिब। वृत्रऽहन्। शूर।
मं॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पा ८ विद्वान्। जहि। शत्रून्। अप। मृधः। नुदस्व। अथ। अभयं। कृणुहि। विश्वतः। नः।
उत। ऋतुऽभिः। ऋतुऽपाः। पाहि। सोमं। इंद्र। देवेभिः। सखिऽभिः। सुतं। नः। यान्।
३३ आ। अभजः। मरुतः। ये। त्वा। अनु। अहन्। वृत्रं। अदधुः। तुभ्यं। ओजः। ये। त्वा।
अहिऽहत्ये। मघऽवन्। अवर्धन्। ये। शांबरे। हरिऽवः। ये। गोऽइष्टौ। ये। त्वा। नूनं।
अनुऽमदंति। विप्राः। पिब। इंद्र। सोमं। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। मरुत्वंतं। वृषभं।
अ ४ वावृधानं। अकवारिं। दिव्यं। शासं। इंद्रं। विश्वऽसहं। अवसे। नूतनाय। उग्रं।
सहःऽदां। इह। तं। हुवेम॥ ११॥ सद्यः। ह। जातः। वृषभः। कनीनः। प्रऽभर्तुं। आवत्। ३३
अंधसः। सुतस्य। साधोः। पिब। प्रतिऽकामं। यथा। ते। रसऽआशिरः। प्रथमं।
सोम्यस्य। यत्। जायथाः। तत्। अहः। अस्य। कामे। अंशोः। पीयूषं। अपिबः। गि

रिऽस्थां। तं। ते। माता। परि। योषा। जनित्री। महः। पितुः। दमे। आ। असिंचत्। अग्रे। उपऽ
स्थाय। मातरं। अन्नं। ऐट्ट। तिग्मं। अपश्यत्। अभि। सोमं। ऊधः। प्रऽयावयन्। अ
चरत्। गृत्सः। अन्यान्। महानि। चक्रे। पुरुधऽप्रतीकः। उग्रः। तुराषाट्। अभिभू
तिऽओजाः। यथाऽवशं। तन्वं। चक्रे। एषः। त्वष्टारं। इंद्रः। जनुषा। अभिऽभूय। आऽ
मुष्य। सोमं। अपिबत्। चमूषु॥ १२॥ शंस। महां। इंद्रं। यस्मिन्। विश्वाः। आ। कृ
ष्टयः। सोमऽपाः। कामं। अव्यन्। यं। सुऽक्रतुं। धिषणे इति। विभ्वऽतष्टं। घनं। वृत्रा
णां। जनयंत। देवाः। यं। नु। नकिः। पृतनासु। स्वऽराजं। द्विता। तरति। नृऽतमं। हरि
स्थां। इनऽतमः। सत्वऽभिः। यः। ह। शूषैः। पृथुऽज्रयाः। अमिनात्। आयुः। अ...
सहऽवा। पृत्ऽसु। तरणिः। न। अर्वा। विऽआनशिः। रोदसी इति। मेहनाऽवान्।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥प०त्या॥ ३

३४

ना। कारे। हव्यः। मतीनां। पिताऽइव। चारुः। सुऽहवः। वयःऽधाः। धर्ता। दिवः। रजसः। पृ
ष्टः। ऊर्ध्वः। रथः। न। वायुः। वसुऽभिः। नियुत्वान्। क्षपां। वस्ता। जनिता। सूर्यस्य। विऽभ
क्ता। भागं। धिषणाऽइव। वाजं।०॥१३॥ इंद्रः। स्वऽहा। पिबतु। यस्य। सोमः। आऽगत्य। तु
म्रः। वृषभः। मरुत्वान्। आ। उरुऽव्यचाः। पृणतां। एभिः। अन्नैः। आ। अस्य। हविः। तन्वः।
कामं। ऋध्याः। आ। ते। सपर्यू इति। जवसे। युनज्मि। ययोः। अनु। प्रऽदिवः। श्रुष्टिं। आ
वः। इह। त्वा। धेयुः। हरयः। सुऽशिप्र। पिब। तु। अस्य। सुऽसुतस्य। चारोः। गोभिः। मिमि
क्षुं। दधिरे। सुऽपारं। इंद्रं। ज्यैष्ठ्याय। धायसे। गृणानाः। मंदानः। सोमं। पपिऽवान्
ऋजीषिन्। अस्मभ्यं। पुरुधा। गाः। इषण्य।०॥१४॥ चर्षणिऽधृतं। मघऽवानं। उ ॥३४॥
क्थ्यं। इंद्रं। गिरः। बृहतीः। अभि। अनूषत। ववृधानं। पुरुऽहूतं। सुवृक्तिऽभिः। अ

मर्त्यं। जरमाणं। दिवेऽदिवे। शतऽक्रतुं। अर्णवं। शाकिनं। नरं॥ गिरः। मे। इंद्रं। उप। यंति।
विश्वतः। वाजऽसनिं। पूःऽभिदं। तूर्णिं। अप्ऽतुरं। धामऽसाचं। अभिऽसाचं। स्वःऽ
विदं। आऽकरे। वसोः। जरिता। पनस्यते। अनेहसः। स्तुभः। इंद्रः। दुवस्यति। वि
वस्वतः। सदने। आ। हि। पिप्रिये। सत्राऽसहं। अभिमातिऽहनं। स्तुहि। नृणां।
५ नृतमं। उं इति। त्वा। गीःऽभिः। ५ उक्थैः। अभि। प्र। वीरं। अर्चत। सऽबाधः। सं। सहसे। पुरुऽ
मायः। जिहीते। नमः। अस्य। प्रऽदिवः। एकः। ईशे। पूर्वीः। अस्य। निःऽसिधः। म
र्त्येषु। पुरु। वसूनि। पृथिवी॥ बिभर्ति। इंद्राय। द्यावः। ओषधीः। उत। आपः। रयिं।
रक्षंति। जीरयः। वनानि॥१५॥ तुभ्यं। ब्रह्माणि। गिरः। इंद्र। तुभ्यं। सत्रा। दधि
रे। हरिऽवः। जुषस्व। बोधि। आपिः। अवसः। नूतनस्य। सखे। वसो इति। जरि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥क॥३
३५

तुभ्यं। वयः। धाः। इंद्र। मरुत्वः। इह। पाहि। सोमं। यथा। शार्याते। अपिबः। सुत
स्य। तव। प्रनीती। तव। शूर। शर्मन्। आ। विवासंति। कवयः। सुऽयज्ञाः। सः। वाव
शानः। इह। पाहि। सोमं। मरुत्ऽभिः। इंद्र। सखिऽभिः। सुतं। नः। जातं। यत्। त्वा। परि
देवाः। अभूषन्। महे। भराय। पुरुऽहूत। विश्वे। अपऽतूर्ये। मरुतः। आपिः। ए
षः। अमंदन्। इंद्रं। अनु। दातिऽवाराः। तेभिः। साकं। पिबतु। वृत्रऽखादः। सुतं। सो
मं। दाशुषः। स्वे। सधऽस्थे। इदं। हि। अनु। ओजसा। सुतं। राधानां। पते। पिब
तु। अस्य। गिर्वणः। यः। ते। अनु। स्वधां। असत्। सुते। नि। यच्छ। तन्वं। सः। त्वा।
ममत्तु। सोम्यं। प्र। ते। अश्नोतु। कुक्ष्योः। प्र। इंद्र। ब्रह्मणा। शिरः। प्र। बाहू इति। शूर। रा ॥३५॥
धसे॥१२॥ इत्यर्द्धः। धानाऽवंतं। करंभिणं। अपूपऽवंतं। उक्थिनं। इंद्र। प्रातः। जुष

स्व। नः। पुरोळाशं। पचत्यं। जुषस्व। इंद्र। आ। गुरस्व। च। तुभ्यं। हव्यानि। सिस्रते। पुरोळा
शं। च। नः। घसः। जोषयासे। गिरः। च। नः। वधूयुःऽइव। योषणां। पुरोळाशं। सनऽ
श्रुत। प्रातःऽसावे। जुषस्व। नः। इंद्र। क्रतुः। हि। ते। बृहन्। माध्यंदिनस्य। सवनस्य।
धानाः। पुरोळाशं। इंद्र। कृष्व। इह। चारुं। प्र। यत्। स्तोता। जरिता। तूर्णिऽअर्थः। वृषऽय
माणः। उप। गीःऽभिः। ईट्टे॥५॥ तृतीये। धानाः। सवने। पुरुऽस्तुत। पुरोळाशं।
आऽहुतं। ममहस्व। नः। ऋभुऽमंतं। वाजऽवंतं। त्वा। कवे। प्रयस्वंतः। उप। शिक्षेम
धीतिऽभिः। पूषण्ऽवते। ते। चकृम। करंभं। हरिऽवते। हरिऽअश्वाय। धानाः। अ
पूपं। अद्धि। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। सोमं। पिब। वृत्रऽहा। शूर। विद्वान्। प्रति। धानाः।
भरत। तूयं। अस्मै। पुरोळाशं। वीरऽतमाय। नृणां। दिवेऽदिवे। सऽदृशीः। इंद्र। तुभ्यं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥ ऋ० ३
३६

वर्द्धतु। त्वा। सोमऽपेयाय। धृष्णो इति॥१८॥ इंद्रापर्वता। बृहता। रथेन। वामीः। इषः।
आ। वहतं। सुऽवीराः। वीतं। हव्यानि। अध्वरेषु। देवा। वर्द्धेथां। गीःऽभिः। इळया। मदं-
ता। तिष्ठ। सु। कं। मघऽवन्। मा। परा। गाः। सोमस्य। नु। त्वा। सुऽसुतस्य। यक्षि। पितुः। न। पुत्रः।
सिचं। आ। रभे। ते। इंद्र। स्वादिष्ठया। गिरा। शचीऽवः। शंसाव। अध्वर्यो इति। प्रति। मे। गृणी-
हि। इंद्राय। वाहः। कृणवाव। जुष्टं। आ। इदं। बर्हिः। यजमानस्य। सीद। अथ। च। भूत्। उ-
क्थं। इंद्राय। शस्तं। जाया। इत्। अस्तं। मघऽवन्। सा। इत्। ऊं इति। योनिः। तत्। इत्। त्वा।
युक्ताः। हरयः। वहंतु। यदा। कदा। च। सुनवाम। सोमं। अग्निः। त्वा। दूतः। धन्वाति। अच्छ॥
परा। याहि। मघऽवन्। आ। च। याहि। इंद्र। भ्रातः। उभयत्र। ते। अर्थं। यत्र। रथस्य। बृह-
तः। निऽधानं। विऽमोचनं। वाजिनः। रासभस्य॥१९॥ अपाः। सोमं। अस्तं। इंद्र।

प्र। याहि। कल्याणीः। जाया। सुऽरणं। गृहे। ते। ०। दक्षिणाऽवत्। इमे। भोजाः। अंगि-
रसः। विऽरूपाः। दिवः। पुत्रासः। असुरस्य। वीराः। विश्वामित्राय। ददतः। मघानि। स-
हस्रऽसावे। प्र। तिरंते। आयुः। रूपंऽरूपं। मघऽवा। बोभवीति। मायाः। कृण्वानः। त-
न्वं। परि। स्वां। त्रिः। यत्। दिवः। परि। मुहूर्तं। आ। अगात्। स्वैः। मंत्रैः। अनृतुऽपाः।
ऋतऽवा। महान्। ऋषिः। देवऽजाः। देवऽजूतः। अस्तभ्नात्। सिंधुं। अर्णवं। नृऽच-
क्षाः। विश्वामित्रः। यत्। अवहत्। सुऽदासं। अप्रियायत। कुशिकेभिः। इंद्रः। हंसाः।
इव। कृणुथ। श्लोकं। अद्रिऽभिः। मदंतः। गीःऽभिः। अध्वरे। सुते। सचा। देवेभिः।
विप्राः। ऋषयः। नृऽचक्षसः। वि। पिबध्वं। कुशिकाः। सोम्यं। मधु॥२०॥ उप। प्र। इत।
कुशिकाः। चेतयध्वं। अश्वं। राये। प्र। मुंचत। सुऽदासः। राजा। वृत्रं। जंघनत्। प्राक्।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प.ह
३२।

क। अपाक्। उदक्। अथ। यजाते। वरे। आ। पृथिव्याः। यः। इमे इति। उभे इति। रोदसी इति।
अहं। इंद्रं। अतुस्तवं। विश्वामित्रस्य। रक्षति। ब्रह्म। इदं। भारतं। जनं। विश्वामित्राः।
अरासत। ब्रह्म। इंद्राय। वज्रिणे। करत्। इत्। नः। सुऽराधसः। किं। ते। कृण्वंति। कीक
टेषु। गावः। न। आऽशिरं। दुह्रे। न। तपंति। घर्मं। आ। नः। भर। प्रऽमगंदस्य। वेदः। नैचाऽ
शाखं। मघऽवन्। रंधय। नः। ससर्परीः। अमतिं। बाधमाना। बृहत्। मिमाय। जमदग्नि
दत्ता। आ। सूर्यस्य। दुहिता। ततान। श्रवः। देवेषु। अमृतं। अजुर्यं॥२१॥ ससर्परीः। अ
भरत्। तूयं। एभ्यः। अधि। श्रवः। पांचऽजन्यासु। कृष्टिषु। सा। पक्ष्या। नव्यं। आयुः।
दधाना। यां। मे। पलस्तिऽजमदग्नयः। ददुः। स्थिरौ। गावौ। भवतां। वीळुः। अक्षः। मा। ईषा। ।३।
वि। वर्हि। मा। युगं। वि। शारि। इंद्रः। पातल्ये इति। ददतां। शरीतोः। अरिष्टऽनेमे। अभि। नः।

सचस्व। बलं। धेहि। तनूषु। नः। बलं। इंद्र। अनळुत्ऽसु। नः। बलं। तोकाय। तनयाय। जीवसे। त्वं।
हि। बलऽदाः। असि। अभि। व्ययस्व। खदिरस्य। सारं। ओजः। धेहि। स्पंदने। शिंशपायां।
अक्ष। वीळो इति। वीळित। वीळयस्व। मा। यामात्। अस्मात्। अव। जीहिपः। नः। अयं।
अस्मान्। वनस्पतिः। मा। च। हाः। मा। च। रीरिषत्। स्वस्ति। आ। गृहेभ्यः। आ। अवऽसै।
आ। विऽमोचनात्॥२२॥ इंद्र। ऊतिऽभिः। बहुलाभिः। नः। अद्य। यात्ऽश्रेष्ठाभिः। मघऽ
वन्। शूर। जिन्व। यः। नः। द्वेष्टि। अधरः। सः। पदीष्ट। यं। ऊं इति। द्विष्मः। तं। ऊं इति। प्रा
णः। जहातु। परशुं। चित्। वि। तपति। शिंबलं। चित्। वि। वृश्चति। उखा। चित्। इं
द्र। येषंती। प्रऽयस्ता। फेनं। अस्यति। न। सायकस्य। चिकिते। जनासः। लोधं। न
यंति। पशु। मन्यमानाः। न। अवाजिनं। वाजिना। हासयंति। न। गर्दभं। पुरः। अश्वात्।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥ पद० ॥ ३ नयंति। इमे। इंद्र। भरतस्य। पुत्राः। अपऽपित्वं। चिकितुः। न। प्रऽपित्वं। हिन्वंति।
३८ अश्वं। अरणं। न। नित्यं। ज्याऽवाजं। परि। नयंति। आजौ॥२३॥ इमं। महे। विदथ्याय।
शूषं। शश्वत्। कृत्वः। ईड्याय। प्र। जभ्रुः। शृणोतु। नः। अग्निः। दिव्यैः। अजस्रः।
महि। महे। दिवे। अर्च। पृथिव्यै। कामः। मे। इच्छन्। चरति। प्रऽजानन्। ययोः। ह।
स्तोमे। विदथेषु। देवाः। सपर्यवः। मादयंते। सचा। आयोः। युवोः। ऋतं। रोदसी
इति। सत्यं। अस्तु। महे। सु। नः। सुवितय। प्र। भूतं। इदं। दिवे। नमः। अग्ने। पृथि
व्यै। सपर्यामि। प्रयसा। यामि। रत्नं। ऊतो इति। हि। वां। पूर्व्याः। आऽविविद्रे। ऋ ३८
तंवरा इत्यृतंऽवरा। रोदसी इति। सत्यऽवाचः। नरः। चित्। वां। संऽइथे। शूरऽसा
तौ। ववंदिरे। पृथिवि। वेविदानाः। कः। अद्धा। वेद। कः। इह। प्र। वोचत्। देवान्। अ

च्छ। पथ्या। का। सं। एति। ददृश्रे। एषां। अवमा। सदांसि। परेषु। या। गुह्येषु।
व्रतेषु॥२५॥ कविः। नृऽचक्षाः। अभि। सीं। अचष्ट। ऋतस्य। योना। विघृते इति
विऽघृते। मदंती इति। नाना। चक्राते इति। सदनं। यथा। वेः। समानेन। क्रतुना। संविदा
ने इति संऽविदाने। समीची इति। विऽयुते इति विऽयुते। दूरेअंते इति दूरेऽअंते। ध्रुवे। पदे। तस्थतुः। जागरूके इति। उत। स्वसारा। युवती इति। भवंती इति। आत्। ऊं इति। ब्रुवाते इति
मिथुनानि। नाम। विश्वा। इत्। एते इति। जनिम। सं। विविक्तः। महः। देवान्। बिभ्रती
इति। न। व्यथेते इति। चऽजंत। ध्रुवं। पत्यते। विश्वं। एकं। चरत्। पतत्रि। विषुणं। वि
जातं। सना। पुराणं। अधि। एमि। आरात्। महः। पितुः। जनितुः। जामि। तत्। नः। देवासः।
यत्र। पनितरः। एवैः। उरौ। पथि। विऽउते। तस्थुः। अंतरिति। इमं। स्तोमं। रोदसी इति। प्र।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प८
३५

ग्रावा । मित्रः । सुऽदत्रः । शृणवन् । अग्निऽजिह्वाः । मित्रः । संऽराजः । वरुणः । युऽजानाः । आ
दिद्यासः । कवयः । प्रऽपथानाः ॥ २५ ॥ हिरण्यऽपाणिः । सविता । सुऽजिह्वः । त्रिः । आ । दि
वः । विदथे । पत्यमानः । देवेषु । च । सवितः । इति । श्लोकं । अश्रेः । आत् । अस्मभ्यं । आ । सु
व । सर्वऽतातिं । सुऽकृत् । सुऽपाणिः । स्वऽवान् । ऋतऽवा । देवः । त्वष्टा । अवसे । तानि
नः । धात । पूषण्ऽवंतः । ऋभवः । मादयध्वं । ऊर्ध्वऽग्रावाणः । अध्वरं । अतष्ट । वि
द्युत्ऽरथाः । मरुतः । ऋष्टिऽमंतः । दिवः । मर्याः । ऋतऽजाताः । अयासः । सरस्वती
शृणवन् । यज्ञियासः । धात । रयिं । सहऽवीरं । तुरासः । विष्णुं । स्तोमासः । पुरुऽदस्मं । अर्काः ।
भगस्यऽइव । कारिणः । यामनि । ग्मन् । उरुऽक्रमः । ककुहः । यस्य । पूर्वीः । न । मर्धंति । युवतयः
जनित्रीः । इंद्रः । विश्वैः । वीर्यैः । पत्यमानः । उभेइति । आ । पप्रौ । रोदसीइति । महिऽत्वा । पुरंऽदरः

वृत्रऽहा । धृष्णुऽसेनः । संऽगृभ्य । नः । आ । भर । भूरि । पश्वः ॥ २६ ॥ नासत्या । मे । पितरा । बंधु
पृच्छा । सऽजात्यं । अश्विनोः । चारु । नाम । युवं । हि । स्थः । रयिऽदौ । नः । रयीणां । दात्रं । रक्षेथे इ
ति । अकवैः । अदब्धा । महत् । तत् । वः । कवयः । चारु । नाम । यत् । ह । देवाः । भवथ । विश्वे । इं
द्रे । सखा । ऋभुऽभिः । पुरुऽहूत । प्रियेभिः । इमां । धियं । सातये । तक्षत । नः । अर्यमा । नः ।
अदितिः । यज्ञियासः । ० । युयोत । नः । अनपत्यानि । गंतोः । प्रजाऽवान् । नः । पशुऽमान् । अस्तु ।
गातुः । देवानां । दूतः । पुरुधा । प्रऽसूतः । अनागान् । नः । वोचतु । सर्वऽताता । शृणोतु । नः । पृ
थिवी । द्यौः । उत । आपः । सूर्यः । नक्षत्रैः । उरु । अंतरिक्षं । शृण्वंतु । नः । वृषणः । पर्वतासः । ध्रुवऽ
क्षेमासः । इळया । मदंतः । आदित्यैः । नः । अदितिः । शृणोतु । यच्छतु । नः । मरुतः । शर्म । भद्रं । सदा
सुऽगः । पितुऽमान् । अस्तु । पंथाः । मध्वा । देवाः । ओषधीः । सं । पिपृक्त । भगः । मे । अग्ने । सख्ये

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद.८
४०

न। मृध्याः। उत। रायः। अस्याः। सदने। पुरुऽक्षोः। स्वऽदेऽस्व। हव्या। सा। इषः। दिदि [illegible] अस्ये

द्येकः। सः। मिमाहि। श्रवांसि। विश्वान्। अग्ने। पृतऽसुतान्। जेषि। शत्रून्। अहानि

श्वाः। सुऽमनाः। द्याः। दिदि। नः। २७। ऽषसः। पूर्वाः। अध। यत्। विऽऊषुः। महत्। वि। ज

ज्ञे। अक्षरं। पदे। गोः। व्रता। देवानां। उप। नु। प्रऽभूषन्। महत्। देवानां। असुरत्वं। ए

कं। मो इति। सु। नः। अत्र। जुहुरन्त। देवाः। मा। पूर्वे। अग्ने। पितरः। पदऽज्ञाः। पुराण्योः।

सद्मनोः। केतुः। अंतः। ०। वि। मे। पुरुऽत्रा। पतयन्ति। कामाः। शमि। अच्छ। दीद्ये। पू

र्व्याणि। सं। इद्धे। अग्ने। ऋतं। इत्। वदेम। ०। समानः। राजा। विऽभृतः। पुरुऽत्रा। शये

शयासु। प्रऽयुतः। वना। अनु। अन्या। वत्सं। भरति। क्षेति। माता। ०। आऽक्षित्। पू

र्वासु। अपराः। अनूरुत्। सद्यः। जातासु। तरुणीषु। अंतरिति। अंतःऽवतीः। सुवते। अप्रऽवी

४०

तो।१२

ताः। ०। २८। शयुः। परस्तात्। अध। नु। द्विऽमाता। अबंधनः। चरति। वत्सः। एकः। मित्र

स्य। ता। वरुणस्य। व्रतानि। ०। द्विऽमाता। होता। विदथेषु। संऽराट्। अनु। अग्रं। चरति। क्षेति। बुध्नः।

प्र। रण्यानि। रण्यऽवाचः। भरंते। ०। शूरस्यऽइव। युध्यतः। अंतमस्य। प्रतीचीनं। ददृशे। वि

श्वं। आऽयत्। अंतः। मतिः। चरति। निःऽसिधः। गोः। ०। नि। वेवेति। पलितः। दूतः। आसु। अं

तः। [illegible] महान्। चरति। रोचनेन। वपूंषि। बिभ्रत्। अभि। नः। वि। चष्टे। ०। विष्णुः। गोपाः।

परमं। पाति। पाथः। प्रिया। धामानि। अमृता। दधानः। अग्निः। ता। विश्वा। भुवना

नि। वेद। ०। २९। नाना। चक्राते इति। यम्या। वपूंषि। तयोः। अन्यत्। रोचते। कृष्णं। अन्यत्

। श्यावी। च। यत्। अरुषी। च। स्वसारौ। ०। माता। च। यत्र। दुहिता। च। धेनू इति। सबर्दुघे

इति। सबःऽदुघे। धापयेते इति। समीची इति संऽईची। [illegible] इति। सदसि। ईळे। [illegible]

अन्यस्याः। वत्सं। रिहती। मिमाय। कया। भुवा। नि। दधे। धेनुः। ऊधः। ऋतस्य। सा। पयसा।

अपिन्वत्। इळा। ०। पद्या। वस्ते। पुरुऽरूपा। वपूंषि। ऊर्ध्वा। तस्थौ। त्रिऽअविं। रेरिहाणा।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

३ नस्यं। सघं। वि। वरा मि। विद्वानां। पदइवेति पदं। इवा निहितेइति निऽहिता। दस्म। अंतरि
तं। तयोः। अन्यतः। ऽह्यो। आवि। अन्यतासध्रा चीना। पुष्यां। सा। विषूचीं। ३॥ आ
॥४॥ धेनवः। धुनयंता। अशिश्वाः। सवःऽदुघाः। शशयाः। अदुग्धाः। नव्याःऽनव्याः। यु
वतयः। भवंतीः। यत। अन्या। सु। वृषभः। ... अन्यस्मिन्। यूथे। निऽ
वतयः। भवंतीः। यत। अन्या सु। वृषभः। ... राजा। वीरस्यं। नु। सुऽअश्व्यं। जना
धातिः इतः। सः। हि। क्षपाऽवान। ... राजा। बहुति। देवाः।
सः। प्र। नु। वोचाम। विदुः। अस्य। देवाः। बोळ्हा। युक्ताः। पंचऽपंच। आ। ... ॥वेश्वा॥ नवं
त्वष्टा। सविता। विश्वऽरूपः। पुपोष। प्रऽजाः। पुरुधा। जजान। इमा। च। ... इति। तेइति। अस्य
नि। अस्य। महाइति। सा। ... रता। च। ... समाची इति संऽईची। ऽमेइति। तेइति। अस्या
सुना। ... इति निऽ ... वारः। विंदमानः। वसूनि। इमा। चानः। पृथिवी। विश्व
धाया। ऽपाक्षेति। निऽ। सिधारा। ते। नेता। इंद्रः। पृथिवा। बिभर्ति। सरवा। ... ता। वा। मऽमा
स्याम। ३॥ इतीलता याष्के रता यो ध्यायः। ॐम। ... ता। ॥ ... ति। मायिनः। नाध्यारो
ता। देवा। ... प्रथमा। ध्रुवाणि। मारोद सा इति। अद्रुहा। वेधाः। ... पर्वताः। निऽनमे। दृढि
सः। ... राराच कः। अचरन्। बिभर्ति। ... तावी। ... ऽपा। गावः। आ। ... तिस्रः। म
हीः। ऽ ... तस्थुः। अयांः। गुहा। ... इति। निहिते इति। निऽहिते। दर्शि। ... त्रिऽपाजस्यः
वृषभः। विश्वऽरूपः। ऽता। त्रिऽधा। पुरुधा। प्रजाऽवान्। त्रिऽअनीकः। पत्यते। ... हिनऽवानि। रेतः
धाः। वृषभः। शश्वतानां। अ ... आसां। पदऽवीः। अबोधि। आदित्यानां। अहं। चारु। ना
मआप। चित। अस्मै। अरमंत। देवाः। पृथक्। व्रजंतीः। परि। सा। अहुजन्। त्रा। सिधऽस्थे
सिंधवः। त्रिः। कला। नाऽता। त्रिऽमाता। ... ता। योषणाः। तिस्रः। अ
प्यांः। त्रिः। आ। दिनः। विदथे। पत्यमानाः। त्रिः। आ। दिवः। सवितः। वार्याणि। दिवेदिवे। आ। सु
व। त्रिः। नः। अह्नः। त्रिऽधातु। रायः। आ। सुव। वसूनि। भग। त्रातः। धिषणे। सातये। ...

पत्र ४२

बिता। सो सवा ति॥०॥ आ पं। चित्र। अस्य। रोदसी इति। चित। ऽवरऽइति। रत्नौ। मिक्षंत। सवितुः। स
वाये। त्रिः। ऽतुऽतमाः। दुःनशा। रो चनानि। त्रयः। राजंति। असुरस्य। वीराः। ऋतऽवानः। इषि
राः। दुःऽदभासः। ०। सत्तु। देवाः। २। प्रा मु। विविक्का। रा। अविदत्। मना षो। धेनु। चरंत। प्रऽयुता।
अगो पा। सद्याः। चित्र। या। दुदुहे। भूरि। धासेः। इंद्रः। तत्। अग्निः। पुनितारः। अस्याः। इंद्रः। सु
पूषा। वृष्णा। सुऽहस्ता। दुिवः। न। प्रीताः। शशयं। दुदुहे। विश्वे। यत्। अस्या। रणयंत। देवाः।
प्रा वः। अत्र। वसवः। सुम्ना। अश्याः। याः। जामयः। हस्ते। इत्येक्ति। शक्ति। नमस्यतः। जानते। ग
र्भ। अस्मिन्। अच्छा। पुत्रं। धेनवः। वावशानाः। महः। चरंति। बिभ्रत। वपूषि। अर्च। विवक्मि।
रोदसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। ग्रा वाणः। युजानः। अध्वरे। मनीषा। इमाः। ऊं इति। ते।
मनवे। भूरिऽवाराः। ऊर्ध्वाः। भवंति। दर्शताः। यजत्राः। या। ते। जिह्वा। मधुऽमती। सुऽमेधाः ४२
अग्ने। देवेषु। उच्यते। उरूची। तया। इह। विश्वान्। अवसे। यजत्रान्। आ। सादय। पायय।

म

च। मधूनि। या। ते। अग्ने। पर्वतस्यऽइव। धारा। असश्चता। पापयंत। देव। चित्रा। ता। अस्मभ्यं।
प्रऽमति। जातऽवेदः। वसोऽइति। रास्व। सुऽमतिं। विश्वऽजन्यां॥२॥ धेनुः। प्रत्नस्य। काम्यं। दु
हाना। अंतरिति। पुत्रः। चरति। दक्षिणायाः। आ। द्योतनिं। वहति। शुभ्रऽयामा। उषसः। स्तो
मः। अश्विनौ। अजीगरिति। सुऽयुक्। वहंति। प्राति। वां। ऋतेन। ऊर्ध्वाः। भवंति। पितराऽइव।
मेधाः। जरेथां। अस्मत्। नि। पणेः। मनीषां। युवोः। अवः। चकृम। आ। यातं। अर्वाक्। सुऽयु
क्ऽभिः। अश्वैः॥०॥ आ। मन्येथां। आ। गतं। कत्। चित्। एवैः। विश्वे। जनासः। अश्विना।
हवंते। इमा। हि। वां। गोऽऋजीका। मधूनि। प्र। मित्रासः। न। ददुः। उस्रः। अग्रे। तिरः। पुरु।
चित्। अश्विना। रजांसि। आंगूषः। वां। मघऽवाना। जनेषु॥०३॥ पुराणं। ओकः। स
ख्यं। शिवं। वां। युवोः। नरा। द्रविणं। जह्नाव्यां। पुनरिति। कृण्वानाः। सख्या। शिवानि। म
ध्वा। मदेम। सह। नु। समानाः। अश्विना। वायुना। युवं। सुऽदक्षा। नियुतऽभिः। च। सऽ

प म.

४३

ओजिष्ठा । युवाना । नासत्या । तिरःऽअह्न्यं । जुषाणा । सोमं । पिबतं । अस्रिधा । सुदानू इति
सुऽदानू । आ । अश्विना । परि । वां । इषः । पुरूचीः । ईयुः । गीःऽभिः । यतमानाः । अमृध्राः । रथः । ह
वां । ऋतऽजाः । अद्रिऽजूतः । परि । द्यावा ... याति । सद्यः । अश्विना । मधुऽम
त्ऽतमः । युवाकुः । सोमः । तं । पातं । आ । गतं । दुरोणे । ... वपुः । करिक्रत् । सुतऽ
वतः । निःऽकृतं । आ । अगमिष्ठः ॥ ४ ॥ मित्रः । जनान् । यातयति । ब्रुवाणः । मित्रः । दाधा
र । पृथिवीं । उत । द्यां । मित्रः । कृष्टीः । अनिऽमिषा । अभि । चष्टे । मित्राय । हव्यं । घृ
तऽवत् । जुहोत । प्र । सः । मित्र । मर्तः । अस्तु । प्रयस्वान् । यः । ते । आदित्य । शिक्षति । व्रतेन ।
न । हन्यते । न । जीयते । त्वाऽऊतः । न । एनं । अंहः । अश्नोति । अन्तितः । न । दूरात् । अनमी
वासः । इळया । मदन्तः । मितऽज्ञवः । वरिमन् । आ । पृथिव्याः । आदित्यस्य । व्रतं । उपऽक्षि ४३
यन्तः । वयं । मित्रस्य । सुऽमतौ । स्याम । अयं । मित्रः । नमस्यः । सुऽशेवः । राजा । सुऽक्षत्रः ।

अजनिष्ट । वेधाः । महान् । आदित्यः । नमसा । उपऽसद्यः । यातयत्ऽजनः । गृणते । सु
ऽशेवः । तस्मै । एतत् । पन्यऽतमाय । जुष्टं । अग्नौ । मित्राय । हविः । आ । जुहोत । प ॥ मित्र
स्य । चर्षणिऽधृतः । अवः । देवस्य । सानसि । द्युम्नं । चित्रश्रवःऽतमं । अभि । यः । महि
ना । दिवं । मित्रः । बभूव । सऽप्रथाः । अभि । श्रवःऽभिः । पृथिवीं ॥ मित्राय । पंच । ये
मिरे । जनाः । अभिष्टिऽशवसे । सः । देवान् । विश्वान् । बिभर्ति ॥ मित्रः । देवेषु । आयु
षु । जनाय । वृक्तऽबर्हिषे । इषः । इष्टऽव्रताः । अकः ॥ ६ ॥ इह । इह । वः । मनसा । बंधु
ता । नरः । उशिजः । जग्मुः । अभि । तानि । वेदसा । याभिः । मायाभिः । प्रतिऽजूतिऽवर्पसः
सौधन्वनाः । यज्ञियं । भागं । आनश । याभिः । शचीभिः । चमसान् । अपिंशत । य
या । धिया । गां । अरिणीत । चर्मणः । येन । हरी इति । मनसा । निःऽअतक्षत । तेन ।
देवऽत्वं । ऋभवः । सं । आनश । इंद्रस्य । सख्यं । ऋभवः । सं । आनशुः । मनोः । नपातः ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰२८ अपसः। दधन्विरे। सौधन्वनासः। अमृतऽत्वं। आ। ईरिरे। विऽभ्वी। शमीऽभिः। सुऽकृ
५५ तः। सुऽकृत्यया। इंद्रेण। याथ। सऽरथं। सुते। सचा। अथो इति। वशानां। भवथ। सह। श्रिया।
५६ न। वः। प्रतिऽमै। सुऽकृतानि। वाघतः। सौधन्वनाः। ऋभवः। वीर्याणि। च। इंद्र। ऋभुऽ
भिः। वाजवत्ऽभिः। सम्ऽउक्षितं। सुतं। सोमं। आ। वृषस्व। गभस्त्योः। धिया। इषितः।
मघऽवन्। दाशुषः। गृहे। सौधन्वनेभिः। सह। मत्स्व। नृऽभिः। इंद्र। ऋभुऽमान्। वा
जऽवान्। मत्स्व। इह। नः। अस्मिन्। सवने। शच्या। पुरुऽस्तुत। इमानि। तुभ्यं। स्वस
राणि। येमिरे। व्रता। देवानां। मनुषः। च। धर्मऽभिः। इंद्र। ऋभुऽभिः। वाजिऽभिः।
वाजयन्। इह। स्तोमं। जरितुः। उप। याहि। यज्ञियं। शतं। केतेभिः। इषिरेभिः। आयवे।
सहस्रऽ थः। अध्वरस्य। होमनि। ७। उषः। वाजेन। वाजिनि। प्रऽचेताः। स्तोमं। जु ५५
षस्व। गृणतः। मघोनि। पुराणी। देवि। युवतिः। पुरंऽधिः। अनु। व्रतं। चरसि। विश्वऽ ५६

वारे। उषः। देवि। अमर्त्या। वि। भाहि। चंद्रऽरथा। सूनृताः। ईरयंती। आ। त्वा। वहंतु।
सुऽयमासः। अश्वाः। हिरण्यऽवर्णां। पृथुऽपाजसः। ये। उषः। प्रतीची। भुवनानि।
विश्वा। ऊर्ध्वा। तिष्ठसि। अमृतस्य। केतुः। समानं। अर्थं। चरणीयमाना। चक्रंऽइ
व। नव्यसि। आ। ववृत्स्व। अव। स्यूमऽइव। चिन्वती। मघोनी। उषाः। याति। स्वस
रस्य। पत्नी। स्वः। जनंती। सुऽभगा। सुऽदंसाः। आ। अंतात्। दिवः। पप्रथे। आ। पृ
थिव्याः। अच्छ। वः। देवीं। उषसं। विऽभातीं। प्र। वः। भरध्वं। नमसा। सुऽवृक्तिं।
ऊर्ध्वं। मधुऽधाः। दिवि। पाजः। अश्रेत्। प्र। रोचना। रुरुचे। रण्वऽसंदृक्। ऋतऽवरी।
दिवः। अर्कैः। अबोधि। आ। रेवती। रोदसी इति। चित्रं। अस्थात्। आऽयतीं। अग्ने। उषसं।
विऽभातीं। वामं। एषि। द्रविणं। भिक्षमाणः। ऋतस्य। बुध्नः। उषसां। इषण्यन्। वृषा। म

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्रथा॥

प॰ हाइति । रोदसा इति । आ । विवेशामहा । मित्रस्य । वरुणस्य । चंद्राःऽइव । भानुं । विद
४८ धे । पुरुऽत्रा॥ ८॥ इमाः । ऊं इति । वां । भृमयः । मन्यमानाः । युवाऽवते । न । तुज्याः । अ
भूवन् । क्व । त्यत् । इंद्रावरुणा । यशः । वां । येन । स्म । सिनं । भरथः । सखिऽभ्यः । अयं । ऊं इ
ति । वां । पुरुऽतमः । रयिऽयन् । शश्वत्ऽतमं । अवसे । जोहवीति । सऽजोषौ । इंद्रावरुणा ।
मरुत्ऽभिः । दिवा । पृथिव्या । शृणुतं । हवं । मे । अस्मे इति । तत् । इंद्रावरुणा । वसु । स्या
त् । अस्मे इति । रयिः । मरुतः । सर्वऽवीरः । अस्मान् । वरूत्रीः । शरणैः । अवंतु । अस्मा
न् । होत्रा । भारती । दक्षिणाभिः । बृहस्पते । जुषस्व । नः । हव्यानि । विश्वऽदेव्य । रास्व
रत्नानि । दाशुषे । शुचिं । अर्कैः । बृहस्पतिं । अध्वरेषु । नमस्यत । अनामि । ओजः । आ । ४८
चक्रे । वृषभं । चर्षणीनां । विश्वऽरूपं । अदाभ्यं । बृहस्पतिं । वरेण्यं । इयं । ते । पूषन्
न् । आघृणे । सुऽस्तुतिः । देव । नव्यसी । अस्माभिः । तुभ्यं । शस्यते । तां । जुषस्व । गिरं

मम । वाजऽयंतीं । अव । धियं । वधूयुःऽइव । योषणां । यः । विश्वा । अभि । विऽपश्य
ति । भुवना । सं । च । पश्यति । सः । नः । पूषा । अविता । भुवत् । तत् । सवितुः । वरेण्यं ।
भर्गः । देवस्य । धीमहि । धियः । यः । नः । प्रऽचोदयात् ॥ १० ॥ देवस्य । सवितुः । वयं ।
वाजऽयंतः । पुरंऽध्या । भगस्य । रातिं । ईमहे । देवं । नरः । सवितारं । विप्राः । यज्ञैः । सु
वृक्तिऽभिः । नमस्यंति । धिया । इषिताः । सोमः । जिगाति । गातुऽवित् । देवानां । एति । निःऽकृ
तं । ऋतस्य । योनिं । आऽसदं । सोमः । अस्मभ्यं । द्विऽपदे । चतुःऽपदे । च । पशवे । अनमी
वाः । इषः । करत् । अस्माकं । आयुः । वर्धयन् । अभिऽमातीः । सहमानः । सोमः । स
धऽस्थं । आ । असदत् । आ । नः । मित्रावरुणा । घृतैः । गव्यूतिं । उक्षतं । मध्वा । रजांसि । सुक्र
तू इति सुऽक्रतू । उरुऽशंसा । नमःऽवृधा । मह्ना । दक्षस्य । राजथः । द्राघिष्ठाभिः । शुचिऽव्र
ता । गृणाना । जमत्ऽअग्निना । योनौ । ऋतस्य । सीदतं । पातं । सोमं । ऋतऽवृधा ॥ ११ ॥ इति चतु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ऋ

४६

थमिऽकं॥ त्वां। हि। अग्ने। सदं। इत्। सऽमन्यवः। देवासः। देवं। अरतिं। निऽएरिरे। इति।
क्रत्वा। निऽएरिरे। अमर्त्यं। यजत। मर्त्येषु। आऽदेवं। आऽदेवं। जनत। प्रऽचेतसं। विश्वं।
आऽदेवं। जनत। प्रऽचेतसं। सः। भ्रातरं। वरुणं। अग्ने। आ। ववृत्स्व। देवान्। अच्छ। सुऽ
मती। यज्ञऽवनसं। ज्येष्ठं। यज्ञऽवनसं। ऋतऽवानं। आदित्यं। चर्षणिऽधृतं। राजानं।
चर्षणिऽधृतं। सखे। सखायं। अभि। आ। ववृत्स्व। आशुं। न। चक्रं। रथ्याऽइव। रंह्या।
अस्मभ्यं। दस्म। रंह्या। अग्ने। मृळीकं। वरुणे। सचा। विदः। मरुत्ऽसु। विश्वऽभा
नुषु। तोकाय। तुजे। शुशुचान। शं। कृधि। अस्मभ्यं। दस्म। शं। कृधि। त्वं। नः। अग्ने। वरुण
स्य। विद्वान्। देवस्य। हेळः। अव। यासिसीष्ठाः। यजिष्ठः। वह्निऽतमः। शोशुचानः। विश्वा।
द्वेषांसि। प्र। मुमुग्धि। अस्मत्। सः। त्वं। नः। अवमः। अव। ऊती। नेदिष्ठः। अस्याः। उषसः। ४८
विऽउष्टौ। अव। यक्ष्व। नः। वरुणं। रराणः। वीहि। मृळीकं। सुऽहवः। नः। एधि॥२॥ इयं। दुः। अ

अग्नेः २

स्य। श्रेष्ठा। सुऽभगस्य। संऽदृक्। देवस्य। चित्रऽतमा। मर्त्येषु। शुचि। घृतं। न। तप्तं।
अघ्न्यायाः। स्पार्हा। देवस्य। मंहनाऽइव। धेनोः। त्रिः। अस्य। ता। परमा। संति। सत्या। स्पा
र्हा। देवस्य। जनिमानि। अग्नेः। अनंते। अंतः। इति। परिऽवीतः। आ। अगात्। शुचिः।
शुक्रः। अर्यः। रोरुचानः। सः। दूतः। विश्वा। इत्। अभि। वष्टि। सद्म। होता। हिरण्यऽ
रथः। रंऽसुजिह्वः। रोहित्ऽअश्वः। वपुष्यः। विभाऽवा। सदा। रण्वः। पितुमतीऽइव।
संऽसत्। सः। चेतयत्। मनुषः। यज्ञऽबंधुः। प्र। तं। मह्या। रशनया। नयंति। सः। क्षे
ति। अस्य। दुर्यासु। साधन्। देवः। मर्तस्य। सधनिऽत्वं। आप॥ सः। तु। नः। अग्निः।
नयतु। प्रऽजानन्। अच्छ। रत्नं। देवऽभक्तं। यत्। अस्य। धिया। यत्। विश्वे। अमृताः।
अकृण्वन्। द्यौः। पिता। जनिता। सत्यं। उक्षन्॥ ३॥ सः। जायत। प्रथमः। पस्त्यासु।
महः। बुध्ने। रजसः। अस्य। योनौ। अपात्। अशीर्षा। गुहमानः। अंता। आऽयोयुवानः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अर

५८ वृषभस्य । नीळे । प्र । शर्द्धः । आर्त । प्रथमे । विपन्या । ऋतस्य । योना । वृषभस्य । नीळे । स्पा
४७ र्हः । युवा । वपुष्यः । विभाऽवा । सप्त । प्रियासः । अजनयन्त । वृष्णे । अस्माकम् । अत्र । पितरः । म
नुष्याः । अभि । प्र । सेदुः । ऋतम् । आशुषाणाः । अश्मऽव्रजाः । सुदुघाः । वव्रे । अन्तः । उत् ।
उस्राः । आजन् । उषसः । हुवानाः । ते । मर्मृजत । ददृऽवांसः । अद्रिम् । तत् । एषाम् । अन्ये ।
अभितः । वि । वोचन् । पश्वऽयन्त्रासः । अभि । कारम् । अर्चन् । विदन्त । ज्योतिः । चकृपन्
त । धीभिः । ते । गव्यता । मनसा । दृध्रम् । उब्धम् । गाः । येमानम् । परि । सन्तम् । अद्रिम् । दृळ्हम् । न
रः । वचसा । दैव्येन । व्रजम् । गोऽमन्तम् । उशिजः । वि । वव्रुः ॥ १४ ॥ ते । मन्वत ।
प्रथमम् । नाम । धेनोः । त्रिः । सप्त । मातुः । परमाणि । विन्दन् । तत् । जानतीः । अभि । अ ४७
नूषत । व्राः । आविः । भुवत् । अरुणीः । यशसा । गोः । नेशत् । तमः । दुधितम् । रोचत । द्यौः ।

उत् । दिव्याः । उषसः । भानुः । अर्त । आ । सूर्यः । बृहतः । तिष्ठत् । अज्रान् । ऋजु ।
मर्तेषु । वृजिना । च । पश्यन् । आत् । इत् । पश्चा । बुबुधानाः । वि । अख्यन् । आत् । इ
त् । रत्नम् । धारयन्त । द्युऽभक्तम् । विश्वे । विश्वासु । दुर्यासु । देवाः । मित्र । धिये । वरुण ।
सत्यम् । अस्तु । अच्छ । वोचेय । शुशुचानम् । अग्निम् । होतारम् । विश्वऽभरसम् । यजिष्ठम् ।
शुचि । ऊधः । अतृणत् । न । गवाम् । अन्धः । न । पूतम् । परिऽसिक्तम् । अंशोः । विश्वेषाम् ।
अदितिः । यज्ञियानाम् । विश्वेषाम् । अतिथिः । मानुषाणाम् । अग्निः । देवानाम् । अवः ।
आऽवृणानः । सुऽमृळीकः । भवतु । जातऽवेदाः ॥ २० ॥ यः । मर्त्येषु । अमृतः । ऋतऽ
वा । देवः । देवेषु । अरतिः । निऽधायि । होता । यजिष्ठः । मह्ना । शुचध्यै । हव्यैः । अग्निः ।
मनुषः । ईरयध्यै । इह । त्वम् । सूनो इति । सहसः । नः । अद्य । जातः । जातान् । उभयान् ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पद ४८

अंतः। अग्ने। दूतः। ईयसे। युयुजानः। ऋष्व। ऋजुऽमुष्कान्। वृषणः। शुक्रान्। च। अ
त्या। वृधस्नू इति वृधऽस्नू। रोहिता। घृतस्नू इति घृतऽस्नू। ऋतस्य। मन्ये। मनसा।
जविष्ठा। अंतः। ईयसे। अरुषा। युजानः। युष्मान्। च। देवान्। विशः। आ। च। मर्तान्।
अर्यमणं। वरुणं। मित्रं। एषां। इंद्राविष्णू इति। मरुतः। अश्विना। उत। सुऽअश्वः। अ
ग्ने। सुऽरथः। सुऽराधाः। आ। इत्। ऊं इति। वह। सुऽहविषे। जनाय। गोऽमान्। अग्ने।
अविःऽमान्। अश्वी। यज्ञः। नृवतऽसखा। सदं। इत्। अप्रऽमृष्यः। इळाऽवान्। एषः।
असुर। प्रजाऽवान्। दीर्घः। रयिः। पृथुऽबुध्नः। सभाऽवान्। यः। ते। इध्मं। ज
भरत्। सिस्विदानः। मूर्धानं। वा। ततपते। त्वाऽया। भुवः। तस्य। स्वऽतवान्। पायुः। ४८
अग्ने। विश्वस्मात्। सीं। अघऽयतः। उरुष्य। यः। ते। भरात्। अन्निऽयते। चित्। अन्नं।

निःऽशिषत्। मंद्रं। अतिथिं। उत्ऽईरत्। आ। देवऽयुः। इनधते। दुरोणे। तस्मिन्।
रयिः। ध्रुवः। अस्तु। दास्वान्। यः। त्वा। दोषा। यः। उषसि। प्रऽशंसात्। प्रियं। वा। त्वा।
कृणवते। हविष्मान्। अश्वः। न। स्वे। दमे। आ। हेम्याऽवान्। तं। अंहसः। पिपरः। दा
श्वांसं। यः। तुभ्यं। अग्ने। अमृताय। दाशत्। दुवः। त्वे इति। कृणवते। यतऽस्रुक्। न।
सः। राया। शशमानः। वि। योषत्। न। एनं। अंहः। परि। वरत्। अघऽयोः। यस्य। त्वं।
अग्ने। अध्वरं। जुजोषः। देवः। मर्तस्य। सुऽधितं। रराणः। प्रीता। इत्। असत्। होत्रा।
सा। यविष्ठ। असाम। यस्य। विधतः। वृधासः॥२७॥ चित्तिं। अचित्तिं। चिनवत्। वि।
विद्वान्। पृष्ठाऽइव। वीता। वृजिना। च। मर्तान्। राये। च। नः। सुऽअपत्याय। देव। दितिं।
२८ च। रास्व। अदितिं। उरुष्य। कविं। शशासुः। कवयः। अदब्धाः। निऽधारयंतः। दुर्यासु। आ
योः। अतः। त्वं। दृश्यान्। अग्ने। एतान्। पट्ऽभिः। पश्येः। अद्भुतान्। अर्यः। एवैः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प०ऋ
४८

त्वं। अग्ने। वाते। सुऽप्रनीतिः। सुतऽसोमाय। विधते। यविष्ठ। रत्नं। भर। शशमानाय।
घृष्वे। पृथु। चंद्रं। अवसे। चर्षणिऽप्राः। अध। ह। यत्। वयं। अग्ने। त्वाऽया। पत्ऽभिः।
हस्तेभिः। चकृम। तनूभिः। रथं। न। क्रंतः। अपसा। भुरिजोः। ऋतं। येमुः। सुऽध्यः। आ
शुषाणाः। अध। मातुः। उषसः। सप्त। विप्राः। जायेमहि। प्रथमाः। वेधसः। नॄन्
दिवः। पुत्राः। अंगिरसः। भवेम। अद्रिं। रुजेम। धनिनं। शुचंतः।१५। अध। यथा।
नः। पितरः। परासः। प्रत्नासः। अग्ने। ऋतं। आशुषाणाः। शुचि। इत्। अयन्। दीधि
तिं। उक्थऽशासः। क्षाम। भिंदंतः। अरुणीः। अप। व्रन्। सुऽकर्माणः। सुऽरुचः। देव
यंतः। अयः। न। देवाः। जनिम। धमंतः। शुचंतः। अग्निं। ववृधंतः। इंद्रं। ऊर्वं। गव्यं।
परिऽसदंतः। अग्मन्। आ। यूथाऽइव। क्षुऽमति। पश्वः। अख्यत्। देवानां। यत्। ज
निम। अंति। उग्र। मर्तानां। चित्। उर्वशीः। अकृप्रन्। वृधे। चित्। अर्यः। उपरस्य। आयोः।

अकर्म। ते। सुऽअपसः। अभूम। ऋतं। अवस्रन्। उषसः। विऽभातीः। अनूनं। अग्निं।
पुरुधा। सुऽचंद्रं। देवस्य। मर्मृजतः। चारु। चक्षुः।०। अवोचाम। कवये। ता। जुषस्व। उत्। शोच
स्व। कृणुहि। वस्यसः। नः। महः। रायः। पुरुऽवार। प्र। यन्धि।१। आ। वः। राजानं। अध्वर
स्य। रुद्रं। होतारं। सत्यऽयजं। रोदस्योः। अग्निं। पुरा। तनयित्नोः। अचित्तात्। हिरण्यऽरू
पं। अवसे। कृणुध्वं। अयं। योनिः। चकृम। यं। वयं। ते। अर्वाचीनः। परिऽवीतः। नि
सीद। इमाः। ऊं इति। ते। सुऽअपाक। प्रतीचीः। आऽशृण्वते। अदृपिताय। मन्म। नृऽचक्ष
से। सुऽमृळीकाय। वेधः। देवाय। शस्तिं। अमृताय। शंस। ग्रावाऽइव। सोता। मधुऽ
सुत्। यं। ईळे। त्वं। चित्। नः। शम्यै। अग्ने। अस्याः। ऋतस्य। बोधि। ऋतऽचित्। सुऽआ
धीः। कदा। ते। उक्था। सधऽमायानि। कदा। भवंति। सख्या। गृहे। ते। कथा। ह। तत्। वरुणाय।
द्या।

२९०२

पत्र
५०

से। अग्ने। कथा। दिवे। गर्हसे। कत्। नः। आगः। कथा। मित्राय। मीळ्हुषे। पृथिव्यै। ब्रवः। कत्। अ
र्यम्णे। कत्। भगाय। रवा। कत्। धिष्ण्यासु। वृधसानः। अग्ने। कत्। वाताय। प्रऽतवसे। शुभंऽये।
परिऽज्मने। नासत्याय। क्षे। ब्रवः। कत्। अग्ने। रुद्राय। नृऽघ्ने। कथा। महे। पुष्टिंऽभराय। पूष्णे।
कत्। रुद्राय। सुऽमखाय। हविःऽदे। कत्। विष्णवे। उरुऽगायाय। रेतः। ब्रवः। कत्। अग्ने। शरवे।
बृहत्यै। कथा। शर्धाय। मरुतां। ऋताय। कथा। सूरे। बृहते। पृच्छ्यमानः। प्रति। ब्रवः। अदितये।
तुराय। साध। दिवः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। ऋतेन। ऋतं। निऽयतं। ईळे। आ। गोः। आमा। स
चा। मधुऽमत्। पक्वं। अग्ने। कृष्णा। सती। रुशता। धासिना। एषा। जामर्येण। पयसा। पीपाय।
ऋतेन। हि। स्म। वृषभः। चित्। अक्तः। पुमान्। अग्निः। पयसा। पृष्ठ्येन। अस्पन्दमानः। अ १५०
चरत्। वयःऽधाः। वृषा। शुक्रं। दुदुहे। पृश्निः। ऊधः। २१। ऋतेन। अद्रिं। वि। असन्। भिदं

तः। सं। अङ्गिरसः। नवन्त। गोभिः। शुनं। नरः। परि। सदन्। उषसं। आविः। स्वः। अभवत्। जा
ते। अग्नौ। ऋतेन। देवीः। अमृताः। अमृक्ताः। अर्णःऽभिः। आपः। मधुमत्ऽभिः। अग्ने।
वाजी। न। सर्गेषु। प्रऽस्तुभानः। प्र। सदं। इत्। स्रवितवे। दधन्युः। मा। कस्य। यक्षं। सदं। इ
त्। हुरः। गाः। मा। वेशस्य। प्रऽमिनतः। मा। आपेः। मा। भ्रातुः। अग्ने। अनृजोः। ऋणं। वेः।
मा। सख्युः। दक्षं। रिपोः। भुजेम। रक्ष। नः। अग्ने। तव। रक्षणेभिः। ररक्षाणः। सुऽमख। प्री
णानः। प्रति। स्फुर। वि। रुज। वीळु। अंहः। जहि। रक्षः। महि। चित्। वावृधानं। एभिः। भव।
सुऽमनाः। अग्ने। अर्कैः। इमान्। स्पृश। मन्मऽभिः। शूर। वाजान्। उत। ब्रह्माणि। अङ्गिरः।
जुषस्व। सं। ते। शस्तिः। देवऽवाता। जरेत। एता। विश्वा। विदुषे। तुभ्यं। वेधः। नीथानि। अ
ग्ने। निण्या। वचांसि। निऽवचना। कवये। काव्यानि। अशंसिषं। मतिऽभिः। विप्रः। उक्थैः। २२

Indira Gandhi National Centre for the Arts

कृणुष्व। पाजः। प्रऽसितिं। न। पृथ्वीं। याहि। राजाऽइव। अमऽवान्। इभेन। तृष्वीं। अनु।
प्रऽसितिं। द्रूणानः। अस्ता। असि। विध्य। रक्षसः। तपिष्ठैः।। तव। भ्रमासः। आशुया। प
तंति। अनु। स्पृश। धृषता। शोशुचानः। तपूंषि। अग्ने। जुह्वा। पतंगान्। असंऽदितः। वि।
सृज। विष्वक्। उल्काः।। प्रति। स्पशः। वि। सृज। तूर्णिऽतमः। भव। पायुः। विशः। अस्याः।
अदब्धः। यः। नः। दूरे। अघऽशंसः। यः। अंति। अग्ने। माकिः। ते। व्यथिः। आ। दधर्षीत्।। उत्।
अग्ने। तिष्ठ। प्रति। आ। तनुष्व। नि। अमित्रान्। ओषतात्। तिग्मऽहेते। यः। नः। अरातिं।
सम्ऽइधान। चक्रे। नीचा। तं। धक्षि। अतसं। न। शुष्कं।। ऊर्ध्वः। भव। प्रति। विध्य। अधि। अ
स्मत्। आविः। कृणुष्व। दैव्यानि। अग्ने। अव। स्थिरा। तनुहि। यातुऽजूनां। जामिं। अजामिं। ५२
प्र। मृणीहि। शत्रून्।।२३।। सः। ते। जानाति। सुऽमतिं। यविष्ठ। यः। ईवते। ब्रह्मणे। गातुं। ऐरत्।

विश्वऽधेनां। तुर्वीतये। वय्याय। क्षरंतीं। अरमयः। नमसा। एजत्। अर्णः। सुऽतरणान्। अ
कृणोः। इंद्र। सिंधून्।। प्र। अग्रुवः। नभन्वः। न। वक्वाः। ध्वस्राः। अपिन्वत्। युवतीः। ऋतऽज्ञाः।
धन्वानि। अज्रान्। अपृणक्। तृषाणान्। अधोक्। इंद्रः। स्तर्यः। दंऽसुपत्नीः।। पूर्वीः। उषसः। शरदः।
च। गूर्ताः। वृत्रं। जघन्वान्। असृजत्। वि। सिंधून्। परिऽस्थिताः। अतृणत्। बद्बधानाः। सी
राः। इंद्रः। स्रवितवे। पृथिव्या।। वम्रीभिः। पुत्रं। अग्रुवः। अदानं। निऽवेशनात्। हरिऽवः।
आ। जभर्थ। वि। अंधः। अख्यत्। अहिं। आऽददानः। निः। भूत्। उखऽछित्। सं। अरंत। प
र्व।। प्र। ते। पूर्व्याणि। करणानि। विप्र। आऽविद्वान्। आह। विदुषे। करांसि। यथाऽयथा। वृ
ष्ण्यानि। स्वऽगूर्ता। अपांसि। राजन्। नर्या। अविवेषीः।।२।। आ। नः। इंद्रः। दूरात्। आ। नः। आ
सात्। अभिष्टिऽकृत्। अवसे। यासत्। उग्रः। ओजिष्ठेभिः। नृऽपतिः। वज्रऽबाहुः। संऽगे

Indira Gandhi National Centre for the Arts

सुमत्ऽस्तुत् । तुविग्रीभिः । एतन्यूर ।०॥ हरिऽभिः । यातु । अच्छ । अर्वाचीनः । अवसे । राधसे
च । तिष्ठाति । वज्री । मघऽवा । विऽरप्शी ॥ इमं । यज्ञं । अनु । नः । वाजऽसातौ । इमं । यज्ञं । त्वं ।
अस्माकं । इंद्र । पुरः । दधत् । सनिष्यसि । क्रतुं । नः । श्वघ्नीऽइव । वृत्रजित् । सनयो । धनानां ।
त्वया । वयं । अर्यः । आजिं । जयेम । ऽशत्र । ऊ इति । सु । नः । सुऽमनाः । उप । आके । सोमस्य ।
नु । सुऽसुतस्य । स्वधाऽवः । पाः । इंद्र । प्रातिऽस्तस्य । मध्वः । सं । अंधसा । ममदः । पृ
ष्ठेन । वि । यः । ररप्शे । ऋषिऽभिः । नवेभिः । वृक्षः । न । पक्वः । सृण्यः । न । जेता । मर्यः । न ।
योषां । अभि । मन्यमानः । अच्छ । विवक्मि । पुरुऽहूतं । इंद्रं ॥ ३॥ गिरिः । न । यः । स्वऽतं
वान् । ऋष्वः । इंद्रः । सनात् । एव । सहसे । जातः । उग्रः । आऽदर्ता । वज्रं । स्थविरं । न । भीमः ।
उद्नाऽइव । कोशं । वसुना । निऽऋष्टं ॥ न । यस्य । वर्ता । जनुषा । नु । अस्ति । न । राधसः ।

आऽमरीता । मघस्य । उत्ऽवावृषाणः । तविषीऽवः । उग्र । अस्मभ्यं । दद्धि । पुरुऽहूत ।
रायः ॥ ईक्षे । रायः । क्षयस्य । चर्षणीनां । उत । व्रजं । अपऽवर्ता । असि । गोनां । शिक्षाऽ
नरः । संऽइथेषु । प्रहाऽवान् । वस्वः । राशिं । अभिऽनेता । असि । भूरिं । कया । तत् ।
शृण्वे । शच्या । शचिष्ठः । यया । कृणोति । मुहु । का । चित् । ऋष्वः । पुरु । दाशुषे । वि
चयिष्ठः । अंहः । अथ । दधाति । द्रविणं । जरित्रे ॥ मा । नः । मर्धीः । आ । भर । दद्धि । तत् ।
नः । प्र । दाशुषे । दातवे । भूरि । यत् । ते । नव्ये । देष्णे । शस्ते । अस्मिन् । ते । उक्थे । ब्रवा
म । वयं । इंद्र । स्तुवंतः ॥०८॥ आ । याहि । इंद्रः । अवसे । उप । नः । इह । स्तुतः । सधऽमात् । अ
स्तु । शूरः । वावृधानः । तविषीः । यस्य । पूर्वीः । द्यौः । न । क्षत्रं । अभिऽभूति । पुष्यात् ॥ तस्य ।
इह । इह । स्तवथ । वृष्ण्यानि । तुविऽद्युम्नस्य । तुविऽराधसः । नॄन् । यस्य । क्रतुः । विदथ्यः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पत्र

न। सम्ऽराट्। सद्मान्। तत्रऽत्रः। अभि। अस्ति। कृष्टीः। ०। दिवः। आ। पृथिव्याः। मक्षु।
मुद्रात्। ऽतत्। वा। पुरीषात्। स्वःऽनरात्। अवसे। नः। मरुत्वान्। पराऽवतः। वा। सदनं
ते। ऋतस्य। स्थूरस्य। रायः। बृहतः। यः। ईशे। तं। ऊं इति। स्तवाम। विदथेषु। इंद्रं। यः। वा ...
६६ नी। जयति। गोऽमतीषु। प्र। धृष्णुऽया। नयति। वस्यः। अच्छ। ऽपि। यः। नमः। नम्ऽस्
स्तुभायन्। इयर्ति। वाचं। जनयेन्। यजध्यै। ऋंजसा। नः। पुरुऽवारः। ऽव्वेः। आ। इंद्रं।
कृण्वीत। सदनेषु। होता। ॥५॥ धिषा। य दि। धिषण्वंतः। सरण्यान्। सदं ... अद्रि।
औशिजस्य। गोहे। आ। दुरोषाः। पास्त्यस्य। होता। यः। नः। महान्। संऽवरणेषु। वह्निः। सत्रा।
यत्। ईं। भार्वरस्य। वृष्णः। सिसक्ति। शुष्मः। स्तुवते। भराय। गुहा। यत्। ईं। औशिजस्य। गो
हे। प्र। यत्। धिये। प्र। अयसे। मदाय। वि। यत्। वरो। सि। पर्वतस्य। वृण्वे। पयःऽभिः। जिन्वे। ६६

अपां। जवो। सि। विदत्। गौरस्य। गवयस्य। गोहे। यदि। वाजाय। सुऽध्यः। वहंति। भद्रा।
ते। हस्ता। सुऽकृता। ऽत। पाणी इति। प्रऽयंतारा। स्तुवते। राधः। इंद्र। का। ते। निऽसत्तिः।
किं। ऊं इति। नो इति। ममत्सि। किं। नाऽतःऽऽतः। ऊं इति। हर्षसे। दातवे। ऊं इति। एव। वस्वः।
इंद्रः। सत्यः। सम्ऽराट्। हंता। वृत्रं। वरिवः। पूरवे। कः। इति। कः। पुरुऽस्तुत। क्रत्वा। नः। शग्धि।
रायः। भक्षीय। ते। अवसः। दैव्यस्य। ०। ॥६॥ यत्। नः। इंद्रं। जुजुषे। यत्। च। वष्टि। तत्। नः।
महान्। करति। शुष्मी। आ। चित्। ब्रह्म। स्तोमं। मघऽवा। सोमं। ऽक्था। यः। अ ... ना
२ वर्ती वसा। बिभ्रत्। एति। वृषा। इषं। घिं। चतुःऽअश्रिं। अस्यन्। गुप्तः। बाहुऽभ्यां। नृऽतमः। श ... वः
वान्। श्रिये। परुष्णी। उषमाणः। ऊर्णा। यस्याः। पर्वाणि। सख्याय। विव्ये। यः। देवः। देवऽतमः।
जायमानः। महः। वाजेभिः। महतःऽभिः। च। शुष्मैः। दधानः। वज्रं। बाह्वोः। उशंतं। द्यां।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प ८ अमेना। रेजयत्। प्र। भूम। विश्वा। रोधांसि। प्रऽवतः। च। पूर्वीः। द्यौः। ऋष्वात्। जनि
मन्। रेजत। क्षाः। आ। मातरा। भरति। शुष्मी। आ। गोः। नृऽवत्। परिऽज्मन्। नोनुवंत। वा
ताः। ता। तु। ते। इंद्र। महतः। महानि। विश्वेषु। इत्। सवनेषु। प्रऽवाच्या। यत्। शूर। धृष्णो
६७ इति। धृषता। दधृष्वान्। अहिं। वज्रेण। शवसा। अविवेषीः॥७॥०॥ सत्या। ते। जिऽन्मणा।
विश्वा। प्र। धेनवः। सिस्रते। वृष्णः। ऊध्नः। अध। ह। त्वत्। वृषऽमनः। भियानाः। प्र। सिं
धवः। जवसा। चक्रमंत। अत्र। अह। ते। हरिऽवः। ताः। ऊं इति। देवीः। अवःऽभिः। इंद्र। स्तवं
त। स्वसारः। यत्। सीं। अनु। प्र। मुचः। बद्बधानाः। दीर्घां। अनु। प्रऽसितिं। स्यंदयध्यै। पि
पीळे। अंशुः। मद्यः। न। सिंधुः। आ। त्वा। शमी। शशमानस्य। शक्तिः। अस्मद्र्यक्। शुशु
चानस्य। यम्याः। आशुः। न। रश्मिं। तुविऽओजसं। गोः। अस्मे इति। वर्षिष्ठा। कृणु ६७

हि। ज्येष्ठा। नृम्णानि। सत्रा। सहुरे। सहांसि। अस्मभ्यं। वृत्रा। सुऽहना। रंधि। ज
हि। वधः। वनुषः। मर्त्यस्य। अस्माकं। इत्। सु। शृणुहि। त्वं। इंद्र। अस्मभ्यं। चित्रान्।
उप। माहि। वाजान्। अस्मभ्यं। विश्वाः। इषणः। पुरंऽधीः। अस्माकं। सु। मघऽव
न्। बोधि। गोऽदाः॥१०॥८॥ कथा। महः। अवृधत्। कस्य। होतुः। यज्ञं। जुषाणः।
अभि। सोमं। ऊधः। पिबन्। उशानः। जुषमाणः। अंधः। ववक्षे। ऋष्वः। शुचते। धनाय। कः।
अस्य। वीरः। सधऽमादं। आप। सं। आनंश। सुमतिऽभिः। कः। अस्य। कत्। अस्य। चित्रं।
चिकिते। कत्। ऊती। वृधे। भुवत्। शशमानस्य। यज्योः। कथा। शृणोति। हूयमानं। इंद्रः।
कथा। शृण्वन्। अवसां। अस्य। वेद। काः। अस्य। पूर्वीः। उपऽमातयः। ह। कथा।

पत्र: आहुः। पुरि। जरित्रे। कथा। सुऽबाधः। शशमानः। अस्य। नशीत। अभि। द्रविणं। दी
ध्यानः। देवः। भुवत्। नवेदाः। मे। ऋता। नी। नमः। जगृभ्वान्। अभि। यत्। जुजोषत्।
६९ कथा। कत्। अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। देवः। मर्तस्य। सख्यं। जुजोष। कथा। कत्।
अस्य। सख्या। सखिऽभ्यः। ये। अस्मिन्। कामं। सुऽयुजं। ततस्रे। ॥ कि। आ। त।
अमत्रं। सख्यं। सखिऽभ्यः। कदा। नु। ते। भ्रात्रं। प्र। ब्रवाम। श्रिये। सुऽदृशः। वपुः।
अस्य। सर्गाः। स्वः। न। चित्रऽतमं। इषे। आ। गोः। द्रुह्वं। जिघांसन्। ध्वरसे। अनिन्द्रा।
तेतिक्ते। तिग्माः। तुजसे। अनीका। ऋणा। चित्। यत्र। ऋणऽयाः। नः। उग्रः। दूरे। अ
ज्ञाताः। उषसः। बबाधे। ऋतस्य। हि। शुरुधः। सन्ति। पूर्वीः। ऋतस्य। धीतिः। वृजि
नानि। हन्ति। ऋतस्य। श्लोकः। बधिरा। ततर्द। कर्णा। बुधानः। शुचमानः। आयोः। ६९

ऋतस्य। दृळ्हा। धरुणानि। सन्ति। पुरूणि। चन्द्रा। वपुषे। वपूंषि। ऋतेन। दीर्घं। इषणं
त। पृक्षः। ऋतेन। गावः। ऋतं। आ। विवेशुः। ऋतं। येमानः। ऋतं। इत्। वनोति। ऋतस्य।
शुष्मः। तुरऽया। उं इति। गव्युः। ऋताय। पृथ्वी इति। बहुले इति। गभीरे इति। ऋताय।
धेनू इति। परमे इति। दुहाते इति। ० ॥ १० ॥ का। सुऽस्तुतिः। शवसः। सूनुं। इन्द्रं। अर्वाची
नं। राधसे। आ। ववर्तत्। ददिः। हि। वीरः। गृणते। वसूनि। सः। गोऽपतिः। निःऽसिधां।
नः। जनासः। सः। वृत्रऽहत्ये। हव्यः। सः। ईड्यः। सः। सुऽस्तुतः। इन्द्रः। सत्यऽराधाः। सः। या
मन्। आ। मघऽवा। मर्त्याय। ब्रह्मण्यते। सुस्वये। वरिवः। धात्। ते। इत्। नरः। वि। कृ
यते। समऽईके। रिरिक्वांसः। तन्वः। कृण्वत। त्रां। मिथः। यत्। त्यागं। उभयासः। अग्मन्।
नरः। तोकस्य। तनयस्य। सातौ। क्रतुऽयन्ति। क्षितयः। योगे। उग्र। आशुषाणासः। मिथः। आ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अर्णऽसातौ । सं । यत् । विशः । अववृत्रन् । युध्माः । आत् । इत् । नेमे । इन्द्रयन्ते । अभी
के । आत् । इत् । ह । नेमे । इन्द्रियं । यजन्ते । आत् । इत् । पक्तिः । पुरोळाशं । रिरिच्यात् । आ
त् । इत् । सोमः । वि । पपृच्यात् । असुस्वीन् । आत् । इत् । जुजोष । वृषभं । यजध्यै ॥
कृणोति । अस्मै । वरिवः । यः । इत्था । इन्द्राय । सोमं । उशते । सुनोति । सध्रीचीनेन ।
मनसा । अविऽवेनन् । तं । इत् । सखायं । कृणुते । समत्ऽसु । यः । इन्द्राय । सुनवत् ।
सोमं । अद्य । पचात् । पक्तीः । उत । भृज्जाति । धानाः । प्रति । मनायोः । उचथानि ।
हर्यन् । तस्मिन् । दधत् । वृषणं । शुष्मं । इन्द्रः । यदा । सऽमर्यं । वि । अचेत् । ऋघावा ।
दीर्घं । यत् । आजिं । अभि । अख्यत् । अर्यः । अचिक्रदत् । वृषणं । पत्नी । अच्छ । दुरो
णे । आ । निऽशितं । सोमसुत्ऽभिः । भूयसा । वस्नं । अचरत् । कनीयः । अविऽक्रीतः ।

सूक्तं ॥ २४ ॥

अकानिषं । पुनः । यन् । सः । भूयसा । कनीयः । न । अरिरेचीत् । दीनाः । दक्षाः । वि । दुह
न्ति । प्र । वाणं । कः । इमं । दशऽभिः । मम । इन्द्रं । क्रीणाति । धेनुऽभिः । यदा । वृत्राणि । ज
घनत् । अथ । एनं । मे । पुनः । ददत् ॥१२॥ कः । अद्य । नर्यः । देवऽकामः । उशन् । इन्द्रस्य ।
सख्यं । जुजोष । कः । वा । महे । अवसे । पार्याय । संऽइद्धे । अग्नौ । सुतऽसोमः । ईट्टे । कः । न
नाम । वचसा । सोम्याय । मनायुः । वा । भवति । वस्ते । उस्राः । कः । इन्द्रस्य । युज्यं । कः । स
खिऽत्वं । कः । भ्रात्रं । वष्टि । कवये । कः । ऊती । कः । देवानां । अवः । अद्य । वृणीते । कः ।
आदित्यान् । अदितिं । ज्योतिः । ईट्टे । कस्य । अश्विनौ । इन्द्रः । अग्निः । सुतस्य । अंशोः ।
पिबन्ति । मनसा । अविऽवेनं । तस्मै । अग्निः । भारतः । शर्म । यंसत् । ज्योक् । पश्यात् । सू
र्यं । उत्ऽचरन्तं । यः । इन्द्राय । सुनवाम । इति । आह । नरे । नर्याय । नृऽतमाय । नृणां । नातें ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

जाति। बृहत्। न। दभ्नाः। 5ता। अस्मै। अदितिः। शर्म। [यं]सत्। प्रियः। सुऽकृत्। प्रियः।
इंद्रे। मनायुः। प्रियः। सुप्रऽअवाः। प्रियः। अस्य। सोमी॥१३॥ सुप्रऽआव्यः। प्राशुषा
ट्। एषः। वीरः। सुस्वेः। पक्तिं। कृणुते। केवलः। इंद्रः। न। असुस्वेः। आपिः। न। सखा। न।
जामिः। दुःप्रऽअव्यः। अवऽहंता। इत्। अवाचः। न। रेवता। पणिना। सख्यं। इंद्रः। असु
१० न्वता। सुतऽपाः। सं। गृणीते। आ। अस्य। वेदः। खिदति। हंति। नग्नं। वि। सुस्वये। पक्त
ये। केवलः। भूत्। इंद्रं। परे। अवरे। मध्यमासः। इंद्रं। यांतः। अवऽसितासः। इंद्रं। इं
द्रं। क्षियंतः। उत। युध्यमानाः। इंद्रं। नरः। वाजऽयंतः। हवंते॥१४॥ अहं। मनुः। अभ
वं। सूर्यः। च। अहं। कक्षीवान्। ऋषिः। अस्मि। विप्रः। अहं। कुत्सं। आर्जुनेयं। नि।
ऋंजे। अहं। कविः। उशना। पश्यत। मा। अहं। भूमिं। अददां। आर्याय। अहं। वृष्टिं।

दाशुषे। मर्त्याय। अहं। अपः। अनयं। वावशानाः। मम। देवासः। अनु। केतं। आयन्। अहं।
पुरः। मंदसानः। वि। ऐरं। नव। साकं। नवतीः। शंबरस्य। शततमं। वेश्यं। सर्वऽताता।
दिवः। दासं। अतिथिऽग्वं। यत्। आवं। प्र। सु। सः। विऽभ्यः। मरुतः। विः। अस्तु। प्र। श्येनः।
श्येनेभ्यः। आशुऽपत्वा। अचक्रया। यत्। स्वधया। सुऽपर्णः। हव्यं। भरत्। मनवे। देवऽ
जुष्टं। भरत्। यदि। विः। अतः। वेविजानः। पथा। उरुणा। मनःऽजवाः। असर्जि। तूयं। य
यौ। मधुना। सोम्येन। उत। श्रवः। विविदे। श्येनः। अत्र। ऋजीपी। श्येनः। ददमानः। अंशुं।
पराऽवतः। शकुनः। मंद्रं। मदं। सोमं। भरत्। दादृहाणः। देवऽवान्। दिवः। अमुष्[...] उत्
तरात्। आऽदाय। आऽदाय। श्येनः। अभरत्। सोमं। सहस्रं। सवान्। अयुतं। च। साकं।
अत्र। पुरंऽधिः। अजहात्। अरातीः। मदे। सोमस्य। मूराः। अमूरः॥१५॥ इ[illegible]॥ गर्भे।
नु। सन्। अनु। एषां। अवेदं। अहं। देवानां। जनिमानि। विश्वा। शतं। मा। पुरः। आयसीः

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अरक्षन । अधा । श्येनः । जवसा । निः । अदायं । न । घु ... । मा । अपं । जोषं । जभार । अभि । ईं । आसात् । वक्षसा । वीर्येण । इमां । पुरंऽधिः । अजहात् । अरातीः ऽऽत । वातान् ॥
अतरत् । भूः । शुवानः । अव । यत् । श्येनः । अस्वनीत् । अधः । द्योः । वि । यत् । यदि । वा ।
अतः । ऊहुः । पुरंऽधिं । सृजत् । यत् । अस्मै । अव । ह । क्षिपत् । ज्यां । कृशानुः । अस्ता ।
मनसा । भुरण्यन् । ऋजिप्यः । ईं । इंद्रऽवतः । न । भुज्युं । श्येनः । जभार । बृहतः । अधि ।
स्नोः । अंतः । इति । पतत् । पतत्रि । अस्य । पर्णं । अधं । यामनि । प्रऽसितस्य । तत् ।
वेरिति वेः । अधा । श्वेतं । कलशं । गोभिः । अक्तं । आऽपिप्यानं । मघऽवा । शुक्रं । अंधः ।
अध्वर्युऽभिः । प्रऽयतं । मध्वः । अग्रं । इंद्रः । मदाय । प्रति । धत् । पिबध्यै । शूरः । मदाय ।
प्रति । धत् । पिबध्यै ॥ १६ ॥ त्वा । युजा । तव । तत् । सोम । सख्ये । इंद्रः । अपः । मनवे । सऽ
स्रुतः । करिति कः । अहन् । अहिं । अरिणात् । सप्त । सिंधून् । अप । अवृणोत् । अपि ।

हिताऽइव । खानि । त्वा । युजा । नि । खिदत् । सूर्यस्य । इंद्रः । चक्रं । सहसा । सद्यः । इंदो इति । अधि ।
स्नुना । बृहता । वर्तमानं । महः । द्रुहः । अप । विश्वऽआयु । धायि । अहन् । इंद्रः । अदहत् । अग्निः ।
इंदो इति । पुरा । दस्यून् । मध्यंदिनात् । अभीके । दुःऽगोः । दुरोणे । क्रत्वा । न । याता । पुरु । सह
स्रा । शर्वा । नि । बर्हीत् । विश्वस्मात् । सीं । अधमान् । इंद्रात् । दस्यून् । विश्वः । दासीः । अकृणोः ।
अप्रऽशस्ताः । अबाधेथां । अमृणतं । नि । शत्रून् । अविंदेथां । अपऽचितिं । वधत्रैः । प्र
वां । सत्या । मघऽवाना । युवं । तत् । इंद्रः । च । सोमा ऽर्वं । अश्व्यं । गोः । आ । दर्दृतं । अपिऽहिता अप
नि । अभ्रा । रिरिचथुः । क्षाः । चित् । ततृदाना ॥ १७ ॥ आ । नः । स्तुतः । उप । वाजेभिः । ऊ
ती । इंद्र । याहि । हरिऽभिः । मंदसानः । तिरः । चित् । अर्यः । सवना । पुरूणि । आंगूषेभिः । गृ
णानः । सत्यऽराधाः । आ । हि । स्म । याति । नर्यः । चिकित्वान् । हूयमानः । सोतृऽभिः । उप । यज्ञं ।
सुऽअश्वः । यः । अभीरुः । मन्यमानः । सुस्वानेभिः । म । इति । सि । ह । बीरैः । श्रवयं । इत्

पद

अस्य। कर्णा। वाजयध्यै। जुष्टां। अनु। प्रऽदिशं। मदयध्यै। उत। वव्र्ताणा। राधसे।
तुविऽग्मान्। करत्। नः। इंद्रः। सुऽतीर्था। अभयं। च। अच्छायः। गं… नाधमानं। ऊती।
ऋष्वा। विप्रं। हवमानं। गृणंतं। उप। त्मनि। दधानः। धुरि। आ। शून्। सहस्राणि। शतानि।
वज्रऽबाहुः। त्वाऽऊतासः। मघऽवन्। इंद्र। विप्राः। वयं। ते। स्याम। सूरयः। गृणंतः। भे
जानासः। बृहत्ऽदिवस्य। रायः। आऽकाय्यस्य। दावने। पुरुऽक्षोः॥ १९ ॥ … ।
७२ इंद्र। न। ते। उत। तरः। न। ज्यायान्। अस्ति। वृत्रऽहन्। नकिः। एव। यथा। त्वं। सत्रा। ते। अनु।
कृष्टयः। विश्वाः। चक्राऽइव। ववृतुः। सत्रा। महान्। असि। श्रुतः। विश्वे। चन। इत्। अना।
२ इद्र। त्वा। देवासः। युयुधुः। यत्। अहा। नक्तं। आ। अतिरः। यत्र। उत। बाधितेभ्यः। चक्रं।
कुत्साय। युध्यते। मुषायः। इंद्र। सूर्यं। यत्र। देवान्। ऋघायतः। विश्वान्। अयुध्यः।
एकः। इत्। त्वं। इंद्र। वनून्। अहन्॥ २१॥ यत्र। उत। मर्त्याय। कं। अरिणाः। इंद्र। सूर्यं। प्र। ७२

आवः। शचीभिः। एतशं। किं। आत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। मघऽवन्। मन्युमत्ऽतमः। अत्र।
अह। दानुं। आ। अतिरः। एतत्। घ। इत्। उत। वीर्यं। इंद्र। चकर्थ। पौंस्यं। स्त्रियं। यत्। दुःऽहनायुवं।
वधीः। दुहितरं। दिवः। दिवः। चित्। घ। दुहितरं। महान्। महीयमानां। उषसं। इंद्र। सं। पिणक्॥
अप। उषाः। अनसः। सरत्। संऽपिष्टात्। अह। बिभ्युषी। नि। यत्। सीं। शिश्नथत्। वृषा॥ २०॥
एतत्। अस्याः। अनः। शये। सुऽसंपिष्टं। विऽपाशि। आ। ससार। सीं। पराऽवतः। उत। सिंधुं। वि
बाल्यं। विऽतस्थानां। अधि। क्षमि। परि। स्थाः। इंद्र। मायया। उत। शुष्णस्य। धृष्णुऽया। प्र।
भेः। अभि। वेदनं। पुरः। यत्। अस्य। संऽपिणक्। उत। दासं। कौलिऽतरं। बृहतः। … त्। अ
धि। अवं। अहन्। इंद्र। शंबरं। उत। दासस्य। वर्चिनः। सहस्राणि। शता। वधीः। अधि। पंच। प्र
धीन्ऽइव॥ २२॥ उत। त्यं। पुत्रं। अग्रुवः। पराऽवृक्तं। शतऽक्रतुः। उक्थेषु। इंद्रः। आ। अभजत्।
त। त्यां। तुर्वशायदू इति। अस्नातारा। शचीऽपतिः। इंद्रः। विद्वान्। अपारयत्। उत। त्या। सद्यः। अ…

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत्र सुरथौ। इंद्र। उपरतः। अर्भा। चित्ररथा। अवधीः। अनु। द्वा। जहिता। नयः। अधं। श्रोणं। [illegible]
न्। नातः। तौ। सु। [illegible]। अध्व। शतं। अश्मनऽमयीनां। पुरां। इंद्रः। नि। आस्यत्। दिवःऽदास। य
दाशुषे॥२२॥ अस्वापयत्। दभीतये। सहस्रा। त्रिंशतं। हथैः। दासानां। इंद्रः। मायया। सः। [illegible]
इत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। समानः। इंद्र। गोऽपतिः। यः। ता। विश्वानि। चिच्युषे। उत। [illegible]। यत्
२३ इंद्रियं। करिष्याः। इंद्र। पौंस्यं। अद्य। न। किः। तत्। आ। मिनत्। वामंऽवामं। ते। आऽदुरे। देवः। द
दतु। अर्यमा। वामं। पूषा। वामं। भगः। वामं। देवः। करूळती॥२३॥ कया। नः। चित्रः। आ। भुव
त्। ऊती। सदाऽवृधः। सखा। कया। शचिष्ठया। वृता। कः। त्वा। सत्यः। मदानां। मंहिष्ठः। मत्सत्।
अंधसः। दृळ्हा। चित्। आऽरुजे। वसु। अभि। सु। नः। सखीनां। अविता। जरितॄणां। शतं। भ
वासि। ऊतिऽभिः। अभि। नः। आऽववृत्स्व। चक्रं। न। वृत्तं। अर्वतः। नियुत्ऽभिः। चर्षणीनां। प्रऽव
तां। हि। क्रतूनां। आ। हा। पदाऽइव। गच्छसि। अभक्षि। सूर्ये। सचा॥२४॥ सं। यत्। ते। इंद्र। मन्यवः॥ २३

सं। चक्राणि। दधुः। इरे। अध। त्वे। इति। अध। सूर्ये। उत। स्म। हि। त्वां। आहुः। इत्। मघऽवानं। [illegible]
पते। दातारं। अविऽदासं। अयुऽत। स्म। सद्यः। इत्। परि। शशमानाय। सुन्वते। पुरु। चित्। मंहसे॥
वसु। न। हि। स्म। ते। शतं। चन। राधः। वरंते। आऽमुरः। न। च्यौत्नानि। करिष्यतः। अस्मान्। अवतु।
ते। शतं। अस्मान्। सहस्रं। ऊतयः। अस्मान्। विश्वाः। अभिष्टयः॥२५॥ अस्मान्। इह। वृणीष्व।
सख्याय। स्वस्तये। महः। राये। दिविऽत्मने। अस्मान्। अविड्ढि। विश्वहा। इंद्र। राया। परीणसा।
स्मान्। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। अस्मभ्यं। तान्। अप। वृधि। व्रजान्। अस्ताऽइव। गोऽमतः। न [illegible]
इंद्र। ऊतिऽभिः। अस्माकं। धृष्णुऽया। रथः। द्युऽमान्। इंद्र। अनपऽच्युतः। गव्युः। अ[illegible]ऽयुः।
अस्माकं। उत्ऽतमं। कृधि। श्रवः। देवेषु। सूर्य। वर्षिष्ठं। द्यांऽइव। उपरि॥२६॥०॥ वृत्रऽहन्। [illegible]
कं। अर्द्ध। आ। गहि। महान्। महाभिः। ऊतिऽभिः। मंमिः। चित्। घ। असि। तूतुजिः। आ। चित्र। [illegible]
षु। आ। चित्रं। कृणोषि। ऊतये। दमेभिः। चित्। शशीयांसं। हंसि। व्राधंतं। ओजसा। स[illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ये । त्वेऽइति । सचा । वृधः । इंद्र । त्वेऽइति । सचा । नूयं । त्वा । अभि । नोनुमः । अस्मान्ऽअस्मान् । इत् ।
उत । अव । सः । नः । चित्राभिः । अद्रिऽवः । अनवद्याभिः । ऊतिऽभिः । अनाधृष्टाभिः । आ । ग
॥ २ ॥ भूयामोऽइति । सु । त्वाऽवतः । सखायः । इंद्र । गोऽमतः । युजः । वाजाय । घृषये । त्व ।
कः । ईशिषे । इंद्र । वाजस्य । गोऽमतः । सः । नः । यंधि । महीं । इषं ॥ न । त्वा ॥ वरंते । अन्यथा । यत् ।
दित्ससि । स्तुतः । मघं । स्तोतृऽभ्यः । इंद्र । गिर्वणः ॥ ० ॥ अनूषत । प्र । दावने । इंद्र । वाजाय । घृ
प्र । ते । वोचाम । वीर्या । याः । मंदसानः । आ । अरुजः । पुरः । दासीः । अभिऽइत्य ॥ २८ ॥ ता । ते । गृ
णंति । वेधसः । यानि । चकर्थ । पौंस्या । सुतेषु । इंद्र । गिर्वणः ॥ अवीवृधंत । गोतमाः । इंद्र । त्वे
इति । स्तोमऽवाहसः । आ । एषु । धाः । वीरऽवत् । यशः ॥ ० ॥ शश्वता । असि । इंद्र । साधारणः । त्व
म् । त्वा । वयं । हवामहे । अर्वाचीनः । वसोऽइति । भव । अस्मेऽइति । सु । मत्स्व । अंधसः । सोमानां ।
इंद्र । सोमऽपाः । अस्माकं । त्वा । मतीनां । आ । स्तोमः । इंद्र । यच्छतु । अर्वाक् । आ । वर्तय । हरीऽइति ॥

॥ २९ ॥ सहस्र । व्यतीनां । युक्तानां । इंद्रं । ईमहे । शतं । सोमस्य । खार्यः ॥ सहस्रा । ते । शता ।
वयं । गवां । आ । च्यावयामसि । अस्मऽत्रा । राधः । एतु । ते ॥ दश । ते । कलशानां । हिरण्यानां ।
अधीमहि । भूरिऽदाः । असि । वृत्रऽहन् ॥ भूरिऽदाः । भूरि । देहि । नः । मा । दभ्रं । भूरि । आ ।
भर । भूरि । घ । इत् । इंद्र । दित्ससि ॥ भूरिऽदाः । हि । असि । श्रुतः । पुरुऽत्रा । शूर । वृत्रऽहन् । आ ।
नः । भजस्व । राधसि ॥ प्र । ते । बभ्रूऽइति । विऽचक्षण । शंसामि । गोऽसनः । नपात् ॥ मा । आभ्यां ।
गाः । अनु । शिश्रथः ॥ कनीनकाऽइव । विद्रधे । नवे । द्रुऽपदे । अर्भके ॥ बभ्रूऽइति । यामेषु ।
शोभेतेऽइति ॥ अरं । मे । उस्रऽयाम्ने । अरं । अनुस्रऽयाम्ने ॥ बभ्रूऽइति । यामेषु । अस्रिधा ॥
॥ ३० ॥ इत्यष्टतीयाष्टके षष्ठोध्यायः ॥ ३०१३ म ॥ प्र । आ । भ्रमऽभ्यः । दूतःऽइव । वाचं ।
इष्या । उपऽस्तिरे । श्वैतरी । धेनुं । ईळे । ये । वातऽजूताः । तरणिऽभिः । एवैः । परि । द्यां । सद्यः ।
अपसः । बभूवुः ॥ यदा । अरं । अक्रन् । ऋभवः । पितृऽभ्यां । परिऽविष्टी । वेषणा । दंसना ।
भिः । आत् । इत् । देवानां । उप । सख्यं । आयन् । धीरासः । पुष्टिं । अवहन् । मनायै ॥ पुनः ।

२९०२

ये। चक्रुः। पितरा। युवाना। सना। यूपाऽइव। जरणा। शयाना। ते। वाजः। विऽभ्वा। ऋभुः।
इंद्रऽवंतः। मधुऽप्सरसः। नः। अवंतु। यज्ञं। यत्। संऽवत्सं। ऋभवः। गां। अरक्षन्। यत्।
संऽवत्सं। ऋभवः। भाः। अपिंशन्। यत्। संऽवत्सं। अ रन्। भासः। अस्याः। ताभिः।
शमीभिः। अमृतऽत्वं। आशुः। ज्येष्ठः। आह। चमसा। द्वा। करा। इति। कनीयान्। त्रीन्। कृ
णवाम। इति। आह। कनिष्ठः। आह। चतुरः। करा। इति। त्वष्टा। ऋभवः। तत्। पनयत्। वचः।
वः॥१॥ सत्यं। ऊचुः। नरः। एव। हि। चक्रुः। अनु। स्वधां। ऋभवः। जग्मुः। एतां। विऽभ्राज
मानान्। चमसान्। अहाऽइव। अवेनत्। त्वष्टा। चतुरः। दृशान्। द्वादश। धूनं। यत्।
अगोह्यस्य। आ। तेथ्ये। रयान्। ऋभवः। ससंतः। सुऽक्षेत्रा। अकृण्वन्। अनयंत। सिं
धून्। धन्व। आ। अतिष्ठन्। ३० षधीः। निम्नं। आपः। रथं। ये। चक्रुः। सुऽवृतं। नरेऽस्थां।
याधेनुं। विश्वऽजुवं। विश्वऽरूपां। ते। आ। तक्षंतु। ऋभवः। रयिं। नः। सुऽअवसः। सुऽअ
पसः। सुऽहस्ताः। अपः। हि। एषां। अजुषंत। देवाः। अभि। क्रत्वा। मनसा। दीध्यानाः॥
वाजः। देवानां। अभवत्। सुऽकर्मा। इंद्रस्य। ऋभुक्षाः। वरुणस्य। विऽभ्वा। ये। हर्षुः। इति। मघ
या। उक्थाः। मदंतः। इंद्राय। चक्रुः। सुऽयुजा। ये। अश्वा। ते। रायः। पोषं। द्रविणानि। अस्मे। इति।
धत्त। ऋभवः। क्षेमऽयंतः। न। मित्रं। इदा। अन्हः। पीतिं। उत। वः। मदं। धुः। न। ऋते। श्रांत
स्य। सख्याय। देवाः। ते। नूनं। अस्मे इति। ऋभवः। वसूनि। तृतीये। अस्मिन्। सवने।
दधात॥२॥ ऋभुः। विऽभ्वा। वाजः। इंद्रः। नः। अच्छ। इमं। यज्ञं। रत्नऽधेया। उप। यात। इ
दा। हि। वः। धिषणा। देवी। अन्हां। अधात्। पीतिं। सं। मदाः। अग्मत। वः। विद्वानाः। सं।
ऋभवः। वाजऽरत्नाः। इत। ऋतुऽभिः। ऋभवः। मादयध्वं। सं। वः। मदाः। अग्मत। सं। पुरंऽ
धिः। सुऽवीरां। अस्मे इति। रयिं। आ। ईरयध्वं। अयं। वः। यज्ञः। ऋभवः। अकारि। यं। आ।
मनुष्वत्। प्रऽदिवः। दधिध्वे। प्र। वः। अच्छ। जुजुषाणासः। अस्थुः। अभूत। विश्वे। अ

पद
७८

प्रिया। उत। वाजाः। अभूत्। ऊं इति। वः। विधते। रत्नऽधेयं। इदा। नरः। दाशुषे। मर्त्या-
य। पिबत। वाजाः। ऋभवः। ददे। वः। महि। तृतीयं। सवनं। मदाय। आ। वाजाः। यात। उ-
प। नः। ऋभुक्षाः। महः। नरः। द्रविणसः। गृणानाः। आ। वः। पीतयः। अभिऽपित्वे। अह्ना-
म्। इमाः। अस्तं। नवस्वःऽइव। ग्मन्॥३॥ आ। नपातः। शवसः। यातन। उप। इमं। यज्ञं। न-
मसा। आऽहूयमानाः। सऽजोषसः। सूरयः। यस्य। च। स्थ। मध्वः। पात। रत्नऽधाः। इन्द्रऽवन्तः।
सऽजोषाः। इन्द्र। वरुणेन। सोमं। सऽजोषाः। पाहि। गिर्वणः। मरुत्ऽभिः। अग्रेऽपाभिः।
ऋतुऽपाभिः। सऽजोषाः। ग्नाःपत्नीभिः। रत्नऽधाभिः। सऽजोषाः। सऽजोषसः। आदित्यैः।
मादयध्वं। सऽजोषसः। ऋभवः। पर्वतेभिः। सऽजोषसः। दैव्येन। सवित्रा। सऽजोषसः।
सिन्धुऽभिः। रत्नऽधेभिः। ये। अश्विना। ये। पितरा। ये। ऊती। धेनुं। ततक्षुः। ऋभवः।

ये। अश्वा। ये। अंसत्रा। ये। ऋधक्। रोदसी इति। ये। विऽभ्वः। नरः। सुऽअपत्यानि।
चक्रुः। ये। गोऽमन्तं। वाजऽवन्तं। सुऽवीरं। रयिं। धत्थ। वसुऽमन्तं। पुरुऽक्षुं। ते। अग्रेऽपाः।
ऋभवः। मन्दसानाः। अस्मे इति। धत्त। ये। च। रातिं। गृणन्ति। न। अपाऽभूत। न। वः। अती-
तृषाम। अनिःऽशस्ताः। ऋभवः। यज्ञे। अस्मिन्। सं। इन्द्रेण। मदथ। सं। मरुत्ऽभिः। सं।
राजऽभिः। रत्नऽधेयाय। देवाः॥४॥ इह। उप। यात। शवसः। नपातः। सौधन्वनाः। ऋभवः।
मा। अप। भूत। अस्मिन्। हि। वः। सवने। रत्नऽधेयं। गमन्तु। इन्द्रं। अनु। वः। मदासः॥ आ। अ-
गन्। ऋभूणां। इह। रत्नऽधेयं। अभूत। सोमस्य। सुऽसुतस्य। पीतिः। सुऽकृत्यया। यत्। सु-
२ ऽअपस्यया। च। एकं। विऽचक्र। चमसं। चतुःऽधा। वि। अकृणोत। चमसं। चतुःऽधा। सखे। वि।
शिक्ष। इति। अब्रवीत। अथ। एत। वाजाः। अमृतस्य। पन्थां। गणं। देवानां। ऋभवः। सुऽ-
हस्ताः। किंऽमयः। स्वित्। चमसः। एषः। आस। यं। काव्येन। चतुरः। विऽचक्र। अथ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

६
७७ नुध्वं।सवनं।मदाय।पात।ऋभवः।मधुनः।सोम्यस्य॥शच्या।अकर्त।पितरा।यु
वाना।शच्या।अकर्त।चमसं।देवऽपानं।शच्या।हरीइति।धनुःऽतरौ।अतष्ट।इन्द्रऽवाहौ।
ऋभवः।वाजऽरत्नाः॥५॥यः।वः।सुनोति।अभिऽपित्वे।अह्नां।तीव्रं।वाजासः।सवनं।
मदाय।तस्मै।रयिं।ऋभवः।सर्वऽवीरं।आ।तक्षत।वृषणः।मन्दसानाः॥प्रातरिति।सुतं।अपि
बः।हरिऽअश्व।माध्यंदिनं।सवनं।केवलं।ते।सं।ऋभुऽभिः।पिबस्व।रत्नऽधेभिः।सखीं
न्।यान्।इन्द्र।चकृषे।सुऽकृत्या॥ये।देवासः।अभवत।सुऽकृत्या।श्येनाःऽइव।इत्।अधि। पम
दिवि।निऽसेद।ते।रत्नं।धात।शवसः।नपातः।सौधन्वनाः।अभवत।अमृतासः॥यत।तृती
यं।सवनं।रत्नऽधेयं।अकृणुध्वं।सुऽअपस्या।सुऽहस्ताः।तत।ऋभवः।परिऽसिक्तं।वः।ए
तत।सं।मदेभिः।इन्द्रियेभिः।पिबध्वं॥६ ः।ऽउक्थ्यः।रथः।त्रिऽचक्रः।परि।वर्तते।रजः।
महत।तत।वः।देव्यस्य।प्रऽवाचनं।द्यां।ऋभवः।पृथिवीं।यत।च।पुष्यथ॥०॥सुऽ

चेतसः।अविऽह्वरन्तं।मनसः।परि।ध्यया।तान्।ऊंइति।नु।अस्य।सवनस्य।पीतये।आ।वः।वाजाः।
ऋभवः।वेदयामसि॥तत।वः।वाजाः।ऋभवः।सुऽप्रवाचनं।देवेषु।विऽभ्वः।अभवत।महिऽत्व
नं।जिव्रीइति।यत।सन्ता।पितरा।सनाऽजुरा।पुनः।युवाना।चरथाय।तक्षथ॥एकं।वि।च
क्र।चमसं।चतुःऽवयं।निः।चर्मणः।गां।अरिणीत।धीतिऽभिः।अथ।देवेषु।अमृतऽत्वं।आन
श।श्रुष्टी।वाजाः।ऋभवः।तत।वः।उक्थ्यं॥ऋभुतः।रयिः।प्रथमश्रवःऽतमः।वाजऽश्रुतासः।
यं।अजीजनन्।नरः।विभ्वऽतष्टः।विदथेषु।प्रऽवाच्यः।यं।देवासः।अवथ।सः।विऽचर्षणिः।
॥७॥सः।वाजी।अर्वा।सः।ऋषिः।वचस्यया।सः।शूरः।अस्ता।पृतनासु।दुस्तरः।सः।रायः।पोषं।
सः।सुऽवीर्यं।दधे।यं।वाजः।विऽभ्वा।ऋभवः।यं।आविषुः॥श्रेष्ठं।वः।पेशः।अधि।धायि।दर्शतं।
स्तोमः।वाजाः।ऋभवः।तं।जुजुष्टन।धीरासः।हि।स्थ।कवयः।विपःऽचितः।तान्।वः।एना।
ब्रह्मणा।आ।वेदयामसि॥यूयं।अस्मभ्यं।धिषणाभ्यः।परि।विद्वांसः।विश्वा।नर्याणि।भो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पद ७॥ जना। द्युऽमंतं। वाजं। वृषंऽशुष्मं। उत्ऽतमं। आ। नः। रयिं। ऋभवः। तक्षत। आ। वयः। इह। प्रऽजां। इ
७८ हा। रयिं। रराण। इह। श्रवः। वीरऽवत्। तक्षत। नः। येन। वयं। चितयेम। अति। अन्यान्। तं। वा
हा। रयिं। रराण। इह। श्रवः। वीरऽवत्। तक्षत। नः। ८॥ उप। नः। वाजाः। अध्वरं। ऋभुक्षाः। देवाः। यात। पथिऽभिः। देवऽ
यानैः। यथा। यज्ञं। मनुषः। विक्षु। आसु। दधिध्वे। रण्वाः। सुऽदिनेषु। अह्नां। ते। वः। हृदे। म
नसे। संतु। यज्ञाः। जुष्टासः। अद्य। घृतऽनिर्निजः। गुः। प्र। वः। सुताः। हरयंत। पूर्णाः। क्रत्वे
दक्षाय। हर्षयंत। पीताः। त्रिऽउदायं। देवऽहितं। यथा। वः। स्तोमः। वाजाः। ऋभुक्षणः। ददे। वः।
जुह्वे। मनुष्वत्। उपरासु। विक्षु। युष्मे इति। सचा। बृहत्ऽदिवेषु। सोमं। पीवःऽअश्वाः। यु
चत्ऽरथाः। हि। भूत। अयःऽशिप्राः। वाजिनः। सुऽनिष्काः। इंद्रस्य। सूनो इति। शवसः। नपा
तः। अनु। नः। चेति। अग्रियं। मदाय। ऋभुक्षणः। ऋभुक्षणः। रयिं। वाजे। वाजिनऽतमं। यु
जं। इंद्रऽवंतं। हुवा। महे। सदाऽसातमं। अश्विनं॥५॥ सः। इत्। ऋभवः। यं। अवथ। यूयं। इंद्र
७८

चु। मर्त्यः। सः। धीभिः। अस्तु। सनिता। मेधऽसाता। सः। अर्वता। वि। नः। वाजाः। ऋभुक्षणः। पथः
चितन। यष्टवे। अस्मभ्यं। सूरयः। स्तुताः। विश्वाः। आशाः। तरीषणि। ते। नः। वाजाः। ऋभुक्षणः।
इंद्र। नासत्या। रयिं। सं। अश्वं। चर्षणिऽभ्यः। आ। पुरु। शस्त। मघत्तये॥१०॥ उतो इति। हि। वां।
दात्रा। संति। पूर्वा। या। पुरुऽभ्यः। त्रसदस्युः। निऽतोशे। क्षेत्रऽसां। ददथुः। उर्वराऽसां। घनं। द
स्युऽभ्यः। अभिऽभूतिं। उग्रं। उत। वाजिनं। पुरुनिःऽसिध्वानं। दधिक्रां। उं इति। ददथुः। वि
श्वऽकृष्टिं। ऋजिप्यं। श्येनं। प्रुषितऽप्सुं। आशुं। चर्कृत्यं। अर्यः। नृऽपतिं। न। शूरं। यं। सीं। अ
नु। प्रवताऽइव। द्रवंतं। विश्वः। पूरुः। मदति। हर्षमाणः। पत्ऽभिः। गृध्यंतं। मेधऽयुं। न। शू
रं। रथऽतुरं। वातंऽइव। ध्रजंतं। यः। स्म। आऽरुंधानः। गध्या। समत्ऽसु। सनुऽतरः। चरति।
गोषु। गच्छन्। आविःऽऋजीकः। विदथा। निऽचिक्यत्। तिरः। अरतिं। परि। आपः। आयोः। उ
त। स्म। एनं। वस्त्रऽमथिं। न। तायुं। अनु। क्रोशंति। क्षितयः। भरेषु। नीचा। अयमानं। ज

प०८८

न । श्येनं । श्रवः । च । अच्छ । पशुऽमत् । च । यूथं ॥ ११ ॥ उत । स्म । आसु । प्रथमः । सरिष्यन्
नि । वेवेति । श्रेणिऽभिः । रथानां । स्रजं । कृण्वानः । जन्यः । न । शुभ्वा । रेणुं । रेरिहत् । किरणं ।
दद्श्वान् । उत । स्यः । वाजी । सहुरिः । ऋतऽवा । शुश्रूषमाणः । तन्वा । सऽमर्ये । तुरं । यतीषु । तु
रयन् । ऋजिप्यः । अधि । भ्रुवोः । किरते । रेणुं । ऋञ्जन् । उत । स्म । अस्य । तन्यतोःऽइव । द्योः ।
ऋघायतः । अभिऽयुजः । भयन्ते । यदा । सहस्रं । अभि । सीं । अयोधीत् । दुःऽवर्तुः । स्म । भवति ।
भीमः । ऋञ्जन् ॥ ० ॥ पुनयंति । जनाः । जूतिं । कृष्टिऽप्रः । अभिऽभूतिं । आशोः । उत । एनं । आहुः ।
सम्ऽइथे । विऽयन्तः । परा । दधिऽक्राः । असरत् । सहस्रैः ॥ आ । दधिऽक्राः । शवसा । पञ्च । कृष्टीः ।
सूर्यःऽइव । ज्योतिषा । अपः । ततान । सहस्रऽसाः । शतऽसाः । वाजी । अर्वा । पृणक्तु । मध्वा । सं । इ
२ ऊ । मा । वचांसि ॥ १२ ॥ आशुं । दधिऽक्रां । तं । ऊं इति । स्तवाम । दिवः । पृथिव्याः । उत । चर्किराम । उ
च्छन्तीः । मां । उषसः । सूदयन्तु । अति । विश्वानि । दुःऽइतानि । पर्षन् । महः । चर्कर्मि । अर्वतः ।
क्रतुऽप्राः । दधिऽक्राव्णः । पुरुऽवारस्य । वृष्णः । यः । पूरुऽभ्यः । दीदिऽवांसं । न । अग्निं । ददथुः ।

मित्रावरुणा । ततुरिं । यः । अश्वस्य । दधिऽक्राव्णः । अकारिषं । संऽइद्धे । अग्नौ । उषसः । विऽउष्टौ । अ
नागसं । तं । अदितिः । कृणोतु । सः । मित्रेण । वरुणेन । सऽजोषाः ॥ दधिऽक्राव्णः । इषः । ऊर्जः । महः ।
यत् । अमन्महि । मरुतां । नाम । भद्रं । स्वस्तये । वरुणं । मित्रं । अग्निं । हवामहे । इंद्रं । वज्रऽबाहुं ।
इंद्रंऽइव । इत् । उभये । वि । ह्वयन्ते । उत्ऽईराणाः । यज्ञं । उपऽप्रयन्तः । दधिऽक्रां । ऊं इति । सूदनं । म
र्त्याय । ददथुः । मित्रावरुणा । नः । अश्वं ॥ दधिऽक्राव्णः । अकारिषं । जिष्णोः । अश्वस्य । वाजिनः ।
सुरभि । नः । मुखा । करत् । प्र । नः । आयूंषि । तारिषत् ॥ १३ ॥ दधिऽक्राव्णः । इत् । ऊं इति । नु । च
किराम । विश्वाः । इत् । मां । उषसः । सूदयन्तु । अपां । अग्नेः । उषसः । सूर्यस्य । बृहस्पतेः । आंगि
रसस्य । जिष्णोः । सत्वा । भरिषः । गोऽइषः । दुवन्यऽसत् । श्रवस्यात् । इषः । उषसः । तुरण्यऽ
सत् । सत्यः । द्रवः । द्रवरः । पतङ्गरः । दधिऽक्रावा । इषं । स्वः । जनत् ॥ उत । स्म । अस्य । द्रवतः । तुर
ण्यतः । पर्णं । न । वेः । अनु । वाति । प्रऽगर्धिनः । श्येनस्यऽइव । ध्रजतः । अंकसं । परि । दधिऽक्रा
व्णः । सह । ऊर्जा । तरित्रतः ॥ उत । स्य । वाजी । क्षिपणिं । तुरण्यति । ग्रीवायां । बद्धः । अपिऽकक्षे ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत्र ७॥

आसनि। क्रतुं। दधिक्राः। अनु। सऽतावीत्वत्। पथां। अंक्तासि। अनु। आऽपनीफणत्।
सः। शुचिऽसत्। वसुः। अंतरिक्षऽसत्। होता। वेदिऽसत्। अतिथिः। दुरोणऽसत्। नृऽसत्।
वरऽसत्। ऋतऽसत्। व्योमऽसत्। अप्ऽजाः। गोऽजाः। ऋतऽजाः। अद्रिऽजाः। ऋतं॥१४॥
इयं। इंद्रं। कः। वां। वरुणा। सुम्नं। आप। स्तोमः। ... हविष्मान्। अमर्तः। ... होता। यः। वां। ह-
दि। क्रतुऽमान्। अस्मत्। उक्तः। पस्पर्शत्। इंद्रावरुणा। नमस्वान्। इंद्रा। ह। यः। ... वरुणा। ...
आपा। इति। ... मर्ती। सख्याय। प्रयस्वान्। सः। हंति। वृत्रा। समत्ऽसु। शत्रून्। अवःऽ-
भिः। वा। महत्ऽभिः। सः। प्र। शृण्वे। इंद्र। ह। रत्नं। वरुणा। धेष्ठा। इत्था। नृऽभ्यः। ... अध्वरे-
भिः। वा। महत्ऽभिः। सः। प्र। शृण्वे। इंद्रा। ह। रत्नं। वरुणा। धेष्ठा। ... सुतेभिः। संप्रयसा। मादयैते इति। इंद्रा। युवं। वरुणा।
ता। यदि। सखाया। सख्याय। सोमैः। सुतेभिः। संप्रयसा। मादयैते इति। इंद्रा। युवं। वरुणा। ... इभातिः। त-
दिद्युं। अस्मिन्। ओजिष्ठं। उग्रा। नि। वधिष्टं। वज्रं। यः। नः। दुःऽध्वः। वृकतिः। दभातिः। त-
स्मिन्। मिमाथां। अभिऽभूति। ओजः। ... अस्याः। धियः। प्रऽतारी। वृषभाऽइव। धेनोः।
सा। नः। दुहीयत्। यवसाऽइव। गत्वी। सहस्रऽधारा। पयसा। मही। गौः॥२५॥ तोके। हिते।

त... य। उर्वरासु। सूरः। दृशीके। वृषणः। च। पौंस्ये। इंद्रा। नः। अत्र। वरुणा। स्यातां। अवःऽभिः।
दस्मा। परिऽतक्म्यायां। युवां। इत्। हि। अवसे। पूर्व्याय। परि। प्रभूती इति प्रऽभूती। गोऽइषः। स्वा-
पी इति सुऽआपी। वृणीमहे। सख्याय। प्रियाय। शूरा। मंहिष्ठा। पितराऽइव। शंभू इति शंऽ-
भू। ताः। वां। धियः। अवसे। वाजऽयंतीः। आजिं। न। जग्मुः। युवऽयूः। सुदानू इति सुऽदानू।
श्रिये। न। गावः। उप। सोमं। अस्थुः। इंद्रं। गिरः। वरुणं। मे। मनीषाः। इमाः। इंद्रं। वरुणं। मे।
मनीषाः। अग्मन्। उप। द्रविणं। इच्छमानाः। उप। ईं। अस्थुः। जोष्टारःऽइव। वस्वः।
रघ्वीःऽइव। श्रवसः। भिक्षमाणाः। अश्व्यस्य। त्मना। रथ्यस्य। पुष्टेः। नित्यस्य। रायः। पत-
यः। स्याम। ता। चक्राणा। ऊतिऽभिः। नव्यसीभिः। अस्मऽत्रा। रायः। निऽयुतः। सचंतां। आ।
नः। बृहता। बृहतीभिः। ऊती। इंद्र। यातं। वरुणा। वाजऽसातौ। यत्। दिद्यवः। पृतनासु। प्र-
क्रीळान्। तस्य। वां। स्याम। सनितारः। आजेः॥१६॥ मम। द्विता। राष्ट्रं। क्षत्रियस्य। विश्वऽआ-
योः। विश्वे। अमृताः। यथा। नः। क्रतुं। सचंते। वरुणस्य। देवाः। राजामि। कृष्टेः। उपऽमस्य।

राम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पं०ऋ
८१

वृत्रैः। अहं। राजा। वरुणः। मह्यं। तानि। असुर्याणि। प्रथमा। धारयंत। अहं। इंद्रः। वरुणः। ते इति। महिऽत्वा। उरु इति। गभीरे इति। रजसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। त्वष्टाऽइव। वि श्वा। भुवनानि। विद्वान्। सं। ऐरयं। रोदसी इति। धारयं। च। अहं। अपः। अपिन्वं। उक्ष माणाः। धारयं। दिवं। सदने। ऋतस्य। ऋतेन। पुत्रः। अदितेः। ऋतऽवा। उत। त्रिऽधा तु। प्रथयत्। वि। भूम। मां। नरः। सुऽअश्वाः। वाजयंतः। मां। वृताः। संऽअरणे हवंते। कृ णोमि। आजिं। मघऽवा। अहं। इंद्रः। इयर्मि। रेणुं। अभिभूतिऽओजाः॥ २७॥ अहं। ता। वि श्वा। चकरं। नकिः। मा। दैव्यं। सहः। वरते। अप्रतिऽइतं। यत्। मा। सोमासः। ममदन्। यत्। उक्था। उभे इति। भयेते इति। रजसी इति। अपारे इति। विदुः। ते। विश्वा। भुवनानि। तस्य। ता। प्र। ब्रवीषि। वरुणाय। वेधः। त्वं। वृत्राणि। शृण्विषे। जघन्वान्। त्वं। वृतान्। अरिणाः। इंद्र। सिंधून्॥ ०॥ ते। आसन्। सप्त। ऋषयः। दौःऽगहे। बध्यमाने। ते। आ। अयजंत। त्रसदस्यु।

अस्याः। इंद्रं। न। वृत्रऽतुरं। अर्धऽदेवं। पुरुऽकुत्सानी। हि। वां। अदाशत्। हव्येभिः। इंद्रावरुणा। नमःऽभिः। अथ। राजानं। त्रसदस्युं। अस्याः। वृत्रऽहनं। ददथुः। अर्धऽदेवं। राया। वयं। ससवां सः। मदेम। हव्येन। देवाः। यवसेन। गावः। तां। धेनुं। इंद्रावरुणा। युवं। नः। विश्वाहा। धत्तं। अनपऽस्फुरंतीं॥ १८॥ कः। ऊं इति। श्रवत्। कतमः। यज्ञियानां। वंदारु। देवः। कतमः। जु षाते। कस्य। इमां। देवी। अमर्तेषु। प्रेष्ठां। हृदि। श्रेषाम। सुऽस्तुतिं। सुऽहव्यां। कः। मृळाति। कतमः। आऽगमिष्ठः। देवानां। ऊं इति। कतमः। शंऽभविष्ठः। रथं। कं। आहुः। द्रवत्ऽअश्वं। आशुं। यं। सूर्यस्य। दुहिता। अवृणीत। मक्षु। हि। स्म। गच्छथः। ईवतः। द्यून्। इंद्रः। न। [illegible] कं। परिऽतक्यायां। दिवः। आऽजाता। दिव्या। सुऽपर्णा। कया। शचीनां। भवथः। शचिष्ठा। का। वां। भूत्। उपऽमातिः। कया। नः। आ। अश्विना। गमथः। हूयमाना। कः। वां। महः। चित्। त्यजसः। अभीके। उरुष्यतं। माध्वी इति। दस्रा। नः। ऊती। उरु। वां। रथः। परि। नक्षति। द्यां। आ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

२८
२

यत। समुद्रात्। अभि। वर्तते। वां। मध्वा। माध्वी इति। मधु। वां। प्रुषायन्। यत्। सीं। वां।
[illegible] क्षैः। भुरजंत। पक्वाः। सिंधुः। ह। वां। रसया। सिंचत्। अश्वान्। घृणा। वयः। अरु[illegible]
[illegible]ः। परि। ग्मन्। [illegible] तत्। ऊं इति। सु। वां। अ[illegible]। ने। वेति। [illegible] रातेन। येन। पता इति। भवथः। सू
र्याया। इह। इह। यत्। वां। समना। पपृक्षे। [illegible]। अस्मे इति। सुऽमतिः। [illegible]ज्ऽरला ऽ
रुष्यतं। जरितारं। युवं। ह। श्रितः। कामः। नासत्या। युवद्रिक्॥१० [illegible] प्र [illegible] वयं। अश्वि
ना। सऽगति। [illegible]। सूर्यां। वहति। वधुरऽयुः। गिर्वाहसं। पुरुऽतमं। वसुऽयुं। युवं। अश्वि
नं। अश्विना। देवता। ता। दिवः। नपाता। वनथः। शचीभिः। युवोः। वपुः। अभि। पृक्षः। स
चंते। वहति। यत्। ककुहासः। रथे। वां। कः। वां। अद्य। करत्। रातऽहव्यः। ऊतये। वा। सुतऽपे
याय। वा। अर्कैः। ऋतस्य। वा। वनुषे। पूर्व्याय। नमः। येमानः। अश्विना। आ। ववर्तत्।
हिरण्ययेन। पुरुभू इति पुरुऽभू। रथेन। इमं। यज्ञं। नासत्या। उप। यातं। पिबाथः। इत्। म
धुनः। सोम्यस्य। दधथः। रत्नं। विधते। जनाय। आ। नः। यातं। दिवः। अच्छ। पृथिव्याः। हिर

ण्ययेन। सुऽवृतः। रथेन। मा। वां। अन्ये। नि। यमन्। देवऽयंतः। सं। यत्। ददे। नाभिः। पू
र्व्या। वां। नु। नः। रयिं। पुरुऽवीरं। बृहंतं। दस्रा। मिमाथां। उभयेषु। अस्मे इति। नरः।
यत्। वां। अश्विना। स्तोमं। आवन्। सधऽस्तुतिं। आजऽमीळ्हासः। अग्मन्। वां॥२०॥
एषः। स्यः। भानुः। उत्। इयर्ति। युज्यते। रथः। परिऽज्मा। दिवः। अस्य। सानवि। पृक्षासः।
अस्मिन्। मिथुनाः। अधि। त्रयः। दृतिः। तुरीयः। मधुनः। वि। रप्शते। उत्। वां। पृक्ष
सः। मधुऽमंतः। ईरते। [illegible] आ। अश्वासः। उषसः। विऽउष्टिषु। अप। ऊर्णुवंतः। [illegible]मः।
आ। परिऽवृतं। स्वः। [illegible] न। शुक्रं। तन्वंतः। आ। रजः। मध्वः। पिबतं। [illegible]ऽपेभिः। आसऽभिः।
उत। प्रियं। मधुने। युंजाथां। रथं। आ। वर्तनिं। मधुना। जिन्वथः। पथः। [illegible]तौ। वंऽथे
इति। मधुऽमंतं। अश्विना। हंसासः। ये। वां। मधुऽमंतः। अस्रिधः। हिरण्यऽपर्णाः।
उहुवः। उषःऽबुधः। उदऽप्लुतः। मंदिनः। मंदिऽनिऽस्पृशः। मध्वः। न। मक्षः। सवनानि। गच्छ
सुऽअध्वरासः। मधुऽमंतः। अग्नयः। उस्रा। जरंते। प्रति। वस्तोः। अश्विना। यत्। नि[illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प-त
८३

हस्त॑ः । तुरणि॑ः । वि॒ऽचक्षणः । सोमे॑ । सु॒सा॒वे । मधुं॑ऽमंतं । अद्रिं॑ऽभिः । आ॒के॒ऽनि॒पासः॑ ।
हऽभिः । दविध्वतः ॥०॥ सूरः॑ । चि॒त । अश्वा॑न । युयुजानः । ईयते । विश्वा॑न् । अनु॑ । स्वऽधया ।
चेतथः । पथः । प । वां । अवोचि । अश्विना । धियंऽधाः । रथः । सुऽअश्वः । अजरः । यः । ये
ना॑ । स॒द्यः । परि॑ । रजांसि । याथः । हविष्मंतं । तरणिं । भोजं । अच्छ ॥२१॥ अश्मा । पिबं । मधु
ना॑ । सु॒तं । वायो॒ इति॑ । दिविष्टिषु । त्वं । हि । पूर्वऽपाः । असि । शतेन॑ । नः॑ । अभिष्टिऽभिः । नियु
त्वा॑न् । इंद्रऽसारथिः । वायो॒ इति॑ । सुतस्य॑ । तृंपतं । आ । वां । सहस्रं॑ । हरयः । इंद्रवायू इति । ...

५ वि
अभि । प्रयः॑ । वहंतु । सोमंऽपीतये । रथं । हिरंण्यऽवंधुरं । इंद्रवायू इति । सुऽअध्वरं । आ । हि । ग
थः । दिविऽस्पृशं । रथेन । पृथुऽपाजसा । दाश्वांसं । उप । गच्छतं । इंद्रवायू इति । इह । आ । ग
तं । इंद्रवायू इति । अयं । सु॒तः । तं । देवेभिः । सऽजोषसा । पिबतं । दाशुषः । गृहे । इह । प्रऽया
नं । अस्तु । वां । इंद्रवायू इति । विऽमोचनं । इह । वां । सोमंऽपीतये ॥२२॥ वायो॒ इति॑ । शुक्रः । अ
यामि । ते । मध्वः । अग्रं । दिविष्टिषु । आ । याहि । सोमंऽपीतये । स्पार्हः । देव । नियुत्वता । इंद्रः । वा
वायो इति । प्र । वां । सोमानां । पीतिं । अर्हथः । युवां । हि । यंति । इंदवः । निम्नं । आपः । न । सध्र्यक् । वा

योइति । इंद्रः । च । शुष्मिणा । सऽरथं । शवसः । पती इति । नियुत्वंता । नः । ऊतये । आ । या
तं । सोमंऽपीतये । याः । वां । संति । पुरुऽस्पृहः । निऽयुतः । दाशुषे । नरा । अस्मे इति । ताः ।
यज्ञऽवाहसा । इंद्रवायू इति । नि । यच्छतं ॥२३॥ विहि । होत्राः । अवीताः । विपः । न । रायः ।
अर्यः । वायो इति । आ । चंद्रेण । रथेन । याहि । सुतस्य । पीतये । निःऽयुवानः । अशस्तीः ।
नियुत्वान् । इंद्रऽसारथिः ॥०॥ अनु । कृष्णे इति । वसुधिती इति वसुऽधिती । येमाते इति ।
विश्वऽपेशसा ॥०॥ वहंतु । त्वा । मनःऽयुजः । युक्तासः । नवतिः । नव ॥०॥ वायो इति । शतं ।
हरीणां । युवस्व । पोष्याणां ॥०॥ उत । वा । ते । सहस्रिणः । रथः । आ । यातु । पाजसा ॥२४॥
इदं । वां । आस्ये । हविः । प्रियं । इंद्राबृहस्पती इति । उक्थं । मदः । च । शस्यते । अयं । वां । परि ।
सिच्यते । सोमः । इंद्राबृहस्पती इति । चारुः । मदाय । पीतये । आ । नः । इंद्राबृहस्पती इति ।
गृहं । इंद्रः । च । गच्छतं । सोमंऽपा । सोमंऽपीतये । अस्मे इति । इंद्राबृहस्पती इति । रयिं । ध
त्तं । शतऽग्विनं । अश्वऽवंतं । सहस्रिणं । इंद्राबृहस्पती इति । वयं । सुते । गीःऽभिः । हवामहे ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

४

सोमं। इंद्राबृहस्पती इति। पिबतं। दाशुषः। गृहे। मादयेथां। तत्ऽओकसा॥२५॥ यः
तस्तंभ। सहसा। वि। ज्मः। अंतान्। बृहस्पतिः। त्रिऽसधस्थः। रवेण। तं। प्रत्नासः। ऋषयः
दीध्यानाः। पुरः। विप्राः। दधिरे। मंद्रऽजिह्वं। धुनेऽइतयः। सुऽप्रकेतं। मदंतः। बृहस्पते।
मियानः। ततस्म। पृषंतं। सृप्रं। अदब्धं। ऊर्वं। बृहस्पते। रक्षतात्। अस्य। योनिं। बृहस्पते।
या। परमा। पराऽवत्। अतः। आ। ते। ऋतऽस्पृशः। नि। सेदुः। तुभ्यं। खाताः। अवताः। अद्रिऽ
दुग्धाः। मध्वः। श्चोतंति। अभितः। विऽरप्शं। बृहस्पतिः। प्रथमं। जायमानः। महः। ज्यो
तिषः। परमे। विऽओमन्। सप्तऽआस्यः। तुविऽजातः। रवेण। वि। सप्तऽरश्मिः। अधमत्।
तमांसि। सः। ऋक्वता। गणेन। वलं। रुरोज। फलिऽगं। रवेण। बृहस्पतिः। उस्रियाः। ह
व्यऽसूदः। कनिक्रदत्। वावशतीः। उत्। आजत्॥२६॥ एव। पित्रे। विश्वऽदेवाय। वृ
ष्णे। यज्ञैः। विधेम। नमसा। हविःऽभिः। बृहस्पते। सुऽप्रजाः। वीरऽवंतः। वयं। स्याम। पतयः।
रयीणां। सः। इत्। राजा। प्रतिऽजन्यानि। विश्वा। शुष्मेण। तस्थौ। अभि। वीर्येण। बृहस्पतिं।

यः। सुऽभृतं। बिभर्ति। वल्गुऽयति। वंदते। पूर्वऽभाजं। सः। इत्। क्षेति। सुऽधितः। ओक
सि। स्वे। तस्मै। इळा। पिन्वते। विश्वऽदानीं। तस्मै। विशः। स्वयं। एव। नमंते। यस्मिन्।
ब्रह्मा। राजनि। पूर्वः। एति। अप्रतिऽइतः। जयति। सं। धनानि। प्रतिऽजन्यानि। उत।
या। सऽजन्या। अवस्यवे। यः। वरिवः। कृणोति। ब्रह्मणे। राजा। तं। अवंति। देवाः। इंद्रः।
च। सोमं। पिबतं। बृहस्पते। अस्मिन्। यज्ञे। मंदसाना। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। आ।
वां। विशंतु। इंदवः। सुऽआभुवः। अस्मे इति। रयिं। सर्वऽवीरं। नि। यच्छतं। बृहस्पते। इंद्र।
वर्धतं। नः। सचा। सा। वां। सुऽमतिः। भूतु। अस्मे इति। अविष्टं। धियः। जिगृतं। पुरंधीः।
जजस्तं। अर्यः। वनुषां। अरातीः॥२७॥ इति चतुर्थाष्टके सप्तमोध्यायः॥ ओं॥
इदं। ऊं इति। त्यत्। पुरुऽतमं। पुरस्तात्। ज्योतिः। तमसः। वयुनऽवत्। अस्थात्। नूनं। दिवः।
दुहितरः। विऽभातीः। गातुं। कृणवन्। उषसः। जनाय। अस्थुः। ऊं इति। चित्राः। उषसः।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

चद
८-५

पुरस्तात्। मि॒ताःऽइ॑व। स्वर॑वः। अ॒ध्वरे॑षु। वि। ऊं॒ इति॑। व्र॒जस्य॑। तम॑सः। द्वारा॑। उ॒च्छन्तीः॑। अ॒
व्र॒न्। शुच॑यः। पा॒व॒काः। उ॒च्छन्तीः॑। अ॒द्य। चि॒त॒यत॒। भो॒ज॒नान्। रा॒धः॒ऽदे॒याय॑। उ॒षसः॑। म॒घोनीः॑। अ॒चि॒
त्रे। अ॒न्तः। इति॑। प्र॒णय॑ः। स॒स॒न्तु॒। अबु॑ध्यमानाः। तम॑सः। वि॒ऽम॑ध्ये। कु॒वित्। सः। दे॒वीः। स॒नयः॑।
नवः॑। वा॒। यामः॑। ब॒भू॒यात्। उ॒षसः॑। वः॒। अ॒द्य। येन॑। नव॑ऽग्वे। अङ्गि॑रे। दश॑ऽग्वे। स॒प्तऽआ॑स्ये।
रे॒वतीः॑। रे॒वत्। ऊ॒ष। यू॒यं। हि। दे॒वीः। ऋ॒त॒यु॒क्ऽभिः। अश्वैः॑। प॒रि॒ऽप्र॒याथ॑। भुव॑नानि। स॒द्यः।
प्र॒ऽबो॒धय॑न्तीः। उ॒षसः॑। स॒सन्त॑म्। द्वि॒ऽपात्। चतुः॑ऽपात्। च॒रथा॑य। जी॒वम्॥ ५ ॥ क्व॑। स्वि॒त्। आ॒
सा॒म्। क॒त॒मा। पु॒रा॒णी। यया॑। वि॒ऽधा॒ना। वि॒ऽद॒धुः। ऋ॒भू॒णाम्। शुभ॑म्। यत्। शु॒भ्राः। उ॒षसः॑। चर॑
न्ति। न। वि। ज्ञा॒यन्ते॑। स॒ऽदृशीः॑। अ॒जु॒र्याः। ताः। घ॒। ताः। भ॒द्राः। उ॒षसः॑। पु॒रा। आ॒सुः॒। अ॒भि॒
ष्टि॒ऽद्यु॒म्नाः। ऋ॒त॒ऽजा॒तऽस॑त्याः। यासु॑। ई॒जा॒नः। श॒श॒मा॒नः। उ॒क्थैः। स्तु॒वन्। शंस॑न्। द्रवि॑णम्।
स॒द्यः। आ॒प। ताः। आ। च॒र॒न्ति॒। स॒म॒ना। पु॒रस्ता॑त्। स॒मा॒नतः॑। स॒म॒ना। प॒प्रथा॑नाः। ऋ॒त॒ ८-५
स्य॑। दे॒वीः। स॒दसः॑। बु॒धा॒नाः। गवा॑म्। न। सर्गाः॑। उ॒षसः॑। ज॒र॒न्ते॒। ताः। इत्। नु। ए॒व। स॒म॒ना।

स॒मा॒नीः। अमी॑तऽवर्णाः। उ॒षसः॑। च॒र॒न्ति॒। गू॒हन्तीः॑। अभ्व॑म्। असि॑तम्। रुश॑त्ऽभिः। शु॒क्राः।
त॒नूभिः॑। शुच॑यः। रु॒चा॒नाः। र॒यिम्। दि॒वः॒। दु॒हि॒त॒रः॒। वि॒ऽभा॒तीः। प्र॒जाऽव॑न्तम्। य॒च्छ॒त॒। अ॒स्मासु॑।
दे॒वीः॒। स्यो॒नात्। आ। वः॒। प्र॒ति॒ऽबु॒ध्यमा॑नाः। सु॒ऽवीर्य॑स्य। पत॑यः। स्या॒म॒। तत्। वः॒। दि॒
वः॒। दु॒हि॒त॒रः॒। वि॒ऽभा॒तीः। उप॑। ब्रु॒वे॒। उ॒ष॒सः॒। य॒ज्ञऽके॑तुः। व॒यम्। स्या॒म॒। य॒शसः॑। जने॑षु। तत्। द्यौः। च॒।
ध॒त्ताम्। पृ॒थि॒वी। च॒। दे॒वी॥ ६॥ प्रति॑। स्या। सू॒नरी॑। जनी॑। वि॒ऽउ॒च्छन्ती॑। परि॑। स्वसुः॑। दि॒वः। अ॒द॒र्शि॒।
दु॒हि॒ता। अश्वा॑ऽइव। चि॒त्रा। अ॒रु॒षी। मा॒ता। गवा॑म्। ऋ॒तऽव॑री। सखा॑। अ॒भू॒त्। अ॒श्विनोः॑। उ॒
षाः॒। उ॒त। सखा॑। अ॒सि॒। अ॒श्विनोः॑। उ॒त। मा॒ता। गवा॑म्। अ॒सि॒। उ॒त। उ॒षः॒। वस्वः॑। ई॒शि॒षे॒। यु॒व॒यु॒
त्ऽद्वे॑षसम्। त्वा॒। चि॒कि॒त्वित्। सू॒नृ॒ता॒ऽव॒रि॒। प्रति॑। स्तोमैः॑। अ॒भु॒त्स्म॒हि॒। प्रति॑। भ॒द्राः। अ॒दृ॒क्ष॒त॒।
गवा॑म्। सर्गाः॑। न। र॒श्मयः॑। आ। उ॒षाः। अ॒प्राः॒। उ॒रु। ज्रयः॑। आ॒ऽप॒प्रु॒षी। वि॒भा॒ऽव॒रि॒। वि। अ॒श्नाः॑।
ज्योति॑षा। तम॑ः। उ॒षः॒। अनु॑। स्व॒धाम्। अव॑। आ। द्याम्। त॒नो॒षि॒। र॒श्मि॒ऽभिः॑। आ। अ॒न्तरि॑क्षम्। उ॒रु। प्रि॒
उ॒षः॒। शु॒क्रेण॑। शो॒चिषा॑॥ ७॥ तत्। दे॒वस्य॑। स॒वि॒तुः। वार्य॑म्। म॒हत्। वृ॒णी॒म॒हे॒। असु॑रस्य।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

७८

...चेतसः। छर्दिः। येन। दाशुषे। यच्छति। त्मना। तत्। नः। महान्। उत्। अयान्। देवः। अक्तु-
भिः। दिवः। धर्ता। भुवनस्य। प्रजाऽपतिः। पिशंगं। द्रापिं। प्रति। मुंचते। कविः। विऽच-
क्षणः। प्रथयन्। आऽपृणन्। उरु। अजीजनत्। सविता। सुम्नं। उक्थ्यं। आ। अप्राः। रजां-
सि। दिव्यानि। पार्थिवा। श्लोकं। देवः। कृणुते। स्वाय। धर्मणे। प्र। बाहू इति। अस्राक्।
सविता। सवीमनि। निऽवेशयन्। प्रऽसुवन्। अक्तुऽभिः। जगत्। अदाभ्यः। भुवना-
नि। प्रऽचाकशत्। व्रतानि। देवः। सविता। अभि। रक्षते। प्र। अस्राक्। बाहू इति। भुवन-
स्य। प्रऽजाभ्यः। धृतऽव्रतः। महः। अज्मस्य। राजति। त्रिः। अंतरिक्षं। सविता। महि-
ना। त्री। रजांसि। परिऽभूः। त्रीणि। रोचना। तिस्रः। दिवः। पृथिवीः। तिस्रः। इन्वति। त्रि-
भिः। व्रतैः। अभि। नः। रक्षति। त्मना। बृहत्ऽसुम्नः। प्रऽसविता। निऽवेशनः। जगतः। स्था-
तुः। उभयस्य। यः। वशी। सः। नः। देवः। सविता। शर्म। यच्छतु। अस्मे इति। क्षयाय। त्रि-
वरूथं। अंहसः। आ। अगन्। देवः। ऋतुऽभिः। वर्धतु। क्षयं। दधातु। नः। सविता। सु-

प्रजां। इषं। सः। नः। क्षपाभिः। अहऽभिः। च। जिन्वतु। प्रजाऽवंतं। रयिं। अस्मे इति। सं। इन्वतु॥४॥
अभूत्। देवः। सविता। वंद्यः। नु। नः। इदानीं। अह्नः। उपऽवाच्यः। नृऽभिः। वि। यः। रत्ना। भज-
ति। मानवेभ्यः। श्रेष्ठं। नः। अत्र। द्रविणं। यथा। दधत्। देवेभ्यः। हि। प्रथमं। यज्ञियेभ्यः। अ-
मृतऽत्वं। सुवसि। भागं। उत्ऽतमं। आत्। इत्। दामानं। सवितः। वि। ऊर्णुषे। अनूचीना। जी-
विता। मानुषेभ्यः। अचित्ती। यत्। चकृम। दैव्ये। जने। दीनैः। दक्षैः। प्रऽभूती। पुरुषत्वता। दे-
वेषु। च। सवितः। मानुषेषु। च। त्वं। नः। अत्र। सुवतात्। अनागसः। न। प्रऽमिये। सवितुः। दैव्यस्य।
त्। यथा। विश्वं। भुवनं। धारयिष्यति। यत्। पृथिव्याः। वरिमन्। आ। सुऽअंगुरिः। वर्ष्मन्। दिवः।
सुवति। सत्यं। अस्य। तत्। इंद्रऽज्येष्ठान्। बृहत्ऽभ्यः। पर्वतेभ्यः। क्षयान्। एभ्यः। सुवसि। पस्त्यऽवतः।
यथाऽयथा। पतयंतः। विऽयेमिरे। एव। एव। तस्थुः। सवितरिति। सवाय। ते। ये। ते। त्रिः। अहन्।
सवितरिति। सवासः। दिवेऽदिवे। सौभगं। आऽसुवंति। इंद्रः। द्यावापृथिवी इति। सिंधुः। अत्ऽ-
भिः। आदित्यैः। नः। अदितिः। शर्म। यंसत्॥५॥ कः। वः। त्राता। वसवः। कः। वरूता। द्यावाभूमी इति।
अदिते। त्रासीथां। नः। सहीयसः। वरुण। मित्र। मर्तात्। कः। वः। अध्वरे। वरिवः। धाति। देवाः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पदः ८७

प्र। ये। धामा॑नि। पू॒र्व्याणि॑। अर्चा॑न्। वि। यत्। उ॒च्छान्। वि॒ऽयो॒तारः॑। अमू॑राः। वि॒ऽधा॒तारः॑।
वि। ते। द॒धुः। अज॑स्राः। ऋ॒तऽधी॑तयः। रु॒रु॒च॒न्त॒। द॒स्माः। प्र। पृ॒क्षो। अदि॑तिं। सिंधुं। अ॒र्कैः। स्व॒स्ति।
ई॒के। स॒ख्याय॑। दे॒वीं। उ॒भे इति॑। यथा॑। नः॒। अह॑नी॒ इति॑। नि॒ऽपा॒तः। उ॒षसा॒नक्ता॑। क॒रतां। अद॑ब्धे
इति॑। वि। अ॒र्य॒मा। वरु॑णः। चे॒ति॒। पंथां॑। इ॒षः। पतिः॑। सु॒वि॒तं। गा॒तुं। अ॒ग्निः। इ॒ह्नौ॒ वि॒ष्णू॒ इति॑।
व॒त॒ऽऊ॒ इति॑। सु। स्त॒वा॒ना। शर्म॑। नः॒। य॒न्त॒। अमऽव॑त्। वरू॑थं। आ। पर्व॑तस्य। म॒रु॒तां। अवां॑सि।
दे॒वस्य॑। त्रा॒तुः। अ॒श्रि॒। भग॑स्य। पा॒त्। पति॑ः। जन्या॑त्। अंह॑सः। नः॒। मि॒त्रः। मि॒त्रिया॑त्। उ॒त। नः॒।
उ॒रु॒ष्ये॒त्॥ ६॥ नु। रोद॑सी॒ इति॑। अहि॑ना। बु॒ध्न्ये॑न। स्तु॒वी॒त। दे॒वी॒ इति॑। अप्ये॑भिः। इ॒ष्टैः। स॒मु॒द्रं।
न। सं॒ऽचर॑णे। स॒नि॒ष्यवः॑। घ॒र्मऽस्व॑रसः। न॒द्यः॑। अप॑। व्र॒न् न हि। मि॒त्रस्य॑। वरु॑णस्य। धासिं॑।
अर्हा॑मसि। प्र॒ऽमियं॑। सा॒नोः। अ॒ग्नेः। अ॒ग्निः। ई॒शे॒। व॒स॒व्य॑स्य। अ॒ग्निः। म॒हः। सौभ॑गस्य।
तानि॑। अ॒स्मभ्यं॑। रा॒स॒ते॒। उ॒षः॑। म॒घो॒नि॒। आ। व॒ह॒। सू॒नृ॒ते॒। वार्या॑। पु॒रु। अ॒स्मभ्यं॑। वा॒जि॒ना॒ऽव॒
ति॒। तत्। सु। नः॒। स॒वि॒ता। भगः॑। वरु॑णः। न॒ः। राध॑सा। आ। ग॒म॒त्॥ ७॥ म॒ह॒ इति॑। द्या॑वापृथि॒
वी॒ इति॑। इ॒ह। ज्येष्ठे॒ इति॑। रु॒चा। भ॒व॒तां। शु॒च॒यत्ऽभिः॑। अ॒र्कैः। यत्। सीं॑। वरि॑ष्ठे॒ इति॑। बृ॒ह॒ती॒ इति॑। वि॒ऽ

इ॒न्व॒नः। उ॒रु॒व॒त्। हा। उ॒क्षा। प॒प्र॒था॒नेभिः॑। ए॒वैः। दे॒वा इति॑। दे॒वेभिः॑। य॒ज॒ते इति॑। यज॑त्रैः। अमि॑नती॒
इति॑। त॒स्थ॒तुः। उ॒क्षमा॑णे॒ इति॑। ऋ॒त॒व॒री॒ इति॑। ऋ॒त॒ऽव॒री॒। अ॒द्रुहा॑। दे॒वपु॑त्रे॒ इति॑ दे॒वऽपु॑त्रे। य॒ज्ञस्य॑।
ने॒त्री इति॑। शु॒च॒यत्ऽभिः॑। अ॒र्कैः। सः। इत्। सु॒ऽअपाः॑। भुव॑नेषु। आ॒स॒। यः। इ॒मे इति॑। द्याबा॑
पृ॒थि॒वी इति॑। ज॒जान॑। उ॒र्वी इति॑। ग॒भी॒रे इति॑। रज॑सी॒ इति॑। सु॒मे॒के इति॑ सु॒ऽमे॒के। अ॒वं॒शे। धी॒
रः॑। शच्या॑। सं। ऐ॒र॒त्। नू। रोद॑सी॒ इति॑। बृ॒ह॒त्ऽभिः॑। नः॒। वरू॑थैः। पत्नी॑वत्ऽभिः। इ॒षय॑न्ती॒ इति॑। स॒ऽ
जोषाः॑। उ॒रू॒ची इति॑। विश्वे॒ इति॑। य॒ज॒ते इति॑। नि। पा॒त॒म्। प्र। वा॒म्। म॒हि। द्यवी॒ इति॑। अ॒भि। उ॒प॒ऽ
स्तु॒तिं। भ॒रा॒। म॒हे। शु॒ची इति॑। उप॑। प्र॒ऽश॒स्तये॑। पु॒ना॒ने इति॑। त॒न्वा॑। मि॒थः। स्वेन॑। दक्षे॑ण। रा॒
ज॒थः॒। उ॒ह्याथे॒ इति॑। स॒ना॒त्। ऋ॒तं। म॒ही इति॑। मि॒त्रस्य॑। सा॒ध॒थः॒। तर॑न्ती॒ इति॑। पि॒प्र॒ती इति॑। ऋ॒तं। परि॑।
य॒ज्ञं। नि। से॒द॒थुः॥ ८॥ क्षेत्र॑स्य। पति॑ना। व॒यं। हि॒तेन॑ऽइव। ज॒या॒म॒सि॒। गां। अश्वं॑। पो॒ष॒यि॒त्नु।
आ। सः। नः॒। मृ॒ळा॒ति॒। ई॒दृशे॑। क्षेत्र॑स्य। प॒ते॒। मधु॑ऽमंतं। ऊ॒र्मिं। धे॒नुःऽइव। पयः॑। अ॒स्मासु॑। धु॒क्ष्व॒।
म॒धु॒ऽश्चुतं॑। घृ॒तंऽइव। सुऽपू॑तं। ऋ॒तस्य॑। नः॒। पत॑यः। मृ॒ळ॒य॒न्तु॒। मधु॑ऽमतीः। ओष॑धीः। द्यावः॑।
आपः॑। मधु॑ऽमत्। नः॒। भ॒व॒तु॒। अ॒न्तरि॑क्षं। क्षेत्र॑स्य। पतिः॑। मधु॑ऽमान्। नः॒। अ॒स्तु॒। अरि॑ष्यन्तः। अनु॑। ए॒नं॒।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

शुनं । वाहाः । शुनं । नरः । शुनं । कृषतु । लांगलं । शुनं । वरत्राः । बध्यंतां । शुनं । अष्ट्रां । उत्
इंगय । शुनासीरौ । इमां । वाचं । जुषेथां । यत् । दिवि । चक्रथुः । पयः । तेन । इमां । उप । सिंचतं ।
अर्वाची । सुऽभगे । भव । सीते । वंदामहे । त्वा । यथा । नः । सुऽभगा । असंसि । यथा । नः । सुऽफ
ला । असंसि । इंद्रः । सीतां । नि । गृह्णातु । तां । पूषा । अनु । यच्छतु । सा । नः । पयस्वती । दुहां । उत्ऽतरां
उत्ऽतरां । समां । शुनं । नः । फालाः । वि । कृषंतु । भूमिं । शुनं । कीनाशाः । अभि । यंतु । वाहैः । शुनं ।
पर्जन्यः । मधुना । पयःऽभिः । शुनासीरा । शुनं । अस्मासु । धत्तं ॥ ५७ ॥ समुद्रात् । ऊर्मिः । मधुऽ
मान् । उत् । आरत् । उप । अंशुना । सं । अमृतऽत्वं । आनट् । घृतस्य । नाम । गुह्यं । यत् । अस्ति ।
जिह्वा । देवानां । अमृतस्य । नाभिः । वयं । नाम । प्र । ब्रवाम । घृतस्य । अस्मिन् । यज्ञे । धा
रयाम । नमःऽभिः । उप । ब्रह्मा । शृणवत् । शस्यमानं । चतुःऽशृंगः । अवमीत् । गौरः । एतत् ।
चत्वारि । शृंगा । त्रयः । अस्य । पादाः । द्वे इति । शीर्षे इति । सप्त । हस्तासः । अस्य । त्रिधा । बद्धः ।
वृषभः । रोरवीति । महः । देवः । मर्त्यान् । आ । विवेश । त्रिधा । हितं । पणिऽभिः । गुह्यमानं ।

गवि । देवासः । घृतं । अनु । अविंदन् । इंद्रः । एकं । सूर्यः । एकं । जजान । वेनात् । एकं । स्व
धया । निः । ततक्षुः । एताः । अर्षंति । हृद्यात् । समुद्रात् । शतऽव्रजाः । रिपुणा । न । अवऽ
चक्षे । घृतस्य । धाराः । अभि । चाकशीमि । हिरण्ययः । वेतसः । मध्ये । आसां ॥ ॥ सम्य
क् । स्रवंति । सरितः । न । धेनाः । अंतः । हृदा । मनसा । पूयमानाः । एते । अर्षंति । ऊर्मयः । घृ
तस्य । मृगाःऽइव । क्षिपणोः । ईषमाणाः । सिंधोःऽइव । प्रऽअध्वने । शूघनासः । वातऽप्रमि
यः । पतयंति । यह्वाः । घृतस्य । धाराः । अरुषः । न । वाजी । काष्ठाः । भिंदन् । ऊर्मिऽभिः । पि
न्वमानः । अभि । प्रवंत । समनाऽइव । योषाः । कल्याण्यः । स्मयमानासः । अग्निं । घृत
स्य । धाराः । सम्ऽइधः । नसंत । ताः । जुषाणः । हर्यति । जातऽवेदाः । कन्याःऽइव । वहतुं । ए
तवै । ऊं इति । अंजि । अंजानाः । अभि । चाकशीमि । यत्र । सोमः । सूयते । यत्र । यज्ञः । घृत
स्य । धाराः । अभि । तत् । पवंते । अभि । अर्षत । सुऽस्तुतिं । गव्यं । आजिं । अस्मासु । भद्रा
द्रविणानि । धत्त । इमं । यज्ञं । नयत । देवता । नः । घृतस्य । धाराः । मधुऽमत् । पवंते । धाम

Indira Gandhi National Centre for the Arts

धा॰।ते।विश्वं।भुवनं।अधि।श्रितं।अंतरिति।समुद्रे।हृदि।अंतः।आयुषि।अपां।अ
नीके।संऽइथे।यः।आऽभृतः।तं।अश्याम।मधुऽमंतं।ते।ऊर्मिं॥११॥इति पंचमं मंडलं।
अबोधि।अग्निः।संऽइधा।जनानां।प्रति।धेनुंऽइव।आऽयतीं।उषसं।यह्वाःऽइव।प्र।व
यां।उत्ऽजिहानाः।प्र।भानवः।सिस्रते।नाकं।अच्छ।अबोधि।होता।यजथाय।देवान्।
ऊर्ध्वः।अग्निः।सुऽमनाः।प्रातः।अस्थात्।संऽइद्धस्य।रुशत्।अदर्शि।पाजः।महान्।दे
वः।तमसः।निः।अमोचि।यत्।ईं।गणस्य।रशना।अजीगरिति।शुचिः।अंक्ते।शु
चिऽभिः।गोभिः।अग्निः।आत्।दक्षिणा।युज्यते।वाजऽयंती।उत्तानां।ऊर्ध्वः।अध
त।जुहूभिः।अग्निं।अच्छ।देवऽयुतां।मनांसि।चक्षूंषिऽइव।सूर्ये।सं।चरंति।यत्।
ईं।सुवातेइति।उषसा।विरूपेइतिविऽरूपे।श्वेतः।वाजी।जायते।अग्रे।अह्नां।
जनिष्ट।हि।जेन्यः। अग्रे।अह्नां।हितः।हितेषु।अरुषः।वनेषु।दमेऽदमे।सप्त।रत्ना।

दधानः।अग्निः।होता।नि।ससाद।यजीयान्।अग्निः।होता।नि।असीदत्।यजीया
न्।उपऽस्थे।मातुः।सुरभौ।ऊंइति।लोके।युवा।कविः।पुरुनिःऽस्थः।ऋतऽवा।धर्ता।
कृष्टीनां।उत।मध्ये।इद्धः॥१२॥प्र।नु।त्यं।विप्रं।अध्वरेषु।साधुं।अग्निं।होतारं।
ईळते।नमःऽभिः।आ।यः।ततान।रोदसीइति।ऋतेन।नित्यं।मृजंति।वाजिनं।घृ
तेन।मार्जाल्यः।मृज्यते।स्वे।दमूनाः।कविऽप्रशस्तः।अतिथिः।शिवः।नः।सह
स्रऽशृंगः।वृषभः।तत्ऽओजाः।विश्वान्।अग्ने।सहसा।प्र।असि।अन्यान्।प्र।स
द्यः।अग्ने।अति।एषि।अन्यान्।आविः।यस्मै।चारुऽतमः।बभूथ।ईळेन्यः।वपुष्यः।
विभाऽवा।प्रियः।विशां।अतिथिः।मानुषीणां।तुभ्यं।भरंति।क्षितयः।यविष्ठ।बलिं।
अग्ने।अंतितः।आ।उत।दूरात्।आ।भंदिष्ठस्य।सुऽमतिं।चिकिद्धि।बृहत्।ते।अग्ने।
महि।शर्म।भद्रं।आ।अद्य।रथं।भानुऽमः।भानुऽमंतं।अग्ने।तिष्ठ।यजतेभिः।स

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पद ८०

अंतं। विद्वान्। पथः। नः। कुरु। अंतरिक्षं। आ। इह। देवान्। हविः। अद्याय। वक्षि। अ
नो वामं। कवये। मेध्याय। वचः। वंदारु। वृषभाय। वृष्णे। गविष्ठिरः। नमसा। स्तो
मं। अग्नौ। दिविऽइव। रुक्मं। उरुऽव्यंचं। अश्रेत्॥१२॥ कुमारं। माता। युवतिः। सम्ऽ
उब्धं। गुहा। बिभर्ति। न। ददाति। पित्रे। अनीकं। अस्य। न। मिनत्। जनासः। पुरः।
पश्यति। निऽहितं। अरतौ। कं। एतं। त्वं। युवते। कुमारं। पेषी। बिभर्षि। महिषी। जजा
न। पूर्वीः। हि। गर्भः। शरदः। ववर्ध। अपश्यं। जातं। यत्। असूत। माता। हिरण्यऽदंतं।
शुचिऽवर्णं। आरात्। क्षेत्रात्। अपश्यं। आयुधा। मिमानं। ददानः। अस्मै। अमृतं। वि
पृक्वत्। किं। मां। अनिंद्राः। कृणवन्। अनुक्थाः। क्षेत्रात्। अपश्यं। सनुतः। चरंतं।
सुऽमत्। यूथं। न। पुरु। शोभमानं। ताः। अगृभ्रन्। अजनिष्ट। हि। सः। पलिक्नीः। इत्।
युवतयः। भवंति। कं। मे। मर्यकं। वि। यवंत। गोभिः। न। येषां। गोपाः। अरणः। चित्।

आस। ये। ईं। जगृभुः। अव। ते। सृजंतु। आ। अजाति। पश्वः। उप। नः। चिकित्वान्। वि
सां। राजानं। वसतिं। जनानां। अरातयः। नि। दधुः। मर्त्येषु। ब्रह्माणि। अत्रेः। अव। तं।
सृजंतु। निंदितारः। निंद्यासः। भवंतु॥१४॥ शुनःशेपं। चित्। निऽदितं। सहस्रात्। यू
पात्। अमुंचः। अशमिष्ट। हि। सः। एव। अस्मत्। अग्ने। वि। मुमुग्धि। पाशान्। होत
रिति। चिकित्वः। इह। तु। निऽसद्य। हृणीयमानः। अप। हि। मत्। ऐयेः। प्र। मे। देवानां।
व्रतऽपाः। उवाच। इंद्रः। विद्वान्। अनु। हि। त्वा। चचक्ष। तेन। अहं। अग्ने। अनुऽशिष्टः।
आ। अगां। वि। ज्योतिषा। बृहता। भाति। अग्निः। आविः। विश्वानि। कृणुते। महिऽ
त्वा। प्र। अदेवीः। मायाः। सहते। दुःऽएवाः। शिशीते। शृंगे इति। रक्षसे। विऽनिक्षे। उत। स्व
नासः। दिवि। संतु। अग्नेः। तिग्मऽआयुधाः। रक्षसे। हंतवै। ऊं इति। मदे। चित्। अस्य।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प॰
०-१

चारु । अंति । भामाः । न । वरंते । परिऽबाधः । अदेवीः । एतं । ते । स्तोमं । तुविऽजात । विप्रः ।
रथं । न । धीरः । सुऽअपाः । अतक्षं । यदि । इत् । अग्ने । प्रति । त्वं । देव । हर्याः । स्वःऽवतीः । अ
पः । एन । जयेम । तुविऽग्रीवः । वृषभः । वावृधानः । अशत्रु । अर्यः । सं । अजाति । वे ः । इति ।
इमं । अग्निं । अम ः । अवोचन । बर्हिष्मते । मनवे । शर्म । यंसत् । हविष्मते । मनवे ।
शर्म । यंसत् । त्वं । अग्ने । वरुणः । जायसे । यत् । त्वं । मित्रः । भवसि । यत् । संऽइद्धः । त्वे इ
ति । त्वे । विश्वे । सहसः । पुत्र । देवाः । त्वं । इंद्रः । दाशुषे । मर्त्याय । त्वं । अर्यमा । भवसि । यत्
कनीनां । नाम । स्वधाऽवन् । गुह्यं । बिभर्षि । अंजंति । मित्रं । सुऽधितं । न । गोभिः ।
यत् । दंपती इति दंऽपती । संऽमनसा । कृणोषि । तव । श्रिये । मरुतः । मर्जयंत । रुद्र । यत् । ते ।
जनिम । चारु । चित्रं । पदं । यत् । विष्णोः । उपऽमं । निऽधायि । तेन । पासि । गुह्यं । नाम । गो

नां । तव । श्रिया । सुऽदृशः । देव । देवाः । पुरु । दधानाः । अमृतं । सपंत । ० दशस्यंतः । ०
० न । काव्यैः । परः । अस्ति । स्वधाऽवः । विशः । च । यस्याः । अतिथिः । भवासि । सः । यज्ञेन ।
वनवत् । देव । मर्तान् । वयं । अग्ने । वनुयाम । त्वाऽऊताः । वसुऽयवः । हविषा । बुध्यमानाः ।
वयं । सऽमर्ये । विदथेषु । अह्नां । वयं । राया । सहसः । पुत्र । मर्तान् ॥ १६ ॥ यः । नः । आ
गः । अभि । एनः । भराति । अधि । इत् । अघं । अघऽशंसे । दधात । जहि । चिकित्वः ।
अभिऽशस्तिं । एतां । अग्ने । यः । नः । मर्चयति । द्वयेन । त्वां । अस्याः । विऽउषि । देव ।
पूर्वे । दूतं । कृण्वानाः । अयजंत । हव्यैः । संऽस्थे । यत् । अग्ने । ईयसे । रयीणां । देवः ।
मर्तैः । वसुऽभिः । इध्यमानः । अव । स्पृधि । पितरं । योधि । विद्वान् । पुत्रः । यः । ते । सहसः ।
सूनो इति । ऊहे । कदा । चिकित्वः । अभि । चक्षसे । नः । अग्ने । कदा । ऋतऽचित् । यातयासे

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पद
८-२

सा।[illegible]रे।नाम।वंदमानः।दधाति।पिता।वसोइति।यदि।तत।जोषयासे।कृविर।
देवस्य।सहसा।चकानः।सुम्नं।अग्निः।वनते।वव्रधानः।त्वं।अंग।जरितारं।यविष्ठ।
ष्ठ।विश्वानि।अग्ने।दुः।इता।अति।पर्षि।स्तेनाः।अदृश्रन्।रिपवः।जनासः।अ
ज्ञातऽकेताः।वृजिना।अभूवन्।इमे।यामासः।त्वद्रिक्।अभूवन्।वसवे।वा।तत्।
इत्।आगः।अवाचि।नाअह।अयो।अग्निः।अभिऽशस्तये।नः।न।रिषते।ववृधा
नः।परा।दात्।।१७।।त्वां।अग्ने।वसुऽपतिं।वसूनां।अभि।प्र।मंदे।अध्वरेषु।राजन्।
त्वया।वाजं।वाजऽयंतः।जयेम।अभि।स्याम।पृत्सुतीः।मर्त्यानां।हव्यऽवाट्।अग्निः
अजरः।पिता।नः।विऽभुः।विऽभाऽवा।सुऽदृशीकः।अस्मेइति।सुऽगार्हपत्याः।सं।
इषः।दिदीहि।अस्मद्र्यक्।सं।मिमीहि।श्रवांसि।विशां।कविं।विश्पतिं।मानुषीणां

शुचिं।पावकं।घृतऽपृष्ठं।।अग्निं।नि।होतारं।विश्वऽविदं।दधिध्वे।।सः।देवेषु।
वनते।वार्याणि।जुषस्व।अग्ने।इळया।सऽजोषाः।यतमानः।रश्मिऽभिः।सूर्यस्य।
जुषस्व।नः।सं।इधं।जातऽवेदः।आ।च।देवान्।हविःऽअद्याय।वक्षि।जुष्टः।दमू
नाः।अतिथिः।दुरोणे।इमं।नः।यज्ञं।उप।याहि।विद्वान्।विश्वाः।अग्ने।अभि
युजः।विऽहत्य।शत्रुऽयतां।आ।भर।भोजनानि।।१८।।वधेन।दस्युं।प्र।हि।चा
तयस्व।वयः।कृण्वानः।तन्वे।स्वायै।पिपर्षि।यत्।सहसः।पुत्र।देवान्।सः।अग्ने।
पाहि।नृऽतम।वाजे।अस्मान्।वयं।ते।अग्ने।उक्थैः।विधेम।वयं।हव्यैः।पावक।भ
द्रऽशोचे।अस्मेइति।रयिं।विश्वऽवारं।सं।इन्व।अस्मेइति।विश्वानि।द्रविणानि।धे
हि।अस्माकं।अग्ने।अध्वरं।जुषस्व।सहसः।सूनोइति।त्रिऽसधस्थ।हव्या।वयं।देवेषु।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

सुऽकृते। स्याम। शर्मणा। नः। त्रिऽवरूथेन। पाहि। विश्वानि। नः। दुःऽगहा। जातऽवे
दः। सिंधुं। न। नावा। दुःऽइता। अति। पर्षि। अग्ने। अत्रिऽवत्। नमसा। गृणानः। अ
स्माकं। बोधि। अविता। तनूनां। यः। त्वा। हृदा। कीरिणा। मन्यमानः। अमर्त्यं। मर्त्यः।
जोहवीमि। जातऽवेदः। यशः। अस्मासु। धेहि। प्रऽजाभिः। अग्ने। अमृतऽत्वं। अश्यां।
यस्मै। त्वं। सुऽकृते। जातऽवेदः। ऊं इति। लोकं। अग्ने। कृणवः। स्योनं। अश्विनं। सः।
पुत्रिणं। वीरऽवंतं। गोऽमंतं। रयिं। नशते। स्वस्ति॥१९॥ सुऽसमिद्धाय। शोचिषे। घृ से
तं। तीव्रं। जुहोतन। अग्नये। जातऽवेदसे। नराशंसः। सुसूदति। इमं। यज्ञं। अदाभ्यः। क
विः। हि। मधुऽहस्त्यः।० सुऽरथैः। रथेभिः। ऊतये। ऊर्णऽम्रदाः। वि। प्रथस्व। अभि। अ
र्कीः। अनूषत। नवा। नः। शुभ्राः। सातये। देवीः। द्वारः। वि। श्रयध्वं। सुऽप्रऽअयनाः। नः। १०

ऊतये। प्रऽप्रा। यज्ञं। पृणीतन॥२०॥ सुप्रतीके इति सुऽप्रतीके। वयःऽवृधा। यह्वी इति।
ऋतस्य। मातरा। दोषा। उषसा। ईमहे। वातस्य। पत्मन्। ईळिता। दैव्या। होतारा। मनुषः। इ
मं। नः। यज्ञं। आ। गतं।० शिवः। त्वष्टः। इह। आ। गहि। विऽभुः। पोषे। उत। त्मना। यज्ञेऽयज्ञे।
नः। उत। अव। यत्र। वेत्थ। वनस्पते। देवानां। गुह्या। नामानि। तत्र। हव्यानि। गामय। स्वा
हा। अग्नये। वरुणाय। स्वाहा। इंद्राय। मरुतऽभ्यः। स्वाहा। देवेभ्यः। हविः॥२१॥ अग्निं।
तं। मन्ये। यः। वसुः। अस्तं। यं। यंति। धेनवः। अस्तं। अर्वंतः। आशवः। अस्तं। नित्यासः। वा
जिनः। इषं। स्तोतृऽभ्यः। आ। भर। सः। अग्निः। यः। वसुः। गृणे। सं। यं। आऽयंति। धेनवः।
सं। अर्वंतः। रघुऽद्रुवः। सं। सुऽजातासः। सूरयः।० अग्निः। हि। वाजिनं। विशे। ददाति। विश्वऽ च
चर्षणिः। अग्निः। राये। सुऽआभुवं। सः। प्रीतः। याति। वार्यं।० आ। ते। अग्ने। इधीमहि।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तुऽमर्त्ये॑षु। अ॒जरः॑। यत॑। ह॒। स्या॑। ते॒। पनी॑यसी। स॒ऽइ॒द्धा। दीद॑यति। द्यवि॑।०॥ सु॒। बा। हु॒वि॒ः।
श्र॒के॒। स्वा॒। रो॒। चि॒षुः। पु॒ता। सु॒ऽचं॒द्रा। द॒स्मा। विश्प॑ते। हव्य॒ऽवाट्। तुभ्य॑म्। ह॒। घ्रु॒ते॒।०॥२२॥
प्रा॒। ति॒। ये॒। अ॒ग्नयः॑। अ॒ग्निषु॑। विश्वं॑। पु॒ष्यति॒। वार्यं॑। ते। हि। न्वि॒रा॒। ते। इ॒न्वि॒रे। ते॒। इष॑
यं॒य॒ति। आ॒नु॒ष॒क्।०। तव॑। त्ये। अ॒ग्ने। अ॒र्चयः॑। म॒हि। व्रा॒धंत॒। वा॒जिनः॑। ये। पत्व॑ऽभिः।
श॒फानां॑। व्र॒जा। भु॒रंत॑। गोना॑म्।०। नवाः॑। नुः। अ॒ग्ने। आ। भ॒र। स्तो॒तृऽभ्यः॑। सु॒ऽक्षि॒तीः।
इषः॑। ते। स्या॒म। ये। आ॒नृ॒चुः। त्वाऽदू॑तासः। दमे॑ऽदमे।०ऽमे इति॑। सु॒ऽचं॒द्र। स॒र्पि॒ः
दर्वी॒ इति॑। श्री॒णीषे॑। आ॒सनि॑। उ॒तो इति॑। नः॒ः। उत्। पु॒पूर्याः॑। उ॒क्थेषु॑। श॒वसः॑। पते॑।
एव। अ॒ग्निं। अ॒जु॒र्य॒मुः। गीः॒ऽभिः। य॒ज्ञेभिः॑। आ॒नु॒षक्। दध॑त्। अ॒स्मे इति॑। सु॒ऽवी॒
र्य॒म्। उ॒त। यत॑। आ॒शु॒ऽअ॒श्व्यं॑।०॥२३॥ सखा॑यः। सं। वः॒। स॒म्यंचं॑। इषं॑। स्तोमं॑। च॒। अ॒ग्न

दो॒। व॒र्षिष्ठा॑य। क्षि॒ती॒नाम्। ऊ॒र्जः। नप्त्रे॑। सह॑स्वते। कुत्र॑। चि॒त्। यस्य॑। सम्ऽऋ॑तौ। रु॒ण्वाः। नर॑
ऽसदने। अर्ह॑तः। चि॒त्। यो इ॒धते॑। सं॒ऽजन॑यंति। ज॒तवः॑। सं। यत्। इ॒षः। वना॑महे। सं। ह॒व्या।
मानु॑षाणां। उ॒त। द्यु॒म्नस्य॑। शव॑सा। ऋ॒तस्य॑। र॒श्मिं। आ। द॒दे॒। सः। स्म॒। कृ॒णोति॑। के॒तुं। आ।
न॒क्तं। चि॒त्। दू॒रे। आ। स॒ते। पा॒व॒कः। यत॑। व॒न॒स्पती॑न्। प्र। स्म॒। मि॒नाति॑। अ॒जरः॑। अव॑। स्म॒।
यस्य॑। वेष॑णे। स्वेदं॑। प॒थिषु॑। जुह्व॑ति। अ॒भि। ईं॑। अह॑। स्वऽजेन्यं॑। भूम॑। पृ॒ष्ठाऽइ॑व। रु॒रु॒हुः।
॥२४॥ यं। म॒र्त्यः॑। पु॒रु॒ऽस्पृहं॑। वि॒दत्। विश्व॑स्य। धाय॑से। प्र। स्वाद॑नं। पि॒तू॒नां। अस्त॑ऽतातिं।
चि॒त्। आ॒यवे॑। सः। हि। स्म॒। धन्व॑। आऽक्षि॑तं। दाता॑। न। दाति॑। आ। प॒शुः। हिरि॑ऽश्मश्रुः।
शु॒चिऽदन्। ऋ॒भुः। अनि॑भृष्टऽतविषिः। शुचिः॑। स्म॒। यस्मै॑। अ॒त्रि॒ऽवत्। प्र। स्वधि॑
तिःऽइव। रीय॑ते। सु॒ऽसूः। अ॒सू॒त। मा॒ता। क्राणा। यत्। आ॒न॒शे। भग॑ं। आ। यः। ते। सु॒

आऽसुतः। अग्ने। शं। अस्ति। धायसे। आ। पृक्षु। द्युम्नं। ऋता। भवः। आ। त्रितं। मेधा। इति। चित्र। मन्युः। अध्रिजः। त्वाऽदातं। आ। पुरुऽक्षुं। ददे। आत्। अग्ने। औष्णिः। अत्रिः। ससह्यात्। दस्यून्। इषः। ससह्यात्। नॄन्। ॥२७॥ त्वां। अग्ने। ऋतऽयवः। सं। ईधिरे। प्रत्नं। प्रत्नासः। ऊतये। सहःऽकृत। पुरुऽचन्द्रं। यजतं। विश्वऽधायसं। दमूनसं। गृहऽपतिं। वरेण्यं। त्वां। अग्ने। अतिथिं। पूर्व्यं। विशः। शोचिःऽकेशं। गृहऽपतिं। नि। सेदिरे। बृहत्ऽकेतुं। पुरुऽरूपं। धनऽस्पृतं। सुऽशर्माणं। सुऽअवसं। जरत्ऽविषं। त्वां। अग्ने। मानुषीः। ईळते। विशः। होत्राऽविदं। विविचिं। रत्नऽधातमं। गुहा। सन्तं। सुऽभग। विश्वऽदर्शतं। तुविऽस्वनसं। सुऽयजं। घृतऽश्रियं। त्वां। अग्ने। धर्णसिं। विश्वधा। वयं। गीःऽभिः। गृणन्तः। नमसा। उप। सेदिम। सः। नः। जुषस्व। संऽइधानः। अंगिरः। देवः। मर्तस्य। यशसा। सुदीतिऽभिः। त्वं।

अग्ने। पुरुऽरूपः। विशेऽविशे। वयः। दधासि। प्रत्नऽथा। पुरुऽस्तुत। पुरूणि। अन्ना। सहसा। वि। राजसि। त्विषिः। सा। ते। तित्विषाणस्य। न। आऽधृषे। त्वां। अग्ने। संऽइधानं। यविष्ठ्य। देवाः। दूतं। चक्रिरे। हव्यऽवाहनं। उरुऽज्रयसं। घृतऽयोनिं। आऽहुतं। त्वेषं। चक्षुः। दधिरे। चोदयत्ऽमति। त्वां। अग्ने। प्रऽदिवः। आऽहुतं। घृतैः। सुम्नऽयवः। सुऽसमिधा। सं। ईधिरे। सः। वावृधानः। ओषधीभिः। उक्षितः। अभि। ज्रयांसि। पार्थिवा। वि। तिष्ठसे। ॥२८॥ श्रीः ॥ संवत्॥

२९०२

Indira Gandhi National
Centre for the Arts